

• CAPÇALERA •

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Febrer 2022 · Núm. 189 · 8 €

ESQUERDES PERIODÍSTIQUES

Carències i problemes en la informació
sobre el medi ambient i el canvi climàtic

**BANC
DE L'ANY
2021
A ESPANYA**

**GRÀCIES
PER LA
CONFIANÇA**

Un reconeixement a una manera diferent de fer banca, basada en **la proximitat amb les persones, la innovació constant i el compromís social**. Gràcies als nostres 21 milions de clients per la confiança i als nostres empleats, que amb el seu compromís ho han fet possible.

CaixaBank, elegit Banc de l'Any 2021 a Espanya per *The Banker*.

05 CARTA DEL DEGÀ
UN QUART DE SEGLE DEL CODI
TEXT Joan Maria Morros

06 REPORTATGE
RADIOGRAFIA D'UNA PROFESSIONI
CANVIANT
TEXT Eudald COLL

14 ENTREVISTA
"EM SENTO UN LLUITADOR"
TEXT Jordi Rovira
FOTO Sergi Reboredo

18 REPORTATGE
UN CRIT D'EMERGÈNCIA
TEXT Carme Escales
IL·LUSTRACIÓ Cristina Carrero

26 REPORTATGE
CENT ANYS D'UNA VEU LLIURE
TEXT Sandra Balagué

30 NOVETAT EDITORIAL
LA SETMANA MÉS DIFÍCIL
TEXT Alex Gutiérrez

36 REPORTATGE
LA CRISI DE LA RADIOFÒRMULA
TEXT Francesc Ponsa
IL·LUSTRACIÓ Anna Falcó

40 DOSSIER
PERIODISME D'ONADES
I SEQUERES
TEXT Alberto Gómez

48 DOSSIER
UNA GENERACIÓ INCÒMODA
TEXT Francesc Ponsa

54 DOSSIER
RENTAT VERO
TEXT Elisabet Carvajal

58 DOSSIER
A PUNT PER FER EL SALT
TEXT Mar Bermúdez i Jiménez

64 REPORTATGE
EL SETMANARI PER EXCEL·LÈNCIA
TEXT Josep Maria Figueres
FOTOS ARCA (Biblioteca Nacional
de Catalunya)

70 PERIODISME AL MÓN
"WELCOME PRESS!"
TEXT Laura Balagué

78 WEBS / LA XARXA
Alex Barnet

80 LLIBRES
Joan Palomès

82 LA FOTO
Adolf Mas

84 OBITUARIS

86 DIA A DIA
Francisco J. Rodríguez Baena

98 COM ENS VEU...
Magda Codina

EDITOR Col·legi de Periodistes de Catalunya
DIRECTOR Jordi Rovira
CONSELL EDITORIAL Francesc Canosa, Joan
Maria Morros, Ismael Nafria, Núria de José,
Xavier Puig
CORRECTOR Jordi Sales
DOCUMENTACIÓ Núria Comellas Gaya
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Laia Guarro
SECRETÀRIA Alicia Llamazares
PUBLICITAT Martí Calsapeu i Vidal /
Xavier Puig
FOTO PORTADA Roman Novitskii / Alamy

REDACCIÓ
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Rambla de Catalunya 10, principal
08007 Barcelona
T 933 171 920
comunicacio@periodistes.cat
www.periodistes.cat

DEMACACIONS
Nou del Teatre, 1, 1r, 1a · 17004 Girona,
T 972 209 162
Rbla. Ferran, 21, 8è A · 25007 Lleida,
T 973 240 044
August, 5, 1r, 1a · 43003 Tarragona,
T 977 245 454
Ramon Berenguer IV, 26, prl · 43500
Tortosa, T 977 442 490
Plana de l'Om, 6, 1r · 08241 Manresa
T 938 723 720

JUNTA DE GOVERN
DEGÀ Joan Maria Morros
VICEDEGANS Enric Badia, Josep Baubí,
Rafa Gimena, Esteve Giralt, Núria de José
i Joan Ventura
SECRETARI Francesc Canosa
TRESORER Rafa Gimena
VOCALS David Badia, Josep Baiges, Estela
Busoms, Laia Forès, Esteve Giralt, Jordi Grau,
Mar Martí, Xavier Masachs, David Melgarejo,
Ismael Nafria, Carles Prats, Cristina Salvador,
Laura Saula, Pipo Serrano, Marc Vicens i
Xavier Vilà

GERENT Martí Calsapeu i Vidal

DIPÒSIT LEGAL GI.358-89
ISSN 1135-1047
IMPRESSIÓ Rotimpres

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

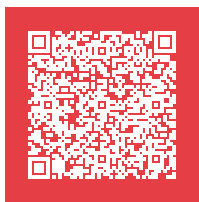
CONVOAPP

L'agenda de rodes de premsa del camp de tarragona

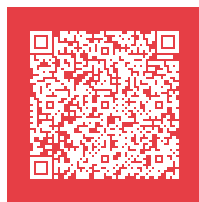
Hem consolidat com a eina clau del sistema comunicatiu del Camp de Tarragona l'aplicació de rodes de premsa ConvoAPPTGN. Un total de 644 usuaris i 323 convocants utilitzen l'APP, que des de la seva posada en marxa a l'octubre del 2018 ha publicat unes 4.500 convocatòries.

www.convoapptgn.com

Descarrega-la aquí

Android

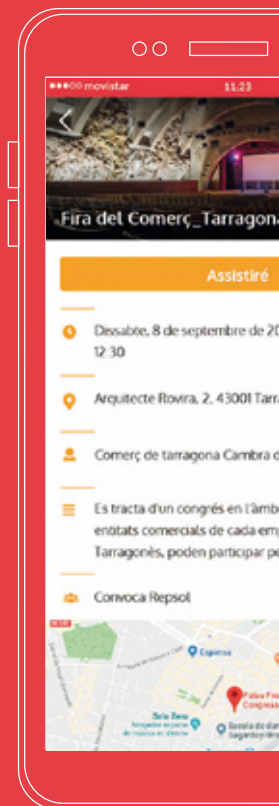

iOS

Més informació a:

Col·legi de Periodistes de Catalunya
Demarcació de Tarragona
Q-5856081-D
secretaria-tarragona@periodistes.cat

Amb el suport de:

UN QUART DE SEGLE DEL CODI

Ja s'han complert dos anys des que el coronavirus va arribar a les nostres vides per alterar-ho tot: la vida i la manera de treballar incloses. Durant els últims mesos, tant el Col·legi de Periodistes com la revista CAPÇALERA hem analitzat com ha afectat tot això a l'ofici. S'han fet xerrades, reflexions i cursos que han volgut ajudar els professionals a adaptar-s'hi. I un dels aspectes que sempre hem defensat, perquè forma part del nostre ADN, és el Codi deontològic.

Tot i que hem hagut de treballar amb dificultats per accedir al lloc on hi havia la notícia, tot i que hem hagut de treballar des de casa, en cap moment hem perdut el nostre marc de referència a l'hora de fer la feina i d'exercir el periodisme.

El 2022, el Codi complirà vint-i-cinc anys des que va ser aprovat. La sistemàtica de treballar que recull és l'única que els periodistes tenim i acceptem. Per això, un quart de segle després, i més enllà

"EL 2022, EL CODI DEONTOLÒGIC,
L'ÚNIC CODI DE CONDUCTA QUE ACCEPTEM,
COMPLIRÀ VINT-I-CINC ANYS"

de fer les celebracions que mereix el fet d'arribar, precisament, a una xifra com el vint-i-cinc, creiem que és un bon moment per donar-li una nova empenta, reforçar-lo com a sistematitzador del que defineix la bona manera de fer dels i de les periodistes i, també, dels mitjans de comunicació. I ho tenim encarrilat.

En primer lloc, deixant clar que és l'únic codi de conducta que acceptem, perquè és el que hem redactat i el que hem aprovat. En segon lloc, fent jornades com la que vam organitzar, al novembre de 2021, amb totes les facultats de Periodisme i Comunicació del

país i el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), sobre ètica periodística. Una jornada que va aportar reflexions molt valuoses i de la qual s'ha d'agrair la complicitat de totes les parts. Primer de tot, en fer-la, i després, perquè no sigui cosa d'un dia, sinó que

li haurem de donar continuïtat. I és que tots els que vam participar en aquesta jornada de treball tenim clar que el Codi és l'únic que ha de definir la nostra manera de treballar, tant si ho fem a les redaccions com als gabinets corporatius. I que, a més, és l'element clau que serveix per lluitar contra les *fake news*, les mentides que tant mal estan fent a la professió.

I això ens ho creiem fins al punt que hem fet nostra una proposta de la UAB perquè el dia de la

graduació els graduats en Periodisme i Comunicació s'hagin de comprometre amb el Codi, de la mateixa manera que els metges fan el jurament hipocràtic per a l'exercici de la professió.

Hem d'esperar que el 2022 ja sigui l'any en què anem recuperant part de la manera de fer d'abans de la pandèmia i que entre tots puguem participar de la celebració dels vint-i-cinc anys del Codi i dels diferents actes de graduació a les facultats.

Joan Maria Morros

Degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya

deganat@periodistes.cat

Foto: Vicente Pruna / Arxlu

RADIOGRAFIA D'UNA PROFESSIONÓ CANVIANT

Un estudi encarregat pel Col·legi de Periodistes analitza les noves oportunitats laborals en un entorn que no para de transformar-se

TEXT EUDALD COLL

La professió viu un moment canviant, i això afecta als nínxols laborals. Foto Vanilla Bear / Unsplash

El Col·legi de Periodistes va presentar al febrer un estudi sobre la situació laboral dels professionals de la informació amb una atenció especial a les habilitats que més es demanden en el moment actual. Aquest treball és l'actualització de l'estudi que, el 2012, va realitzar també un equip dirigit pel catedràtic Josep-Lluís Micó, de la Universitat Ramon Llull. I, de nou, l'informe actual ofereix, amb tot tipus de detall, un retrat precís que mostra un entorn canviant i multidisciplinari en què apareixen nous nínxols d'ocupació.

El Col·legi de Periodistes va acollir al febrer la presentació de l'informe *Noves oportunitats i nínxols d'ocupació per a periodistes*. Es tracta d'un encàrrec del Col·legi, amb l'auspici de Barcelona Activa, que ha elaborat el grup de recerca STREAM (Society, Technology, Religion and Media) de la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna entre abril i setembre del 2021. L'equip format pels investigadors Patricia Coll, Alba Sabaté, Silvia Vehí i Núria Torras, i dirigit pel catedràtic Josep-Lluís Micó ha actualitzat la informació de l'informe *Nínxols d'ocupació per a periodistes. Crisi, oportunitats en el sector i necessitats de formació, presentat el 2012* i que també havia dirigit Micó.

Els principals objectius del nou informe són analitzar el mercat laboral de la comunicació a Catalunya, detectar-hi els principals nínxols, identificar-ne les sortides professionals presents i potencials, examinar-hi l'oferta formativa actual i, finalment, dissenyar des del Col·legi una oferta formativa específica basant-se en les oportunitats detectades.

La metodologia d'aquesta investigació ha comptat amb una recerca quantitativa —amb una recopilació de dades procedents del Col·legi de Periodistes,

del Servei d'Ocupació de Catalunya, de les universitats catalanes, espanyoles i estrangeres, d'administracions, d'organismes internacionals, d'associacions, consultores i mitjans de comunicació— i una recerca qualitativa amb més d'una cinquantena d'entrevistes en profunditat amb professionals del sector.

HABILITATS IMPORTANTS

Dins la radiografia de la professió periodística, en un primer bloc, l'informe analitza les competències i habilitats que poden facilitar la feina i la inserció professional, englobant-les en sis àmbits: visió estratègica, coneixements de màrqueting, expressió oral i escrita, competències socials, idiomes i habilitats digitals.

LES EMPRESES VALOREN COMPETÈNCIES PERSONALS, COGNITIVES I SOCIALS, A MÉS DELS IDIOMES O DE LES ESTADES A L'ESTRANGER

Així, Geni de Vilar, adjunta a la Direcció de Mitjans Digitals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) reclama “visió estratègica, en el sentit d'entendre el context de comunicació i saber-s'hi adaptar”, mentre que l'estratega

Georgia Taglietti en destaca “el funcionament de les xarxes socials des d'una perspectiva periodística”.

El domini de les eines digitals de verificació és una altra habilitat cada cop més demanada, segons els experts. Una altra és el periodisme de dades, especialment a partir de la pandèmia. “Amb la Covid-19, s'ha descobert que els mitjans que han tingut periodistes de dades han pogut fer bon periodisme, al contrari dels que no en tenien”, destaca Elisa Vivas, cofundadora de Storydata.

Encara en l'àmbit de les habilitats, també hi ha les que cal millorar. Segons l'estudi, l'expressió escrita, la responsabilitat a la feina, la capacitat de generar noves idees

i solucions, el treball autònom, l'expressió oral, les habilitats de negociació, el treball en equip, els idiomes, la capacitat d'aprenentatge, el lideratge,

les habilitats numèriques, l'ús d'eines tecnològiques, la formació teòrica i la documentació són altres de les competències que els ocupadors consideren que caldria potenciar més, i que apareixen també reflectides en les opinions dels experts

GOT MIG PLE, GOT MIG BUIT

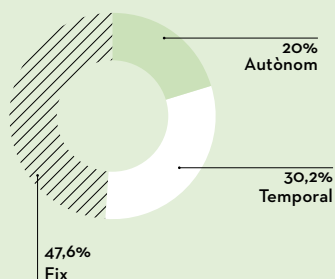
Les expectatives d'ocupació han caigut a causa de la pandèmia

L'informe *Noves oportunitats i nínxols d'ocupació per a periodistes* dedica un apartat a les dades de la inserció laboral. El treball destaca només començar que “les expectatives de creació de nova ocupació en el sector del periodisme han caigut significativament a causa de la pandèmia, segons constata l'Outlook Blanquerna 2021, un estudi estratègic que presenta les perspectives de la comunicació a Catalunya i les claus de futur en base a una enquesta realitzada a més de 400 professionals”.

Segons l'informe, gairebé un 70% dels enquestats en l'estudi reconeixen que la crisi causada per la pandèmia els ha repercutit negativament, i només un 25% dels professionals considera que es crearà ocupació en el sector durant 2021, xifra que, no obstant, augmenta fins a un 52,4% en el cas

NOU DE CADA DEU PERSONES ACONSEGUEIXEN FEINA DURANT ELS TRES ANYS POSTERIORS A HAVER-SE TITULAT

entre els perfils de periodistes més demandats hi ha el de persones amb experiència prèvia en el sector (61,9%), joves graduats amb un perfil digital (66,7%), professionals amb

experiència internacional (23,8%) i emprenedors que tinguin el seu propi projecte (9,5%).

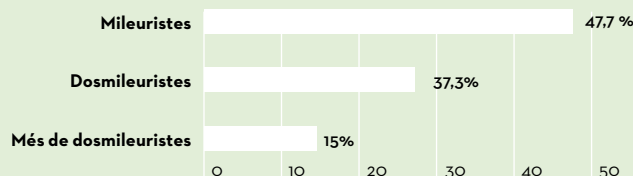
L'informe també recull l'opinió del col·lectiu ocupador sobre la formació de les persones titulades en Comunicació publicat per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Tal com detalla l'informe, les darreres dades mostren que 9 de cada 10 persones aconsegueixen feina durant els 3 anys posteriors a haver-se titulat. Concretament,

en els graduats en Periodisme, la xifra se situa en un 91%, un 47,6% dels quals amb contracte fix, un 28,8% temporal i un 19,1% autònoms.

LA MEITAT, MAL PAGATS

Ara bé, mentre el got mig ple és la gran quantitat de graduats que troben feina després d'acabar els estudis, el got mig buit són les condicions laborals. Segons l'informe, els salaris dels nous professionals del periodisme són mileuristes en un 47,7% dels casos, “dosmileuristes” en un 37,3% i tan sols més de “dosmileuristes” en un 15%.

Això implica que estan per sota de la mitjana del que cobren els titulats del Sistema Universitari de Catalunya, amb un 32,1% de professionals que assoleixen ingressos més que “dosmileuristes”.

Els professionals del periodisme consultats per l'informe, a part de mostrar preocupació per aquesta diferència, apunten que els nous professionals també troben oportunitats professionals fora de l'òrbita dels mitjans, sobretot en la comunicació corporativa. I consideren que els dos àmbits principals que generen ocupació són els mitjans de comunicació i les empreses que necessiten professionals experts

UN 47,7% DELS PROFESSIONALS QUE COMENCEN A TREBALLAR COM A PERIODISTES SÓN MILEURISTES

en comunicació corporativa, malgrat que també hi ha nínxols d'ocupació fora de totes dues grans branques, en un moment en què s'estan creant noves ocupacions relacionades, principalment amb la quarta revolució industrial. En aquest sentit, Eva Domínguez, especialista en periodisme immersiu, assegura que “hi ha més sortides fora dels mitjans que dins”.

Des de fa anys, els mitjans tradicionals no ofereixen gaires sortides professionals. Foto: Oriol Clavera / Arxiu

professionals i acadèmics entrevistats per al present estudi. En aquest sentit, un d'aquests punts, com són els idiomes —en especial l'anglès— és una assignatura pendent. Així ho destaquen gran part dels experts consultats, que consideren que cal reforçar-ho en els diferents nivells de la formació.

S'HA D'APROFUNDIR EN LA FORMACIÓ DE LA REDACCIÓ I DE LA VERIFICACIÓ, A MÉS DE LA TECNOLOGIA, LA INNOVACIÓ I L'EMPREDORIA

La hiperespecialització, el domini d'una àrea de continguts molt concreta o d'un canal específic, és un concepte cada cop més utilitzat i considerat de futur, tot i que la polivalència és també valorada positivament entre la majoria de professionals del

periodisme entrevistats. D'altra banda, l'especialització pot ser el que marqui la diferència. Segons Lluís Pastor, director de l'Editorial UOC, molts professionals “tenen dificultats per entrar en el mercat laboral per ser clons els uns dels altres”. Pastor detecta que hi ha una demanda creixent de “perfils híbrids, que tinguin una base

de comunicació, però amb coneixements d'altres àrees”.

L'estudi també es focalitza en la inserció laboral, les sortides

professionals i els nous nínxols d'ocupació (vegeu desglossaments). Així, analitza la formació que s'imparteix a casa nostra, ja que fins a set universitats catalanes ofereixen graus en Periodisme, a més de la UB, que imparteix el de Comunicació

i Indústries Culturals, i la UOC, que té el grau en Comunicació. En total, més de dues mil places.

En aquest sentit, l'estudi recull l'anàlisi de persones vinculades a la formació. Així, Enrique Canovaca de la Fuente, professor associat del Departament d'Estudis de Comunicació de la Universitat Rovira i Virgili, creu que hi hauria d'haver “menys estudiants de Periodisme per promoció i ser més selectius” en fer la tria, mentre que Carles Pont, vicedegà de la Facultat de Comunicació i director del grau en Periodisme de la UPF, considera que l'oferta formativa actual afavoreix el desenvolupament professional i la inserció laboral dels periodistes. “Massa sovint, ens autoflagel·lem amb el fet que la formació universitària no és bona, i no es així. Es forma en nivells molt alts de competència

i d'aplicabilitat. M'agradaria saber si els advocats, els arquitectes o els enginyers surten amb un coneixement tan alt de les eines que fan servir a les empreses del seu

CALEN PERIODISTES CAPAÇOS D'ENTENDRE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL PER IMPLEMENTAR-LA ALS MITJANS I A LA COMUNICACIÓ CORPORATIVA

àmbit o, si les eines no són les mateixes, la corba d'aprenentatge és tan petita com la dels periodistes", assegura.

ASSIGNATURES PENDENTS

Sobre les noves necessitats formatives per a periodistes, l'informe cita un estudi de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari (AQU) sobre l'opinió del col·lectiu ocupador pel que fa a la formació universitària en Periodisme i Comuni-

cació Audiovisual, fruit d'una enquesta a setanta-tres empreses i organitzacions que han contractat persones graduades en els darrers tres anys que va concloure que "les competències personals, cognitives i socials són els factors més valorats en la contractació, en què també destaquen el pes d'altres factors

com saber idiomes, tenir una titulació específica, haver efectuat pràctiques, haver realitzat estades internacionals i haver estudiat en una universitat de prestigi".

Per a les empreses enquestades per l'AQU, les competències transversals a millorar són "la resolució de problemes i la presa de decisions, la formació pràctica, el treball autònom, la capacitat de generar noves idees i solucions, la responsabilitat

a la feina, i l'expressió escrita". En el cas específic del periodisme, assenyalen la necessitat de millorar l'expressió escrita i el treball autònom, el disseny i l'execució de projectes comunicatius, la comunicació efectiva i la lectura i l'anàlisi de textos, dades i estadístiques. També realitzen una prospectiva sobre les competències que guanyaran més pes en el futur, en què destaquen sobretot els àmbits de les "tecnologies, el màrqueting, la innovació, els idiomes, l'adaptabilitat, la resolució de problemes i l'autonomia".

En la mateixa línia, la cinquantena d'experts entrevistats per l'informe del Col·legi de Periodistes coincideixen a afirmar que cal aprofundir en la formació de la redacció i de la verificació, sense deixar de banda noves competències relacionades amb la tecnologia, la innovació, el màrqueting o l'emprenedoria. Aquest

Als nous periodistes se'ls demanen habilitats socials i tecnològiques. Foto: Rachel Torres / Alamy

MÉS SORTIDES PROFESSIONALS

Sorgeixen nous perfils més enllà dels mitjans de comunicació

Les possibles sortides professionals en l'àmbit del periodisme era un dels focus de l'informe presentat deu anys enrere i ho és, de nou, en l'informe actual. Les veus expertes entrevistades tenen majoritàriament una visió optimista sobre les sortides professionals degut a les diferents tasques en les quals, més enllà dels mitjans de comunicació, ara també exerceixen els periodistes.

Els experts consultats coincideixen a assenyalar que els perfils digitals són els més demanats, tant per al periodisme com per a la comunicació corporativa. Una apreciació que coincideix amb informes recents

NOMÉS AL 2020, A CATALUNYA, ES VAN INCORPORAR AL VOLTANT DE 6.700 NOUS PROFESSIONALS DIGITALS

com el de la xarxa social LinkedIn, que darrerament ha registrat un 61% d'increment en contractacions relacionades amb la comunicació digital.

El mateix informe dedica, a més, una categoria específica a la demanda d'autònoms especialitzats en contingut digital, que va augmentar un 63%, per tasques com el podcasting, el vídeo digital i el blogueig. L'augment de la demanda de talent digital també s'evidencia a l'informe Digital Talent Overview 2021, que conclou que el 2020 a Catalunya s'han incorporat al voltant de 6.700 nous professionals digitals.

MITJANS DE COMUNICACIÓ

La premsa escrita i digital, ràdio i televisió és la sortida natural dels professionals del periodisme, tot i que les oportunitats d'entrar-hi en els darrers anys han anat minvant i es presenten, principalment, per perfils digitals.

COMUNICACIÓ CORPORATIVA

En aquest sector, cada cop hi ha més feina, ja que empreses de diferents sectors necessiten cada vegada més informar bé tant a nivell intern com extern. També les organitzacions sense ànim de lucre. En la comunicació corporativa, els periodistes poden exercir com a directors de comunicació o de relacions institucionals, com a responsables de comunicació, caps de premsa, tècnics de comunicació, ajudar en els departaments comercial i de màrqueting, així com en el de recursos humans.

ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Els professionals entrevistats identifiquen les administracions públiques com una sortida a tenir en compte per als periodistes i els comunicadors. Principalment, perquè aquests necessiten persones amb la capacitat d'entendre la seva acció i traslladar-la a la societat. Es valoren les capacitats d'expressió, de síntesi i de jerarquització de la informació.

GRUPS DE PRESSIÓ O LOBBIES

La capacitat d'argumentar i influir és una de les que més es reconeix en els periodistes i comunicadors. Alguns experts posen sobre la taula els grups de pressió en el món institucional com a espai de desenvolupament professional dels periodistes. Una realitat molt vinculada a la capacitat de persuasió i de venda en què la clau rau en l'argumentació.

PARTITS POLÍTICS

Més enllà de la tasca d'assessors de comunicació, algunes persones entrevistades per a l'informe destaquen que el periodista és un bon polític perquè comunica bé, sintetitza la realitat, se sap posar a la pell de l'altre i incorpora molts coneixements tècnics i pràctics de diversos sectors. Aspectes que interessin als partits polítics.

UNIVERSITATS I CENTRES DE RECERCA

Segons alguns entrevistats en l'estudi, la pandèmia ha posat en evidència la necessitat social que suposa la divulgació científica. Així, la capacitat d'explicar a la societat realitats i aspectes complexos del món de la ciència que tenen impacte social és una altra de les sortides que es detecta en l'informe dirigit per Micó.

ESCOLES I INSTITUTS

L'educació mediàtica com a lluita contra la desinformació és un més dels àmbits en què també s'observen sortides laborals per als periodistes. De fet, segons alguns dels entrevistats, aquesta serà una funció clau com a garantia de futur per al sector.

EMPRENEDORIA

La digitalització facilita el treball en xarxa i l'emprenedoria, tal com destaquen alguns experts consultats. Es creu que tindrà un paper important en el periodisme del futur.

NOUS NÍNXOLS D'OCUPACIÓ

Diferents àmbits en què els periodistes també es poden focalitzar

L'estudi *Noves oportunitats i nínxols d'ocupació per a periodistes* destaca que les habilitats pròpies del periodisme, basades en interpretar la realitat i saber-la comunicar, s'estan convertint en imprescindibles en altres disciplines. Així, l'evolució que segueixen altres àmbits, en especial els de la digitalització i la sostenibilitat, obre noves oportunitats per a periodistes, allunyades dels rols tradicionals dels professionals de la informació i de la comunicació.

INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL

L'informe *Empleos en auge*, elaborat per analistes de dades de l'Economic Graph de LinkedIn a partir de l'anàlisi de més de 15.000 ofertes de feina publicades a la plataforma, constata que durant el 2020, els llocs de treball relacionats amb la intel·ligència artificial i la ciència de dades va augmentar un 64%. Experts consultats per a l'estudi apunten que els periodistes s'hi han de poder especialitzar. "El periodista hauria de conquerir aquesta nova onada de digitalització i deixar estar els romanticismes, treure'ns molts complexos i ser molt més agosarats per liderar la comunicació que ve entrant com a kamikazes dins de la intel·ligència artificial", assegura Tate Santaueularia, directora de Something to say.

EDICIÓ DE GÈNERE

La gestió de gènere presenta oportunitats en el sector de la comunicació. Els experts destaquen la feminització com un dels eixos claus del model comunicatiu actual. I aquí detecten, precisament, un nínxol d'ocupació específic en la figura de l'editora o editor de gènere, que ocupa un rol de nova creació dins de les redaccions començant pel *New York Times*, el primer mitjà que el 2017 va crear aquesta nova figura que, a poc a poc, s'està incorporant en altres capçaleres i mitjans de comunicació.

GESTIÓ D'AJUTS ECONÒMICS

La capacitat dels professionals del periodisme a l'hora d'obtenir informació, documentar-se i preparar documentació, així com de redactar correctament, adaptant la comunicació escrita als requeriments de cada convocatòria, converteix la gestió d'ajuts econòmics en un altre nínxol d'ocupació. I, a més, adquireix una importància creixent en el context actual en què un element clau són les ajudes per fer front a la situació provocada per la Covid-19.

VINCULATS A LA SOSTENIBILITAT

Actualment, un dels reptes globals més rellevants és la sostenibilitat, i els periodistes es presenten com una figura clau per acompanyar les organitzacions de les quals formen part en l'assoliment d'aquest repte, entès des de la sostenibilitat econòmica –a partir de les capacitats comercials que, unides a les periodístiques, han de reforçar la valorització dels continguts–, la sostenibilitat social –les competències que es demanen als periodistes estan alineades amb la sortida que se'ls atribueix com a bons gestors de persones– i la sostenibilitat mediambiental –perquè els passos que les diferents organitzacions donen s'han de traslladar a la societat a través de periodistes que entenguin amb qui parlen, que coneguin el seu públic i que hi estableixin un diàleg.

darrer punt ja apareixia assenyalada a l'informe del 2012 perquè és poc present

essencials en l'orientació a la comunitat o d'aprenentatge-servei dels programes formatius en periodisme d'universitats nord-americanes com Berkeley.

Els experts consultats consideren que els

idiomes haurien de tenir un pes més gran en la formació periodística. "No podem acabar la universitat tenint un

anglès que no estigui al nivell de domini que tenim del castellà o del català, ni sense complementar-ho amb altres idiomes. Quants periodistes hi ha que ni saben anglès? És inconcebible", lamenta Maria Vidal, directora de Comunicació de Codorníu.

Altres àmbits de coneixement a potenciar a través de la formació són l'elaboració de vídeos i podcasts, el periodisme de dades i els coneixements en l'àmbit

L'INFORME CONCLOU QUE ALS PERIODISTES ELS CAL MÉS VISIÓ COMERCIAL I DE MÀRQUETING, QUE S'HAN DE SABER VENDRE MÉS I MILLOR

en les assignatures bàsiques i obligatòries de la formació universitària de grau mentre que, en canvi, és un dels elements

El domini de la tecnologia mòbil i de les xarxes socials eren habilitats inexistents anys enrere. Foto: Rainer Mirau / Arxiu

empresarial i de gestió, si bé molts coincideixen a destacar que el periodista ha de seguir formant-se al llarg de tota la trajectòria professional.

ADAPTAR-SE ALS CANVIS

En l'apartat de conclusions, l'informe parla de la polivalència, però també de la hiperespecialització. La polivalència segueix sent un valor a l'alça. "Les

LA FRAGMENTACIÓ DE L'ECOSISTEMA COMUNICATIU PROVOCA QUE LA HIPERESPECIALITZACIÓ SIGUI UN FACTOR DIFERENCIAL EN EL PERFIL PROFESSIONAL

veus expertes també reconeixen que, per causa de la fragmentació creixent de l'ecosistema comunicatiu actual, la hiperespecialització és també un factor diferencial en el perfil professional dels periodistes" apunta l'informe, en què

totes les veus expertes coincideixen a valorar la capacitat d'aprenentatge com a cabdal en l'entorn actual.

Una altra conclusió és que tot i que els mitjans segueixen sent la sortida professional natural —sobretot en perfils digitals o formats híbrids com poden ser el *branded content*— ara mateix hi ha més oportunitats fora de les redaccions, sobretot en l'àmbit de la comunicació corporativa, que

ofereix millors condicions laborals.

L'informe també determina que als periodistes els cal més visió comercial i

de màrqueting, que "s'han de saber vendre més i millor, tant la seva professió com la seva feina, així com també obrir les perspectives professionals cap a l'àrea del màrqueting, actualment molt centrada en l'elaboració de continguts".

D'altra banda, una altra conclusió és que "la capacitat pròpia dels periodistes de saber interpretar la realitat i comunicar-la, juntament amb l'orientació de servei, els permet contribuir a la transformació sostenible de la societat i de les organitzacions, entre aquestes els mateixos mitjans de comunicació encara que també empreses i institucions de qualsevol sector, amb l'objectiu de fer-les més sostenibles".

L'informe recorda que calen periodistes capaços d'entendre la intel·ligència artificial, per poder-la investigar i informar, si bé també especialistes per implementar-la en l'àmbit dels mitjans i de la comunicació corporativa.

I, finalment, destaca que la curiositat innata de la professió periodística en facilita l'aprenentatge, que ha de servir per millorar les competències digitals per combinar-les amb les habilitats pròpies del periodisme. Ç

"EM SENTO UN LLUITADOR"

D'una joventut amb poques perspectives a guanyar el Pulitzer. La trajectòria vital i professional d'Emilio Morenatti és la d'algú que ha treballat de valent, que ha defugit els inconvenients amb les eines de què disposava i que s'ha marcat reptes constants. Tres dècades després dels seus inicis, aquest fotoperiodista mira enrere i veu aquell xaval del qual va escapar, quan encara no podia ni imaginar el que el futur li oferiria.

TEXT JORDI ROVIRA
FOTO SERGI REBOREDO

De la teva joventut has dit: "Era un *niñato* ressecós", "em vaig emportar moltes hòsties" i "vaig aprendre a sobreviure al carrer". Tan dur era Jerez de la Frontera?

La paraula no seria duresa. La meva joventut era una època amb poques perspectives. Jugàvem enmig dels enderroc i improvisàvem les juguines. El sou del meu pare era el d'un policia nacional ras, a casa érem quatre nens i teníem pocs recursos. Des que tenia tretze anys, cada any feia la verema, dos mesos de treball intens al camp.

A una edat que no ho hauries de fer. Efectivament. Però era l'única manera d'aconseguir diners per comprar-me el que volia i em va donar una perspectiva

"NO ENTENC AIXÒ DE 'HE NASCUT PER SER FOTÒGRAF'. NI DE CONYA. PER MI LA FOTOGRAFIA ÉS UN REPTE DIARI"

molt interessant per entendre el que és treballar dur. Al mateix temps treballava de delineant, feina que no m'interessava gens. En canvi, m'interessava el que va començar a estudiar el meu germà –Imatge i So, uns estudis nous– i el laboratori fotogràfic que teníem a casa perquè ell revelés les còpies de les pràctiques. Allò va ser l'inici. En aquella època no m'atreia absolutament res. No tenia cap perspectiva.

A quina edat vas començar algun tipus de perspectiva? Quan amb divuit anys treballes a *El Periódico de Guadalete*?

Jo allà ja veig el futur! El que passa és que mai m'he sentit fotògraf. Fins i tot ara em costa molt entendre que soc fotògraf. Jo el que em sento és un lluitador allà on em posin.

De jove treballes a EFE amb un ritme de feina frenètic. Aquest ritme també s'aguanta gràcies a experiències com la de la verema?

Hi ha una base de supervivència absoluta. Em van posar en un col·legi intern durant un any sencer i allà em vaig *curtir*. Allò era la llei de la selva. Allò va fer que el refús

cap al col·legi fos encara més gran. Però vaig començar a fer còpies al laboratori per al meu germà i per a mi, i a revelar blanc i negre. Una

vegada es va esfondrar un edifici i el meu pare va trucar al meu germà per dir-li que la policia buscava a gent sota les runes. Aquelles imatges, traient a uns obrers atrapats, són les primeres fotos molt bones del meu germà. I li compren a *El Periódico de Guadalete*. I segueix treballant-hi gràcies a les *xivatades* del meu pare. Comença a produir d'una manera tan bèstia que el truquen d'*El Periódico de Jerez*, més ben

posicionat i amb més recursos. Llavors jo vaig a *El Periódico de Guadalete* per ocupar el lloc del meu germà. Diversos fotògrafs volien fer-se un lloc allà. Jo era l'últim d'arribar-hi, si bé no havia agafat mai una càmera i no tenia ni idea de fotografia.

Però la informació la tenies tu...

Tot i que no es va saber fins anys després, que era el meu pare que ens informava del que passava. Va arribar un moment que el meu germà i jo érem competència. Era una època divertida perquè el meu pare repartia aquelles *xivatades*. Si el meu germà aconseguia una portada, l'endemà me la donava a mi.

EFE et fitxa per a aquesta feina que fas a *El Periódico de Guadalete*?

EFE fitxa els Morenatti. I em diuen si me'n vull anar a Sevilla els sis mesos de l'Expo, el 1992. I ho accepto. Allà vaig poder demostrar el potencial que jo no sabia que tenia. Aquells sis mesos no vaig descansar ni un dia. Fins i tot quan no estava acreditat, hi anava. I sempre intentava fer quelcom diferent. Em vaig proposar tirar endavant tota aquella història en sis mesos. Que no hagués de retornar a Jerez.

I ho aconsegueixes.

I guanyo el Premi Andalusia de Periodisme per una fotografia que recull quan el banderiller Manolo Montoliu és mortalment banyegat a la plaça de toros de Sevilla.

PERFIL

Emilio Morenatti (Saragossa, 1969) es va criar a Jerez de la Frontera. Va començar a treballar a *El Periódico de Guadalete*, i quatre anys després el fitxa EFE. Les seves fotos de la crisi de l'illot de Perejil, fan que l'AP s'hi fixi i l'envien a l'Afganistan i a l'Orient Mitjà. El 2009 perd una cama en un atemptat en territori afganès. Després de l'atemptat estableix la seva base a Barcelona, on és director de fotografia de l'AP per a Espanya i Portugal. Ha obtingut nombrosos premis. El 2021 guanya el Pulitzer per les seves fotos d'ancians durant la pandèmia.

Sempre dius que eres un kamikaze. El 1993, durant la crisi de Perejil, agafes una barca inflable i te'n vas a fotografiar l'illot. Ho fas per què si no ho feies tu ho faria un altre?

I per una qüestió de genètica. No em cal despertador. Em llevo abans de l'hora i adoro ser als llocs abans que ningú. M'encanta la meva feina pel fet de provar-me contínuament. No entenc això d'«he nascut per ser fotògraf». Ni de conya. Per mi la fotografia és un reptre diari. Tot és canviant i no hi ha res preestablert.

Aquella barca inflable et dona rèdits importants. AP es fixa en tu i de cobrir Perejil passes, a l'any següent, a fotografiar la caiguda dels talibans. Veu que assumeixes nous reptes, coses que

"LA SOCIETAT ON VIVIM ES MEREIX UNA BUFETADA DE REALITAT. I JO TREBALLO PER FER AIXÒ"

potser ni sabies que podies fer?

Mira, et donaré el titular: sempre m'he sentit un *pringat*. Primer per l'anglès i, també, pel tema acadèmic. Vaig anar

a Kabul sense saber anglès. Envejava a qualsevol que parlés millor anglès que jo. No havia entès encara que aquest no és el valor. El valor és la constància en alguna cosa que persegueixes de manera ferma. El 2004 anava *empotrat* amb els

"EN UN LLOC ON PASSEN COSES BÈSTIES, ON MOR GENT, LA FRAGILITAT ÉS TAL QUE L'EXPERIÈNCIA A PENES ET VAL. ÉS UNA QÜESTIÓ DE SORT"

soldats nord-americans i no entenia què passava. Al principi anava de *pardillo*, i això em salva. Els deia: «nois, el meu anglès és una puta merda, això no ho he fet mai i necessito la vostra ajuda». I t'ajudaven. Si vas d'estrella, assumeixen que ho saps tot. Per això sempre m'he sentit un *pringat*. I a mesura que aprenia, em sentia més segur. Però segueixo amb les inseguretats que són les que, finalment, em salven.

El 2005, a l'Orient Mitjà, guanyes una menció d'honor per una foto d'un míssil sortint de Gaza en direcció a Israel, però també hi ha bombes que exploten a prop teu i un cop t'estàs quinze hores retingut per homes armats. Llavors ja estàs més bregat i saps que aquestes coses passen?

Quan ets en un lloc on passen coses importants i bèsties, on mor gent, saps que la fragilitat és d'una importància tal que l'experiència a penes et val. És una qüestió de sort. Els fotògrafs Tim Hetherington i Chris Hondros van morir per culpa de la metralla. No saps mai en quina direcció sortirà la metralla. I has de saber jugar amb aquesta fragilitat. Per què ara no

vaig a aquests llocs?

Perquè vull ser amb els meus fills. No ho faig perquè no hagin de créixer sense pare, sinó perquè vull ser amb ells! Quan feia

deu dies que era a La Palma fotografiant el volcà volia tornar i estar amb els meus fills. Per tant, voluntàriament ja no vaig a aquests llocs.

Parlem del dolor. Algun cop has criticat que les víctimes dels països pobres no tenen drets d'imatge com la gent d'aquí.

Hi ha coses que estan passant que haurien de ser un exemple perquè no tornin a passar. Jo, per exemple, he fotografiat a dones del Pakistan atacades amb àcid i les hi he posades un nom i un cognom. I he tingut malsons per això. Una

de les normes bàsiques del periodisme és donar veu als que no en tenen...

...però no saps si això t'ha beneficiat a tu, però no a elles.

Es clar. Ha beneficiat a la causa. I a mi.

Però el seu entorn...

L'únic que m'alleuja és pensar que llavors el tema d'Internet no estava tan estès. A l'AP vam excloure aquelles fotos del Pakistan, encara que Internet és global. Ara estic més sensibilitzat. Actualment, es produeixen casos com les fotografies de nens i nenes d'aquests països, amb noms i cognoms, víctimes d'abusos i violacions, i que es venen en edició limitada a ambaixadors de certes marques.... Això em preocupa enormement. Ens estem aprofitant d'aquesta gent. No vull ni pensar que els meus fills fossin víctimes i servissin d'icona per al primer món.

Un dia, però, el dolor és el teu. El 12 d'agost de 2009 ets víctima d'un atemptat a l'Afganistan en què perds una cama. Em va sobtar una imatge on estàs a la llitera de l'hospital fotografiant-te la cama amputada. Per què fas aquella foto?

Per no penedir-me de no haver-la fet. Saps que estàs protagonitzant la teva pròpia història. El meu malson són les fotografies que no he fet. I en aquests casos, ni ho penses. Quan la porta hidràulica del vehicle surt volant, entra l'ona expansiva i s'emporta els que estan asseguts allà, mutilant-los, a mi m'amputa la cama, però em queden tendons penjant, i del cap em surt

molta sang. El cotxe ha fet diverses voltes i la corretja d'una de les meves càmeres m'estreny el coll i quasi m'ofega. L'únic que queda al cotxe és un traductor afganès que és el primer cop que ve amb nosaltres i està acollonit. I li demano que em tregui

"REALMENT NO EM MEREIXO TOT AIXÒ QUE M'HA PASSAT. EL MEU ÚNIC MÈRIT ÉS ARRIBAR ALS LLOCS I INTENTAR FER-HO ABANS QUE NINGÚ"

la càmera del coll. Me la treu com pot. I li dic: 'I ara, fotografia-ho tot'. No en té ni idea de fotografia, però comença a fer fotos i en una surto intentant recol·locar-me la cama. Se'm veu sagnant i amb la cama a la mà. Després vaig pensar: 'per què li vaig dir que em fes fotos'? Doncs perquè alguna cosa havia passat i havia de fotografiar-ho.

Des d'aquell dia has cobert fets com la Primavera àrab o la crisi de refugiats. La teva fotografia, arran de l'atemptat, és diferent en alguna cosa?

No és diferent, però hi ha un dolor molt bèstia darrere de cada foto. Menys d'un any després de l'atemptat, cobreixo la Primavera Àrab encara amb la ferida fresca. El monyó em sagnava. Havia de parar cada tres o quatre metres. Em podia haver quedat a casa, però no ho vaig voler. Cada foto d'aquestes té un dolor meu, personal. Tenen un valor de superació molt bèstia. Però la meva fórmula mai ha passat per fer un pas enrere. Quan estava sense la cama i caminava fatal, estava més pendent de què trepitjava que de la fotografia. Això ho vaig superar gràcies a caminar quilòmetres i quilòmetres i a aprendre a dominar la pròtesis.

El 2020, amb la pandèmia, treballes en condicions difícils i amb restriccions a hospitals, cementiris... Molts fotògrafs estaven indignats. Et vas empenyar molt?

Sincerament, i amb tot el respecte cap als meus companys, no em vaig empenyar. Ja m'ho esperava. Fins i tot m'estranyava

que la policia ens deixés anar pel carrer. El braçalet ens va ajudar, era meravellós. Érem la policia, els sanitaris i nosaltres. I sabia que no ens deixarien entrar als hospitals. Val a dir que mai ens hi han deixat entrar. Abans de la pandèmia, quan hi havia saturacions a urgències, tampoc ens hi deixaven entrar. Llavors durant la pandèmia per què ens esquinçàvem les vestidures? Ens

haviem de buscar la vida. Vaig evitar somicar i vaig mirar cap endavant. Tocava fer els carrers buits, els sense sostre, els aplaudiments als balcons, i deixar els hospitals per a quan ens deixessin entrar. Vaig ser pragmàtic. Vaig fer històries personals anant amb metges d'atenció primària, els únics que em permetien entrar a casa de la gent. I això em va començar a funcionar. Ho vaig fer abans que ningú, perquè la gent anava una mica perduda.

Després de voltar pel món i ser a llocs perillosos, guanyes el Pulitzer per unes fotos que fas a tocar de casa teva.

Sí, sí. Encara no m'ho crec. Demana molta feina assimilar-ho.

Ja havies estat finalista el 2010 per la cobertura de la guerra de l'Afganistan com a membre de l'AP.

Però allò no em va posar tan catxondo perquè l'AP posava uns recursos tremends i hi havia uns fotògrafs meravellosos.

Aquí, en canvi, era una aposta personal, buscar-te la vida.

És clar. Quan era a la final amb el *New York Times* i Getty, em deia: "És absurd pensar que guanyaré. A qui li interessen uns vells de Barcelona?". És molt bèstia. I li brindo a la meua dona que, mentre jo sortia cada dia, es va quedar a casa amb els nens fent de pare, de mare, de professora, etc. I també el brindo a les persones acollonides que em van deixar entrar a casa seva en moments de pura debilitat, de fragilitat.

I al guanyar un Pulitzer, com es controla l'ego?

Bona pregunta. Jo crec, tanmateix, que tenia més ego amb vint anys. Em creia que era el *puto* rei del mambo. He anat aprenent que realment no em mereixo tot això que m'ha passat perquè hi ha gent que té molt més talent, que són més bons fotògrafs. Crec que el meu únic mèrit és arribar als llocs i intentar fer-ho abans que ningú. La Palma n'és un exemple clar. Els periodistes no poden entrar, sota cap concepte, a la zona d'exclusió. Però m'hi he passat vint-i-cinc dies. I no puc dir com ho he fet. La Guàrdia Civil em buscava i no em trobaven. Escapisme pur. Jo hi entrava, feia les fotos i en sortia. Només deixava les meves petjades sobre la cendra.

La pandèmia, el volcà de La Palma.... El teu millor moment professional és gràcies a un munt de desgràcies.

Té aquest punt de contradicció. Però em passo *pel forro* els bonismes. N'estic fart que em posin a parir perquè he explicat una tragèdia i ho he fet bé. La societat on vivim es mereix una bufetada de realitat. I jo treballo per fer això.

Què queda d'aquell *niñato* ressacós de Jerez?

Una mescla de nostàlgia i d'indiferència de la persona de la qual vaig fugir. D'aquell *niñato*. No sé si ho he aconseguit. Hi ha una part *niñata* dins meu. Jo fujo d'aquella època que no m'interessava gens. No em va aportar gran cosa, excepte ser l'origen d'alguna cosa. Però faltaven valors. Veig l'educació dels meus fills o la que va rebre la meua dona, i m'adono que m'he hagut de refer bastant. Entenc perfectament els *maleantes* orgullosos del que són, però que tenen una falta de cultura, de coneixement, de bagatge, d'autocrítica. És un embolcall. I costa sortir de l'embolcall i reconèixer que has de reconvertir-te en una altra persona. Per tant, espero haver-me quedat amb el millor d'aquell *niñato*. Perquè hi havia molt postureig. Sentir-te que ets algú, quan en realitat ets un *pringat*, un mamarratxo. I vas creixent i t'adones que la vida és una altra cosa. Ç

UN CRIT D'EMERGÈNCIA

La delicada situació del català, sobretot en l'àmbit audiovisual, alimenta el debat sobre la llengua als mitjans de comunicació

TEXT CARMEN ESCALES
IL·LUSTRACIÓ CRISTINA CARRERO

Quan el català torna a ser notícia, l'escola i els mitjans de comunicació són de nou en el punt de mira en esdevenir model i altaveu d'una lluita que comença a les cases, on prenem decisions, o les prenen per nosaltres. La imposició, per part del Tribunal Suprem, de més hores de castellà a l'escola, unit a la baixa presència del català a les plataformes audiovisuals ha tret del calaix les pobres xifres de catalanoparlants, un crit d'emergència lingüística en què els nous hàbits de consum de la informació, especialment entre els joves, té molt a veure amb acabar o no esborrant el futur del català. Lingüistes, sociolingüistes i periodistes hi diuen la seva.

Les dades no són noves. La darrera *Enquesta d'usos lingüístics de la població* (2018) diu que només un 18,5% de la població usa molt el català i que un 23,6% no l'usa mai. També mostra que l'ús de la llengua catalana es recupera lleugerament en tots els àmbits (respecte del 2013, però són més baixos que el 2003) i que allà on reula més és entre companys d'estudi en l'àmbit universitari.

Les estadístiques es rescaten davant de la imposició del Tribunal Suprem d'un 25% de castellà a les escoles a Catalunya i de les negociacions al voltant de la nova Llei de l'Audiovisual, que ha de fixar les quotes de producció en català. Per tot això, altra vegada, el català és notícia.

Fonts de la Plataforma per la Llengua —que en el seu darrer estudi fixen un 32,4% de catalanoparlants habituals— critiquen la deixadesa absoluta dels poders públics durant els darrers deu anys a l'hora de promocionar la llengua en l'audiovisual i demanen posar remei urgent davant del mig milió de parlants habituals de català perduts en els darrers quinze anys. “Als anys noranta ja es veia que passaria, però no que aniria tan ràpid”, afirma la

lingüista M. Carme Junyent, que dirigeix el Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades a la UB, on exerceix de professora. També és la coordinadora del llibre *Som dones,*

DES DE PLATAFORMA PER LA LLENGUA, CRITIQUEN LA DEIXADESA DELS PODERS PÚBLICS A L'HORA DE PROMOCIONAR LA LLENGUA EN L'AUDIOVISUAL

som lingüistes, som moltes i diem prou. Prou textos incoherents i confusos. Canviem el món i canviarà la llengua (Eumo Editorial).

LA TEMPESTA PERFECTA

De la població de Barcelona, només un 19,6% d'entre quinze a vint-i-un anys té la llengua catalana a primera línia d'ús. Preocupa que el jovent visqui en un en-

"SI CONSIDEREM QUE EL PROBLEMA DEL CATALÀ ÉS TV3, EQUIVOQUEM EL DIAGNÒSTIC. ÉS, I HA ESTAT, UNA DE LES GRANS SOLUCIONS" Vicent Sanchis

torn altament descatalanitzat, en gran part perquè un dels seus àmbits habituals de

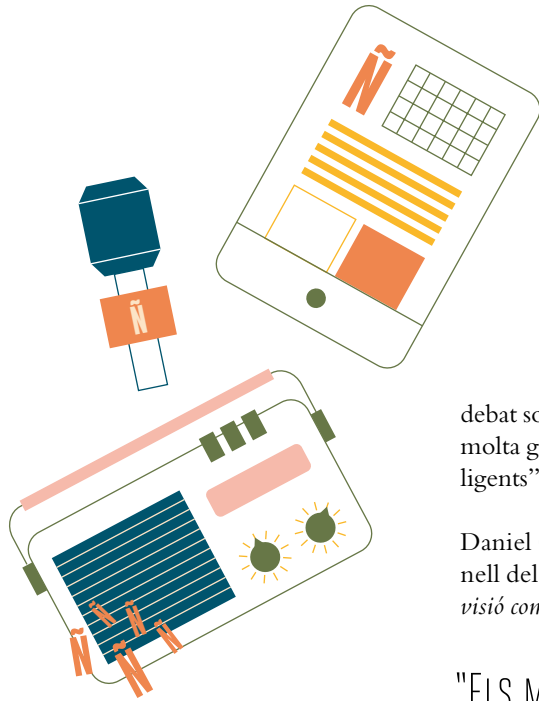
socialització i d'aprenentatge de la llengua és l'audiovisual, i l'oferta de català és molt baixa. D'aquí neix la proposta *Mesaudiovisual.cat* amb el decàleg de mesures de

millora elaborat per la Plataforma per la Llengua i l'Acadèmia del Cinema Català presentat als partits i amb el qual ERC es va comprometre. “A

banda d'això, s'haurien de mirar quines subvencions reben les televisions privades que incompleixen les quotes exigides de català”, diuen fonts de la plataforma.

Gerard Furest, doctor en Filologia catalana, professor de català a Secundària i col·laborador del digital cultural *Núvol*, on va publicar els deu articles que han esdevingut el “Decàleg irreverent per a la defensa del català” (Biblioteca del Núvol), considera que “si la nostra fos una llengua de prestigi, no seria parlada només per un 19% de joves”.

Creu que la davallada va començar “en el moment en què la burgesia va deixar de

parlar el català, i que el català ha aguantat gràcies a professors universitaris, mestres, periodistes i metges”. “Però ara tenim la tempesta perfecta: demografia, televisió en castellà i una tv3 bilingüe, més ara que fa quinze anys, que als entrevistats cas-

FA UN ANY I MIG ES VA INICIAR LA CAMPANYA 'ÀTUREM LA CASTELLANITZACIÓ DE TV3'. JA HA RECOLLIT 37.139 SIGNATURES

tellanoparlants els acaben preguntant en castellà i fomenten, així, la diglòssia entre els qui ho miren”, afegeix.

El director de tv3, Vicent Sanchis, obre el zoom: “Si considerem que el gran problema del català és tv3, equivoquem el diagnòstic, perquè és i ha estat una de les grans solucions”. “Ara som davant d’una història molt complicada que demana reflexió i que aquesta emergència no sigui flor d’un dia. Durant el Procés es considerava que el castellà no era problema, fins i tot, per guanyar complicitats es pensava en una república futura amb el castellà com a llengua cooficial. I ara que veiem que tot això trigarà més, ens torna a preocupar la llengua. És prou important com per fer un

debat social continu, en el qual participi molta gent, amb estratègies dures i intel·ligents”, assegura.

Daniel Casals, coautor amb Mar Massanell del llibre *La premsa, la ràdio i la televisió com a agents difusors de coneixements*

"ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ FACILITEN L'APRENENTATGE DE QUI POT SER NO POT ANAR A CURSOS, PERÒ QUE HI TÉ ACCÉS" M. Carme Junyent

lingüístics (Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2020), afirma que “la llengua, ni ara, ni en el passat, ni en el futur, no és responsabilitat ni de mitjans ni de xarxes, en exclusiva. Són elements que hi intervenen, però n’hi ha altres a la societat, com les famílies i

l’escola, que tenen pes a l’hora de decidir si promouen usuaris del català o d’una altra llengua. En el sistema educatiu, el català pot ser llengua vehicular, si bé al pati, els estudis ens diuen que, segons les zones, predomina el castellà”.

QUEIXES DE TV3

Reconeguem –diu Casals– el panorama dels mitjans. “A un individu li és més fàcil estar exposat a mitjans en una altra llengua que no pas en català, tenen molta més tria en altres llengües”. Casals, que, juntament amb la Neus Faura és coautor d’*El català als mitjans de comunicació* (UOC, 2010), apunta al model de llengua també com a factor de tria del mitjà en català. “El

llenguatge és una via d’aproximació als continguts, la més important. Si el presentador s’embolica complicant el seguiment del que diu, pot estar bé el seu programa però això convida a desistir. I, al contrari, si ho planteja molt bé”.

En aquest sentit, per als membres de Plataforma per la llengua, “els mitjans són una font de referent lingüístic importantíssima”. Fa un any i mig, van iniciar la campanya ‘Aturem la castellanització de tv3’, sobretot per queixes d’espectadors que perceben cada cop més contingut en castellà. Han recollit 37.139 signatures. Va començar per la sèrie *Drama*, en què hi havia molt castellà. “Tant a tv3 com a Catalunya Ràdio, sovint el mateix conductor es posa a parlar en castellà. Tenim molts vídeos que ho recullen. Tenen experts que només parlen

castellà i el diàleg acaba fent-se en castellà. També defensem i promovem la llengua per als catalanoparlants de la Catalunya Nord i de l’Alguer, que no entenen el castellà”.

Sobre la castellanització de tv3, Ernest Rusinés, cap del Departament d’Assessorament Lingüístic de la CCMA, assenyalava que és una polèmica cíclica, diu que tal com recull el llibre d’estil, la traducció simultània en tertúlies no es fa del castellà, tampoc de l’aranès, perquè les llengües cooficials no s’han de traduir, i assegura que a l’hora de buscar especialistes davant la mateixa formació, es prioritza qui parla català”. Plataforma per la Llengua també és crítica amb el finançament de tv3 a produccions en castellà, i amb la manca de sancions per part del Govern per l’incompliment del 25% com a mínim de música en català que han d’emetre les ràdios, i no només de matinada, una altra llei que afecta els mitjans de comunicació.

Aliats o no, el paper dels mitjans en la llengua s’equipara al de l’escola. En opinió de M. Carme Junyent, “faciliten

RISCS I COMPORTAMENTS

Narcís Garolera, doctor en Filologia catalana, catedràtic emèrit de la UPF, i autor de l'article "El català que ara es parla. La degradació de la llengua als mitjans de comunicació", publicat l'any 2014 a la revista *Els Marges*, troba que "és un miracle que parlem català, perquè li tocava desaparèixer abans". L'estudiós de

"SI ELS NEGRES D'OLOT PARLEN CATALÀ, PER QUÈ ELS DE BARCELONA NO?"

Daniel Casals

gran és gent sud-americana que se sent propera a Espanya, a 'la madre patria'. A la mateixa universitat Pompeu Fabra, que no es faci tot en català també diu molt. I si els negres d'Olot parlen català, per què els de Barcelona no?", pregunta.

Segons dades de l'InformeCat2021, vuit de cada deu catalanoparlants canvien al castellà per educació o respecte quan l'interlocutor és castellanoparlant. Tenint en compte, tal com adverteix M. Carme Junyent, que un 95% de les llengües del món

la llengua Daniel Casals té en compte també la immigració com a factor determinant de la situació actual. "Molta gent que acompanya la gent

estan amenaçades de desaparèixer, per què no hauria de ser aquest també el destí del català? "Jo espero que no i per això treballo, tot i així, hauríem de tenir present que està passant i que aturar-ho és a les nostres mans", afirma.

On posar, doncs, l'esperança per al català? La lingüista destaca que "el català té un gran regal que rarament s'aconsegueix: hi ha més persones que el saben que persones que el tenen com a primera llengua, i entre un 10 i 12% de catalans no tenen ni el castellà ni el català com a primera llengua, i això ens permet sumar parlants". Sobre el que anomenem -malament- diglòssia, convergència cap a la mateixa llengua en veu de M. Carme Junyent, admet que és un fet molt generalitzat. "Potser perquè hem rebut prou garrotades, però s'ha de deixar de fer. Si no ho fem, no ens en sortirem. Tota la gent que podríem guanyar, si convergim sempre cap a la seva llengua, nosaltres mateixos els foragitem. Per què haurien de parlar la llengua que nosaltres abandonem?". En les opcions de canvi de la llengua, Junyent reconeix que "hi fa molt la informació, saber quines conseqüències té és determinant i pot canviar comportaments".

l'aprenentatge de qui potser no pot anar a cursos, però que hi té accés. Hi ha força gent que ha après català amb la tele i la ràdio. Per això el model que facin servir és molt important, perquè són una gran difusió del coneixement de la llengua".

Sens dubte, TV3 ha estat cabdal en la normalització del català, una de les

LES PRODUCCIONS COMPARTIDES AMB IB3 I À PUNT, A MÉS DEL PORTAL CONJUNT BON DIA, SÓN MOLT POSITIVES PER AL CATALÀ

missions fundacionals. I la llengua és, i ha estat, motiu de pressions sobre la televisió autonòmica. "Molesta que hi hagi una televisió en català que trenqui el relat o el monopoli espanyolista que impera en la resta de l'espai comunicatiu. Ara bé, com que atacar la llengua no queda bé i és poc popular es fan servir casos que tenen a veure amb la política de manera circumstancial en el fons". Ho afirma

Àlex Gutiérrez, cap de la secció Mèdia de l'*Ara*, autor de la columna diària "Pareu màquines" i del llibre *Objectiu TV3. El relat definitiu d'una televisió sempre en el punt de mira* (Ara Llibres, 2021).

Des del Departament de Cultura de la Generalitat, el secretari de Política Lingüística, Francesc Xavier Vila, reconeix que els mitjans "han estat i són encara un element clau per a la normalització del català". No obvia que "els hàbits de consum informatiu

han canviat amb la irrupció de les plataformes digitals, i les audiències s'han disgregat sensiblement, però els mitjans convencionals són encara les veus amb més capacitat d'arribar als ciutadans de manera massiva. Els models d'ús lingüístic que s'hi mostren són, a més, una pauta que influeix en el comportament lingüístic de la ciutadania. És molt important que els responsables dels mitjans siguin conscients

que, a més d'informar, formar i entretenir, tenen una responsabilitat social respecte de la llengua envers els usuaris".

Tal com detalla Vila, "en àmbits com la ràdio o com les revistes, l'oferta és diversa tant temàticament com socialment i geogràficament (amb una riquíssima oferta local i comarcal) i és en aquests àmbits on arribem a uns resultats més bons. En canvi, l'àmbit de la televisió, on l'oferta se cenyeix per diversos motius a pocs canals, els resultats no són tan bons. Cal, doncs, una reflexió estratègica perquè la televisió en català augmenti la incidència. L'acord d'ERC amb el Govern de l'Estat preveu que totes les televisions públiques tinguin oferta en català. Idealment, aquest és el model que haurien de tenir les privades. Una oferta normal porta a un ús normal de la llengua, en canvi, en televisió som lluny de l'oferta que caldria".

Segons argumenta Vicent Sanchis, "la televisió és molt més cara i complicada i les opcions amb la TDT i les plataformes s'han

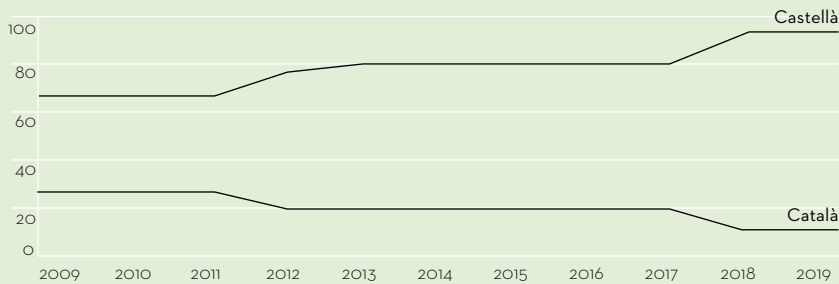
EN CLARA MINORIA

L'Anuari Idescat, de l'OJD, de l'EGM i del Departament de Cultura ofereix una fotografia força precisa de l'evolució del català en els mitjans. Així, entre 2017 i 2019, en l'oferta televisiva s'observa una davallada de la presència del català en

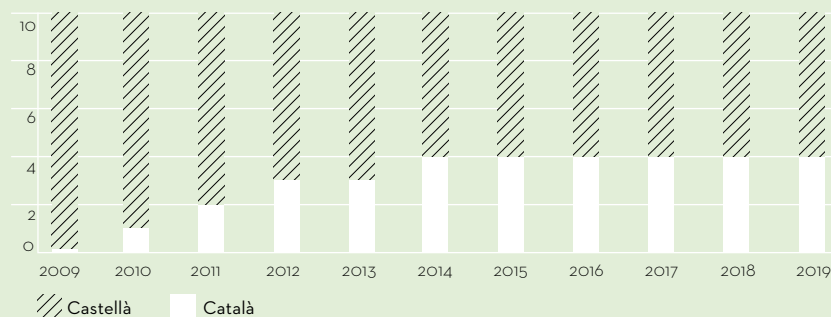
ENTRE 2017 I 2019, S'OBSERVA UNA DAVALLADA DEL CATALÀ EN LES TELEVISIONS AMB MÉS AUDIÈNCIA

les cadenes amb més audiència. Pel que fa a l'audiència de les cadenes segons la llengua, el català ha mantingut un 20% des del 2008 fins al 2019, i el castellà, el 80% restant, sense quasi variacions. Pel que respecta al consum d'audiovisuals, les dades d'aquest període marquen que va ser superior en castellà.

OFERTA DE LLENGUA EN LES CADENES AMB MÉS AUDIÈNCIA. 2008-2019 (%)

OFERTA DE LLENGUA DE LES CAPÇALERES AMB MÉS DIFUSIÓ. 2009 - 2019 (Valors absoluts)

D'altra banda, la ràdio en català ha aconseguit igualar les xifres d'oients en castellà, tenint en compte les deu emissores de major audiència a Catalunya. Finalment, en l'apartat de premsa i revistes, l'oferta de llengua en les capçaleres de major difusió han anat donant més presència al català des del 2009, i pel que fa al consum de premsa, tant en paper com en digital, les xifres de lectors entre 2014 i 2019 s'han mantingut molt similars entre els que trien el català o el castellà i en les últimes dades recollides -2018-2019- el català fins i tot ha superat el castellà en nombre de lectors. En les revistes, malgrat que el català també puja com a llengua preferida de consum -especialment del 2018 al 2019-, el castellà va molt per davant en lectors.

multiplicat. És molt difícil competir contra mil opcions quan les mil tenen molts recursos". Les produccions compartides amb iB3 i À Punt i el portal conjunt Bon Dia són pràctiques ja en marxa positives per al català. "L'única cosa -afegeix- que no avança és la reciprocitat, que TV3 es pugui veure al País Valencià i aquí i a les Balears, À Punt, però és bàsicament una qüestió política".

PLATAFORMES I NOUS USOS

Daniel Casals i Neus Faura expliquen al seu llibre que la reentrada del català als mitjans de comunicació després de la dictadura va propiciar l'elaboració d'un llenguatge d'especialitat en català que servia per transmetre informació de ràdio que altres llengües com el francès, el castellà o l'italià ja tenien. L'ús que es fa del català -diuen- "transcendeix els mitjans. És una eina de referència". "Que cada professional del periodisme no conegui la llengua és com el fuster que no sap fer cadires", assegura Andreu Gomila, exdirector de la revista *Time Out Barcelona*. Per això parla dels correctors com a "directors a l'ombra".

Tal com apunta Casals, "si les xarxes creixen, hi ha possibilitats que s'utilitzi el català, tot i així, hauríem de veure quin català. La qualitat lingüística depèn de la capacitat de domini de la normativa per part de la persona. A les xarxes, el recurs és ella mateixa, ningú no la corregirà. I l'audiència queda exposada al model lingüístic que li arriba, amb faltes o sense".

"Els usuaris de la llengua -prosegueix- han de tenir capacitat en el domini de la llengua, especialment si difonen el missatge. Si fas un espai a la ràdio, a la premsa, elabores un producte que té un impacte social, tens una responsabilitat social. El mateix que un llibre sense corregir penjat a Amazon. Que les xarxes permetin de fer-ho no exclou la responsabilitat d'allò que s'hi pugui fer. Les regles ens donen una cohesió lingüística que l'escola ens transmet".

A les xarxes, on cadascú busca la màxima audiència, el català és molt minoritari. “Triar una llengua dominant és entrar en un mercat saturat, competeixes contra moltíssim gent. Es veu en el cas de la música, els que opten per cantar en català de seguida ens venen al cap, no com els que trien l’anglès”, diu Junyent.

Viquipèdia, Filmin.cat i Movistar, Malaia i Valençubers són motius d’esperança, pràctiques amb prou èxit per esperonar noves iniciatives en català. “S’ha d’estimular els creadors, gent que tingui prou

“LA PRODUCCIÓ AUDIOVISUAL ÉS LA NOSTRA MANERA DE PROJECTAR, D’ENTENDRE EL MÓN I QUE ELS ALTRES ENS VEGIN” Joan Pujolar, UOC

talent per arrossegar audiència rellevant. Hem d’aprofitar els tiktokers i twitchers en català que, sense aparèixer als mitjans generalistes, tenen milers de seguidors. Ara bé, han de sentir que hi ha algú al darrere, han de poder tenir estímuls. Ells demostren que en un món globalitzat el que cal fer és posar en valor els elements diferencials, que són la llengua i la proxi-

“MOLTS CONTINGUTS DOBLATS PER TV3 NO SÓN A LES PLATAFORMES. PER EXEMPLE PEL·LÍCULES DEL TARANTINO” Ernest Rusinés, CCMA

mitat, i treure’n profit. Si no pots competir amb sèries com *Joc de Trons*, ho fas a partir de sèries que puguin tocar temes propers, amb actors coneguts”, suggereix Àlex Gutiérrez.

Com diu el sociolingüista Joan Pujolar, professor de la UOC i membre de la junta nacional d’Òmnium, “la identitat catalana no només és Jaume I, és el nostre context social d’ara, també el dels joves. Hem de tenir producció audiovisual i el finançament per a fer-ho, perquè és la nostra manera de projectar, d’entendre el món i que els altres ens vegin, com ha estat amb

produccions com *Merlí*, *Polseres vermelles* o *Les noies de l’hoquet*”.

EN EL PUNT DE MIRA

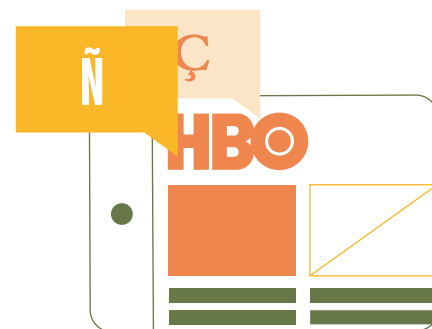
Netflix i HBO són ara en el punt de mira com a grans potencials de difusió de productes audiovisuals, i de llengües. Segons explica l’Ernest Rusinés, “molts continguts doblats per TV3 no són a les plataformes. Per exemple pel·lícules del Tarantino”. El secretari de Política Lingüística de la Generalitat indica que “l’ideal seria que tot el que tingui versió catalana fos ràpidament accessible, però el mercat audiovisual és enormement complex, tant des d’un punt de vista tècnic com empresarial.

Som en una nova etapa pel que fa a la política lingüística i ens plantejem gestionar el suport públic de manera que es pugui millorar substancialment la distribució i l’accessibilitat de les versions catalanes”.

“Perquè –afegeix– sense l’audiovisual serem lluny de la normalitat, tant si l’abordem amb la mirada posada en les televisions lineals clàssiques, en què tenim el repte de fer competitives les que ja treballen en català i molt principalment la CCMA, com si ens

centrem en l’oferta audiovisual en plataformes que ofereixen cinema i sèries. Ara estem posant les bases de noves polítiques per aconseguir-ho”.

“Encara que la declarem llengua oficial, la projectem per televisió i tinguem un sistema educatiu que funciona en català, la vivim amb una sensació d’inferioritat”, adverteix, però, Joan Pujolar. I la seva vulnerabilitat encara es posa més a prova en l’espai d’Internet, l’oceà controlat per unes poques llengües. “La globalització mata les llengües properes”, assegura aquest sociolingüista, tot i que també

afirma que “l’anglès és dels joves per les tecnologies, no per la literatura”. I creu que el fet que les xarxes hagin entrat fins al moll de l’os, per una banda és positiu, perquè allà tothom té moltes possibilitats, però això, tal com diu, pot desarticular les xarxes de comunicació de tota la vida, les de proximitat. “Hauríem de crear l’internet de proximitat, encara que sembli utòpic. Ens hem de plantejar si és important ser part de la comunitat que tenim a prop, a les nostres ciutats i al poble, i quina mena de societat volem. I haurem de crear els espais perquè es doni. I això ja no és un problema del català, conclou”. Ç

Més informació a:

www.mesaudiovisual.cat › Decàleg de mesures en defensa del català elaborades per la Plataforma per la Llengua i l’Acadèmia del Cinema Català.

www.nuvol.com/biblioteca-digital/decaleg-irreverent-per-a-la-defensa-del-catala › Llibre Decàleg irreverent per a la defensa del català de Gerard Furest (Biblioteca del Núvol, 2021)

La premsa, la ràdio i la televisió com a agents difusors de coneixements lingüístics › de Daniel Casals i Mar Massanell (Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2020)

El català als mitjans de comunicació › de Daniel Casals i Neus Faura (UOC, 2010)

Pujolar, de jove, en un retrat del fotògraf Francesc Boix, amic seu i que acabaria sent deportat a Mathausen.
És la imatge triada per a l'Any Victòria Pujolar.

CENT ANYS D'UNA VEU LLIURE

Victòria Pujolar, militant antifeixista,
va ser la primera locutora en català de La Pirenaica

TEXT SANDRA BALAGUÉ

La vida de Victòria Pujolar és de pel·lícula. Republicana, antifeixista i comunista, li va tocar viure la Guerra Civil espanyola, la resistència, l'exili i la clandestinitat. Però, a més de tot això, va ser la primera locutora en llengua catalana de Ràdio Espanya Independent, més coneguda com La Pirenaica, on treballava com a voluntària durant l'exili a Romania. Coincidint amb el centenari del seu naixement, se celebra l'Any Victòria Pujolar per conèixer millor aquesta lluitadora i pionera. Aquest article –considerat el millor del *Report.cat* del tercer trimestre del 2021– aprofundeix en la seva figura.

El passat 26 de juliol, es van commemorar els cent anys del naixement de Victòria Pujolar. Militant antifranquista, pintora i, molt especialment, primera locutora en llengua catalana de Ràdio Espanya Independent (REI), popularment coneguda com La Pirenaica, el de Victòria Pujolar és un nom que cal reivindicar.

Pujolar estava casada amb Federico Melchor, director de *Mundo Obrero*. El 1959, el Partit Comunista destina Melchor a Bucarest perquè treballi com a redactor

En una primera etapa, Pujolar fa tàndem amb Emili Vilaseca, que es presenta amb el nom fals de Jordi Català (més endavant, quan Vilaseca marxa, la veu masculina la posarà Jordi Solé i Tura i, encara més endavant, Marcel Plans). Vilaseca és el primer redactor de l'emissora dedicat de ple als programes en llengua catalana. I és que, en aquell moment, les emissions en català de La Pirenaica se situen en el marc més general de l'atenció a les tres nacionalitats històriques de l'estat (és a dir, Catalunya, Galícia i el País Basc) que tenen una llengua pròpia i que han aprovat llurs estatuts d'autonomia abans de la Guerra Civil.

MARE DE QUATRE CRIATURES PETITES, CADA DIJOURS
ES DESPLAÇAVA A L'EMISSORA ALS AFORES DE
BUCAREST SOTA EL MÉS ABSOLUT SECRETISME

a Radio España Independiente (REI), La Pirenaica. Quan fa una mica més d'un any que viu a la capital de Romania, el director de la REI proposa a Pujolar ser la veu femenina de les emissions catalanes, que s'emeten cada dijous.

Òbviament, per a sortir en antena, Pujolar també utilitza un pseudònim: el de *Montserrat Canigó*. Així, aquesta periodista ret homenatge a les muntanyes de Montserrat i del Canigó, a banda i banda dels Pirineus, com a símbols de catalanitat i de resistència.

La feina de Pujolar a La Pirenaica és voluntària. Cada dijous, molt aviat, Pujolar –que és mare de quatre criatures petites– espera a casa que l'avisin per telèfon per anar amb el cotxe negre especial amb tots els treballadors de la ràdio als afores de la ciutat, on està ubicada l'emissora de la REI. I és que, tot el que fa referència a la ràdio, és absolutament clandestí: ningú, ni els familiars dels treballadors, poden saber que l'emissora és a Romania.

La Pirenaica va estar activa trenta anys, des del 1947 fins al 15 de juny del 1977, quan *Pedro Aldámiz*, que era el pseudònim de Ramon Mendezona, va radiar el darrer programa, coincidint amb les primeres eleccions democràtiques a l'estat espanyol. El precedent de La Pirenaica va ser Ràdio Toulouse, que del 1943 al 1947 va ser la veu antifranquista fins que la policia feixista, amb la seva xarxa de confidents, els va descobrir. A partir d'aleshores, les emissions van passar a fer-se des de la més estricta clandestinitat. De fet, l'emissora s'anomenava popularment “La Pirenaica”

Pujolar (dreta) amb Dolores Ibarruri i Irene Falcón, amb qui feia *Mujeres Antifascistas* i *Mundo Obrero*.

perquè es deia que es trobava “en algun lloc dels Pirineus”. Eren notòries les dificultats per sintonitzar l'emissora des de la més absoluta clandestinitat perquè, ser descobert o delatat per escoltar La Pirenaica, et podia costar la detenció, la presó i, en alguns casos, l'exili.

VA SER LA PRIMERA ESPANYOLA A ESCAPAR-SE D'UNA PRESÓ FRANQUISTA. TAMBÉ VA FER-HO DEL CAMP D'INTERNAMENT DE RECEBEDOU, A TOLOSA

Però Victòria Pujolar no només va fer de locutora en aquesta emissora. A La Pirenaica, també hi té altres funcions, com la tasca de redactora o d'escolta de les emissions de Radio Nacional de España. La feina de redactora la desenvolupa l'any 1963, quan Jordi Solé i Tura marxa i abans que s'incorpori Marcel Plans. En aquell moment, li és adjudicada la tasca de redactar l'emissió en català, activitat que fa des de casa gràcies al seu marit, Federico, que li porta el material que ha arribat de Catalunya a la REI: notícies, cartes i revistes més o menys clandestines.

UNA VIDA FRENÈTICA

Pel que fa a la tasca d'escolta de les emissions de RNE, l'objectiu d'aquestes escoltes era que els redactors tinguessin les darreres notícies abans de començar la jornada. Això ho fa Pujolar durant una temporada, de matinada, abans d'anar a estudiar Belles Arts. Aquella és una època francament frenètica en la seva vida: al matí, el cotxe negre la deixa a l'Institut Grigorescu (on

estudia a Bucarest) a les nou i, tocades les dues o les tres del migdia, ha de córrer cap a casa, on dos dels fills ja han dinat perquè aquests dos van a l'escola al matí

L'ANY VICTÒRIA PUJOLAR AMAT PERMET CONÈIXER MILLOR LA VIDA D'AQUESTA LOCUTORA I LLUITADORA ANTIFRANQUISTA

i els altres dos hi van a la tarda. El motiu és que no hi havia prou edificis escolars i feien torns, de manera que ella deixava

preparat el menjar a la nit i el fill més gran l'escalfava per als germans.

I és que Pujolar fou, sens dubte, una dona forta, valenta i decidida. Per exemple: quan, l'any 1959, el marit és cridat a marxar a Romania, en Federico passa la frontera amb documentació falsa. Algú, però, alerta aleshores que es tracta d'un dirigent comunista i donen l'ordre de no deixar passar la seva dona de França a Suïssa. Però Pujolar, més llesta, s'avança, i aviat passa de Suïssa a Romania amb els quatre fills petits, que tenien aleshores entre cinc i dotze anys.

EMPRESONADA I EXILIADA

Aquest, però, no és el primer ni l'únic cop que Pujolar demostra molta habilitat a l'hora de moure's clandestinament: anys abans, encara soltera, també havia aconseguit fugir del camp d'internament de Recebedou, on es trobava presa després que els alemanys l'haguessin detingut a Tolosa. I és que el 1939 la família es va haver d'exiliar. Si bé havia de trobar-se amb el seu pare a Figueres, finalment va passar sola la frontera a França, i s'acabà reunint amb la mare i la germana als centres d'internament francesos. Durant l'exili, i quan ja han entrat les tropes nazis a França, ella i la seva mare són detingudes per indocumentades, però és aleshores quan aprofita una oportunitat i s'escapa del camp de Recebedou francès i aconsegueix evitar que ambdues siguin enviades als camps d'extermini nazis.

El 1942, torna a Catalunya per participar en les accions de propaganda. Nomenada delegada per Catalunya de les JSUC (Joves Socialistes Unificades), el 1945 és detinguda, torturada i portada a la presó de Les Corts. Quan la conduïxen a Madrid per fer-li

un judici de guerra, escapa des de l'Estació de França i travessa la frontera de nit, després de caminar durant dos llargs dies,

EL LLEGAT D'UNA FIGURA SINGULAR

Per a què serveixen els centenaris? Què pretenen aquestes commemoracions? Hi ha molts arguments que es poden argüir per demostrar l'interès i la validesa de celebrar un any dedicat a una personalitat. Recuperar la memòria i rescatar de l'oblit la vida i l'obra de persones que ens han precedit i han deixat una petjada en la nostra història comuna, n'és una raó, i una altra, aprendre de la manera com van menar el seu pas per aquest món i construir-ne un llegat col·lectiu.

De la biografia de la Victòria Pujolar, hi podem destacar molts aspectes, el seu coratge per enfrontar-se a les situacions de perill, la resistència antifranquista i antifeixista que va mantenir durant tants anys, la fidelitat a les idees republicanes, que ella va integrar des de jove i que sempre la van acompanyar.

Pensem per un moment el que la Guerra Civil va arrabassar a tantes persones, a noies com ella, que encetaven la vida confiant que la democràcia, la solidaritat i la llibertat formarien part de la seves vides, ella que tan convençuda estava que "la República havia fet veritables ciutadans".

Si observem com va viure la realitat, primer del conflicte, després de l'exili, la resistència, la presó i la vida clandestina, d'apàtrida, només ens queda aprendre de la seva capacitat d'entomar la dissort, les penúries i les desgràcies, sabent trobar sempre aquella part que ens pot reconciliar amb la bondat humana. Com ella deia: "En moments de guerra i de revolucions sempre hi ha un instant en

què veus el costat humà, que no és el centre, però que hi és".

Podem aprendre també de la perseverança amb què va sostenir la vocació artística, fins al punt de graduar-se en Belles Arts, mentre era a Bucarest, amb els quatre fills i treballant de manera voluntarista per a la ràdio La Pirenaica. Per sort, va tenir una vida prou llarga, cosa que li va permetre mostrar el seu treball en tres exposicions, a París, a Madrid i a Barcelona. La seva praxi va donar testimoni de paraules com: "La vocació et segueix encara que estiguis en un moment difícil".

I encara hi podem afegir un altre mestratge, un que assimila el nom i la història de la Victòria Pujolar Amat a tantes trajectòries femenines que la mirada androcèntrica que s'ha practicat en les historiografies ens les ha esborrades. Els relats de la història, entesa com una disciplina acadèmica, n'ha escatimat els noms i la importància de les seves accions, no ha assenyalat els contextos en què han hagut de lluitar per aconseguir llurs objectius: en espais masculinitzats, que les oblidaven o les menyspreaven.

Aquesta història que tantes dones han protagonitzat i que, des de fa pocs anys, ens afanyem a recuperar és també el que es pretén quan celebrem un centenari: posar en relleu, donar valor, presència i reconèixer tantes biografies de dones, la vida de les quals no pot quedar en el rerefons de la història.

Elvira Altés

Periodista, biògrafa i comissària de l'Any Victòria Pujolar

per finalment arribar de nou a Tolosa. És així com, Pujolar es converteix en la primera dona que a Espanya s'escapava de les presons franquistes. L'any 1966, la família va retornar a París i s'incorporà a *Mundo Obrero*, com a maquetadora i il·lustradora. Amb l'arribada de la democràcia, aniran a viure a Madrid, on es dedica intensament a la pintura.

COMMEMORACIÓ I ACTIVITATS

Per donar a conèixer aquests i molts altres detalls de la vida i l'obra de Victòria Pujolar, que va morir el 2017, se celebra enguany l'any Victòria Pujolar. El tret de sortida del centenari va tenir lloc al juliol amb una roda de premsa. Al llarg d'aquest any, el Govern de la Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català de les Dones, porta a terme una sèrie d'actes públics de reconeixement a les seves aportacions, tot plegat sota el comissariat d'Elvira Altés. Es desenvoluparan actuacions sota els eixos dels valors republicans, la democràcia, la llibertat i la solidaritat, l'activisme antifeixista i antifranquista, la vocació artística i la visibilitat de les trajectòries femenines.

Entre altres activitats, hi ha la primera biografia sobre Pujolar, a càrrec d'Altés, la dramatització d'una trobada entre Teresa Pàmies i Pujolar a La Pirenaica; una exposició itinerant; un documental impulsat pel seu fill Jorge Amat, una obra pictòrica a la Fundació Felícia Fuster i una campanya a les xarxes socials amb l'objectiu de divulgar frases que donin a conèixer la trajectòria d'aquesta pionera i militant antifranquista. Ç

Més informació a:

www.rb.gy/locjsg · Web de l'Any Victòria Pujolar

LA SETMANA MÉS DIFÍCIL

Com els mitjans públics catalans
van aconseguir esquivar l'aplicació de l'article 155

TEXT ÀLEX GUTIÉRREZ

Des de fa molts anys, TV3 es troba enmig del focus polític i és objecte de crítiques i d'atacs continuats. Foto: Arxiu

Va estar TV3 realment a punt de ser intervinguda per l'aplicació de l'article 155? O eren amenaces sense fonament? Al llibre *Objectiu TV3. El relat definitiu d'una televisió sempre en el punt de mira* (Ara Llibres, 2021), el periodista Àlex Gutiérrez relata, amb tot tipus de detall, la història de la televisió pública catalana i, entre altres coses, explica com, entre el 20 i el 27 d'octubre, es va viure una setmana extremadament convulsa en la qual semblava que Sant Joan Despí entraria dins les mesures de la suspensió de l'autonomia. En aquestes pàgines, reproduïm extractes del capítol que relata com van poder esquivar el temut article 155.

Durant set dies, el falcó del 155 va sobrevolar Sant Joan Despí. El PP havia aplanat el camí per a la intervenció dels mitjans públics catalans durant mesos, però per fer-la efectiva li faltava una última empenya legitimadora: que el PSOE s'avingués a incloure-la dins del paquet de mesures de la suspensió de l'autonomia.

Era el 20 d'octubre del 2017, divendres. Carmen Calvo, aleshores secretària d'Igualtat dels socialistes, prem el botó del pànic i dispara el tret de sortida de la setmana més decisiva per a TV3 des de la seva creació, trenta-quatre anys enrere. En una entrevista amb Susanna Griso al programa *Espejo Público*, la futura vice-

RAJOY S'EMBOLICA EN L'ESPESA RETÒRICA ADMINISTRATIVA, PERÒ EL MISSATGE ÉS DIÀFAN: ASSUMIRAN EL CONTROL DE TV3. ARA VA DE VERES

presidenta comentava quin abast havia de tenir l'aplicació de l'article 155 de la Constitució i deixa caure una bomba quan diu que “la Generalitat, els mitjans de comunicació i les forces de seguretat han de ser neutrals”. Repreguntada sobre si quan parlava d'aquests mitjans es referia a TV3, va respondre afirmativament.

La qüestió, dins del PSOE, va ser controvertida ja des del començament. Aquella mateixa tarda, el Govern balear expressava –en boca de la portaveu Pilar Costa– la seva preocupació per la possibilitat d'intervenció apuntada per Calvo. Però la maquinària creadora d'opinió pública

ja havia començat a fer girar els engranatges. Alguns mitjans com *PR Noticias*, per exemple, s'apressaven a il·luminar quins camins tècnics i legals permetien (presumptament) executar la presa de control de TV3. D'altres no perdien el temps amb consideracions administratives ni subtileses. L'editorial de *Libertad Digital* portava com a títol: “No s'ha d'intervenir TV3, s'ha de tancar”.

Tampoc no es moca-va amb mitja màniga *Periodista Digital*, que, amb estil tavernari i escassa capacitat endevinatòria, titulava:

“Article 155: al director i a la presidenta de TV3 el cul els fa pudor de pólvora”, suggerint una imminent evacuació que no es va produir. Però, a banda dels mitjans digitals més ultramuntans, també els diaris

DESPRÉS DE L'ATORDIMENT INICIAL, DES DE TV3 COMENCEN A REACCIONAR. I PREPAREN UNA DEFENSA A CONTRA RELLOTGE

hegemònics s'afanyaven a facilitar la feina dels interventors. *El País*, per exemple, titulava: “L'acord permet intervenir TV3 per garantir-ne la pluralitat”, una formu-

lació que donava per fet la inexistència d'aquesta diversitat de veus, malgrat que totes les dades i els estudis disponibles concedien unànimement al canal català més pluralitat que qualsevol altra cadena.

La preocupació aquells dies era màxima. Brauli Duart –un directiu amb prou flegma britànica per informar de l'explosió d'un volcà proper amb la mateixa calma que faria notar la lleugera inclinació d'un quadre penjat a la paret– confessava el seu neguit als col·laboradors més propers: “Ara va de debò. Ens poden tancar”. El sobiranisme estava en estat de xoc. Les tres forces del 155 havien expressat, doncs, la seva disposició a assumir el control d'un

mitjà públic per imperatiu legal. El cost polític d'aquesta mesura era ínfim, després que els diaris de Madrid reclames- sin reiteradament

l'escarment de TV3 i els dos diaris catalans de més tirada, *La Vanguardia* i *El Periódico*, s'hi posessin de perfil: la unitat d'Espanya passava per davant de la defensa habitual

UN TREBALL EXHAUSTIU

Periodista especialitzat en mitjans, Àlex Gutiérrez és cap de la secció de Mèdia del diari ARA, en què és autor de la columna diària *Pareu Màquines*. El llibre *Objectiu TV3. El relat definitiu d'una televisió sempre en el punt de mira* (Ara Llibres, 2021) és fruit d'anys de feina i de nombroses entrevistes exclusives. Al llarg de quasi cinc-cents pàgines, Gutiérrez ofereix nombrosos testimonis i documentació inèdita que permeten dissecionar TV3, Catalunya Ràdio i la Corporació des dels seu inici fins a l'actualitat, passant per moments més convulsos del Procés.

—sovint corporativista, però defensa al capdavant— del dret a la informació que se sol veure en aquests casos.

El principal problema per transitar del desig a la realitat consistia a fixar què volia dir, a la pràctica, intervenir TV3. Com calia operar? Per començar, la televisió no té cap vincle formal amb el Govern, més enllà de l'aportació pública que rep. És un servei que emana del Parlament, amb membres del consell escollits pel

LA VISITA DE MITJANS INTERNACIONALS A SANT JOAN DESPÍ PERMET QUE LA MAJORIA EMPATITZIN DE SEGUIDA AMB LA CADENA

Parlament i que ret comptes al Parlament. És cert que l'article 155 permetia interpretacions extremament lliures sobre l'abast d'aplicació, així que un detall com distingir entre Govern i Parlament no s'interposaria en l'anhel de postrar TV3 als peus de PP, PSOE i Ciutadans. Ara bé, intervenir TV3 què volia dir, exactament? Comportava rellevar-ne el director? Nomenar-ne un d'extern? Canviar la graella? Quina autoritat efectiva tindria el paraigudista nouvingut, tenint en compte que els 2.300 treballadors de ben segur que li girarien l'esquena? Els interventors dictarien titulars i vetarien convidats? I, és clar, sorgien interrogants també sobre

quina resposta podria generar una mesura tan extrema. Hi hauria una vaga total indefinida? tv3 es fondria a negre? Potser era això, a fi de comptes, el que es buscava. Només cal aturar-se un segon a pensar per adonar-se de qui seria el màxim beneficiari si TV3 desapareixia de les pantalles.

Passaven les hores i les rosques mediàtiques giraven diabòlicament i augmentaven la pressió. El 22 d'octubre, *El Mundo* titulava: “Els funcionaris hostils podran ser sancionats sense sou”. L'article explicava que “fonts del PP apuntaven a la direcció de TV3, el segon esglaó de la Generalitat o els càrrecs executius de les empreses públiques” com a objectiu d'aquesta mesura coercitiva. Mentrestant, el bloc del 155 seguia apuntant el relat de la manca de pluralitat.

UN TOUR PER ESPANYA

Amb l'aval del PSOE aparentment a la butxaca, Mariano Rajoy havia començat a vendre la pell de l'os. El president espanyol va intervenir aquell dissabte, després d'un Consell de Ministres, i va explicar que el Govern central assumiria la gestió de TV3 per assegurar que s'emetria “informació veraç, objectiva i equilibrada, res-

pectuosa amb el pluralisme polític, social i cultural i també amb l'equilibri territorial, així com amb el coneixement i el respecte dels valors i principis continguts a la Constitució i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya”, una formulació que apareix a la Llei de l'audiovisual de Catalunya del 2005. De nou, Rajoy no esmenta cap indicador objectivable que demostrï la presumpta manca de pluralisme del canal. De fet, en la seva intervenció, fins i tot evita explicitar el nom de TV3 o de la Corporació: es limita a parlar d'un impersonal “servei públic autònom de comunicació audiovisual”.

Han passat tot just vint-i-quatre hores des de la intervenció de Calvo a la televisió. El president del Govern espanyol s'emboïca en l'espessa retòrica administrativa, per contra el missatge és diàfan: assumiran el control de TV3. Ara va de veres. Tanmateix, després de l'atordiment inicial, TV3 comença a reaccionar. I prepara una defensa, a contra rellotge.

Ja aquell diumenge, s'organitza una visita de mitjans internacionals a Sant Joan Despí. Venen una quinzena de professionals que es troben amb una redacció homologable a qualsevol altra i on poden observar rutines de treball, també normals. “La majoria de mitjans van empatitzar de seguida”, explica Elisabet Ventura, cap de Comunicació de la

Imatge de la roda de premsa unitària on diferents professionals del periodisme van llegir un manifest en vuit llengües. Foto: CCMA

CCMA. “Van veure de seguida que això no era la Teleprocés que esperaven. I la independència que es defensava a TV3 era la dels periodistes, no la del país. La

LA RODA DE PREMSA UNITÀRIA, AMB EL MANIFEST EN VUIT LLENGÜES, VA SER UN ÈXIT. MITJANS COM REUTERS, BBC O AL-JAZEERA SE'N VAN FER RESSÒ

intoxicació al voltant de TV3 era important però basada en adjectius. Nosaltres ho baixàvem a la dada: les enquestes de qualitat, els informes objectius de pluralitat...”.

Tot i el silenci còmplice amb que la majoria de l'opinió pública espanyola observava els preparatius per intervenir TV3

—una mesura inèdita als països del nostre entorn—, hi va haver algunes excepcions. El periodista d'Antena 3 Vicente Vallés va qualificar de “lletja” la presa de control

forçosa, quan el van convidar a *El Hormiguero* de Pablo Motos. Josep Cuní explicava que creure “que una televisió amb un 11% d'audiència sigui la causant de la revolta” li semblava “un profund error de càlcul”. Ana Pastor, en una piulada, dubtava que la intervenció “garantis la neutralitat” de la televisió. I Jordi Évole, que tot just una setmana enrere havia llegit un manifest al costat de Mònica Terribas a favor de la llibertat d'expressió periodística, també es mostrava escèptic: “No sé si s'hauria

d'intervenir TV3 o TVE». Una cosa, tanmateix, agermana aquestes mostres de rebuig: es criticava la intervenció, si bé s'evitava defensar explícitament TV3.

EL CRIT D'ALERTA

El dimarts 24 d'octubre, la Corporació convoca una reunió d'urgència que aplega el màxim de representacions de l'ens: la presidència, el Consell de Govern, les direccions, els representants dels treballadors i els consells professionals, tant de la televisió com de la ràdio. La sala de juntes de l'edifici que la Corporació tenia a la Via Augusta —i del qual ja s'ha després— és plena a vessar.

La idea de celebrar una roda de premsa unitària pot semblar natural avui dia, però

La televisió pública és un dels grans objectius de determinats sectors polítics, sobretot els més espanyolistes. Foto: Twitter

aleshores era una jugada de risc que podia ser contraproduent. La *dircom* Elisabet Ventura va suggerir la idea a la presidència de l'ens, que va considerar que era bona només si era ella —de perfil menys controvertit que el de Duart davant de la plantilla— qui la posava en joc. Hi havia massa recels encara perquè els treballadors s'hi sumessin si la proposta venia directament de qui havia intentat abaixar-los el sou.

A l'hora de convocar els mitjans per a l'endemà, s'hi va posar tothom. Es van moure fils i contactes amb la màxima diligència. Un dels que hi va ajudar, des de l'ombra, va ser Ramon Rovira. L'excorresponsal a Washington, que havia estat a punt de dirigir TV3 després de la victòria d'Artur Mas, encara no havia fitxat per dirigir la unitat audiovisual del Grupo Godó i treballava al Banc Sabadell, com a màxim responsable de Comunicació de l'entitat. Tenia contactes internacionals i,

segons explica una font de la CCMA, els va aportar. La roda de premsa es va celebrar al plató del *FAQS*, perquè era el més versàtil. Paulí Sobirà s'encarregaria de la realització i algunes de les estrelles de la

EN PRIVAT, CORRESPONSALS INTERNACIONALS VAN FER ARRIBAR ALS RESPONSABLES DE L'ENS LA SEVA DISPOSICIÓ A AJUDAR

Corporació presentarien el manifest en vuit llengües. Així, Mònica Terribas, Pilar Fernández, Ramon Pellicer, Dani Gómez, Dani Penín, Raquel Sans, Montserrat Besses i Maria Alba Gilabert van llegir-lo en català, aranès, castellà, basc, gallec, anglès, francès i alemany, respectivament. En el text, s'hi deia: "El sol fet que un govern pretengui interferir i controlar el funcionament d'aquests mitjans és una prova de la seva voluntat de vulnerar

aquests drets. El control governamental segresta la llibertat de premsa. Aquesta ingerència és inacceptable en el marc de l'Europa democràtica i dinamita principis fonamentals de la Unió Europea".

Els directors van respondre les qüestions dels assistents. "M'han preguntat si faríem barricades", explicaria Sanchis, "i

els he respost que l'única barricada que hi haurà és la feina dels professionals". Saül Gordillo, director de Catalunya Ràdio, va fer tota la seva intervenció aferrat al Llibre d'estil: "En les sessions de control del Parlament ens diuen si hem fet alguna cosa fora d'aquest llibre", va dir, brandant el volum. "Els professionals continuaran treballant com s'ha fet des de 1983. La primera victòria del 155 seria alterar la manera de treballar".

la Generalitat, fins i tot per als estàndards jurídicament laxos d'aquella operació.

Un dels protagonistes d'aquell cop de timó va ser el senador Óscar López, que va tenir un paper discret, però clau, a l'hora de negociar la retirada del paràgraf que certificava la intervenció de la CCMA, i per tant de deixar-la fora de l'abast del 155. A pilota passada, des de la relativa tranquil·litat que implicava exercir de conseller delegat de Paradores de Turismo de España, recordava en conversa telefònica: "Allò era una salvatjada, no tenia ni cap ni peus. Hi havia tres problemes pels quals era inaplicable. Primer, perquè TV3 no depèn del Govern, sinó del Parlament, i el 155 afecta l'executiu. En segon lloc, perquè un policia pot rebre ordres i aplicar-les al marge del que en pensi. Però no pas un periodista: al contrari. Què fas? Hi envies algú de Madrid perquè els digui com han de fer les peces? El tercer motiu és que es va témer que subjugar TV3 al 155 podia comportar trencar la posició del Govern espanyol a l'escena internacional. La BBC o France Press haurien començat a dir que Espanya no era una democràcia".

Mentrestant, també discretament, Vicent Sanchis es reunia amb Miquel Iceta. El líder del PSC li va assegurar que no havia de patir. Faltaven només unes quantes hores per aprovar l'aplicació del 155 quan la intervenció dels mitjans públics catalans va caure del plec de mesures. L'amenaça deixava de sobrevolar les instal·lacions de la televisió.

A les 20.26 hores del 27 d'octubre del 2017, l'autonomia de Catalunya quedava efectivament suspesa. Ho estaria fins a les 12.41 hores del 2 de juny del 2018. TV3 va poder seguir funcionant, durant aquest temps, amb els mateixos gerents i directors. La televisió no quedava intervinguda. Això sí, de cap manera no es podia parlar de normalitat operativa. I, a més, començava una lluita per decidir què podia dir, i què no, TV3 en temps del 155. Començava la batalla per les paraules. **Ç**

de l'acte fins a la seva execució, va rebre dues trucades de dos directius de la Corporació, secularment enfrontats l'un amb l'altre. Tots dos van coincidir, per una vegada, en el diagnòstic: aquella roda de premsa havia estat un acte transcendental.

Costa de traçar una relació de causa-conseqüència, ara bé, l'endemà, dijous 26 d'octubre, la portaveu del PSOE al Congrés, Margarita Robles, demanava en una entrevista a Antena 3 modular l'aplicació del 155 "perquè els mitjans són sagrats". Minuts més tard, insistia: "Nosaltres no volem que hi hagi restriccions a la llibertat d'expressió si s'aplica el 155". I assegurava que el PSOE estaria "molt vigilant" en aquesta matèria.

Què havia passat, aquella setmana, entre les files socialistes per variar la posició oficial de manera tan dràstica respecte a l'expressada per Calvo?

Una de les respostes es pot trobar en el senat, la cambra que havia d'aprovar les mesures i on el PSOE tenia marge de negociació, ja que el PP no en tenia prou amb el suport –descomptadíssim– de Ciutadans.

Des del PSC no es va fer cap pronunciament públic com en el cas balear, però sí que es va fer arribar a Ferraz que hi havia incomoditat davant

la possible intervenció de la Corporació. L'argument que van donar és que no es tractava d'uns mitjans dependents del Govern, sinó del Parlament. En realitat, el 155 també deixava la cambra catalana amb les competències tocades, tot i així, era molt anòmal incloure TV3 dins del paquet de mesures de càstig a la branca executiva de

L'acte va ser un èxit. Des de TV3 es van pujar les imatges al satèl·lit, perquè les pogués pescar tothom: Reuters, BBC, Al-Jazeera... En un temps rècord, es va aconseguir la traducció per a tots els idiomes. Programes icònics com *Voice of America* se'n van fer ressò. En privat, alguns dels corresponsals internacionals van fer arribar als responsables de l'ens la seva disposició a ajudar, si calia. "Si ens necessiteu, aviseu-nos, que vindrem", va dir un dels professionals de la BBC que va seguir l'octubre calent català aquells dies.

Una altra corresponsal internacional, que ha accedit a parlar per a aquest llibre amb la condició de l'anonimat, explica que va rebre "pressions importants" des del govern de l'Estat per orientar la seva cobertura. Recorda, també, haver-se ofert

DISCRETAMENT, VICENT SANCHIS ES REUNIA AMB MIQUEL ICETA. EL LÍDER DEL PSC LI VA ASSEGURAR QUE NO HAVIA DE PATIR

a seguir posant el focus en TV3 des del seu mitjà, si la intervenció tirava endavant.

"Es va copsar que estava a punt de passar alguna cosa molt greu i que afectava la qualitat democràtica", recorda Elisabet Ventura. Aquella nit, després de trenta-sis hores frenètiques des de la convocatòria

LA CRISI DE LA RADIOFÓRMULA

L'auge de Spotify provoca importants pèrdues d'oients a les ràdios tradicionals

TEXT FRANCESC PONSÀ

IL·LUSTRACIÓ ANNA FALCÓ

Els nous hàbits de consum estan provocant que algunes coses que feia anys que funcionaven als mitjans de comunicació visquin una crisi important. És el cas de la radiofórmula que, davant l'auge de la companyia sueca Spotify, està sacsejant les ràdios musicals i obliga a una transformació del format. Prova d'això és que la plataforma musical més popular del món és de tal magnitud que els usuaris ja representen un 5% de la població del planeta. Toca reinventar-se. En aquest article -considerat el millor del darrer trimestre del 2021 del *Report.cat*- s'analitza aquest fenomen.

L'any 2011, en una entrevista a *Interviú*, el cantant Loquillo ja es mostrava apocalíptic: “La radiofórmula ha mort [...]. Ara tot està a Internet i cadascú escull el que li agrada”. Recentment, amb motiu del llançament d'Amazon Music HD, Paul Firth, director d'Amazon Music a Europa, va sentenciar en declaracions a Xataka que “la reproducció de música en línia arribarà a reemplaçar la ràdio”. Serà possible això?

De moment, les dades d'audiència ja ens mostren aquest descens. Segons el darrer EGM de l'abril passat, quasi dotze milions de persones escolten diàriament les ràdios musicals. Tanmateix, el sector segueix immers en una crisi important de pèrdua d'oients que s'ha vist agreujada per la pandèmia. La Covid-19 va significar un repunt en el nombre d'oients per a les emissores generalistes, però en el cas de les musicals va intensificar la sagnia d'oients i en

va perdre fins a 1,3 milions en un any. Algunes com Cadena DIAL o Europa FM han perdut un 25% dels oients.

Josep Maria Martí, director de l'Observatori de la Ràdio a Catalunya i exdegà del Col·legi de Periodistes de Catalunya, considera que el problema de la fuga d'audiència és bàsica-

EL PRIMER EGM DEL 2021 VA CONFIRMAR QUE QUASI LA MEITAT DELS ESPANYOLS ESCOLTA MÚSICA EN STREAMING O REPRODUCCIÓ EN LÍNIA

ment entre el sector més jove. “S'ha produït una ‘adulització’ del consum i prevalen els formats adults tipus ‘classic rock’,

música contemporània per a adults, els quaranta principals, etc. En aquests moments, la ràdio musical l'aguanta el públic adult", assegura.

La música en *streaming* es va incorporar a la primera onada de l'EGM del 2021 i va confirmar que quasi la meitat dels espanyols l'escolta. Aquesta tendència és més pronunciada entre la gent jove. Concretament, un 73% de persones entre catorze i vint-i-quatre anys usen plataformes de streaming per escoltar música i Spotify és la més escoltada (un de cada quatre oients).

Per a Martí, Spotify és la versió moderna del tocadiscos del bar. "És el *jukebox* del segle XXI. Jo escolto la música, la repeteixo tantes vegades com vull, però no hi ha res més. Recorda els meus gustos i estic completament monitoritzat, si bé no hi ha cap valor

"NO HI HA CAP VALOR AFEGIT. HI FALTA L'ESCALF HUMÀ. TOT ÉS EN UN ALGORITME"

Josep Maria Martí, Observatori de la Ràdio a Catalunya

afegit. Jo pago i escolto música, ara bé hi falta l'escalf humà. No existeix la complicitat ni la credibilitat. Tot està en un algoritme", critica. No obstant això, aquesta plataforma cada vegada té més usuaris. Segons dades de la mateixa companyia, Spotify compta amb més de 365 milions d'usuaris actius. Això, a grans trets, representa un 5% de la població mundial.

COM SOBREVUIRE?

La irrupció de l'*streaming* musical ha sacsejat les ràdios musicals i obliga a una transformació del format que es veu de diferent

manera. "Hi ha el punt de vista de la supervivència. La ràdio ha sofert molts embats al llarg de la història. Aquest n'és un més i ens en sortirem. I altres diuen que s'ha de ressituar el paper que fan i orientar-se cap al canvi", explica Martí.

En aquest segon cas, la pregunta clau és: què puc oferir que les plataformes de reproducció en línia no ofereixin? Segons Martí, "el que no farà mai l'*streaming* és establir criteris que no siguin algorítmics sobre la música que pot interessar a l'oient i la informació sobre aquesta música o intèrpret".

Segons un estudi del 2019 de Lourdes Moreno Cazalla, digital project manager a Prisa Radio i doctora en Comunicació Audio-

EMISSORES COM CADENA DIAL O EUROPA FM HAN PERDUT UN 25% DELS OIENTS EN UN SOL ANY

visual, les ràdios es mantenen com a prescriptores posant el focus en els artistes locals i regionals, a més de recollir les tendències globals. Per la seva part, els serveis de música en *streaming* se centren més en les novetats i en la renovació constant de les cançons, sent YouTube la plataforma que més renova el seu rànquing de cançons (YouTube Daily Chart).

EL VALOR DE LA PRESCRIPCIÓ

El descobriment musical i les recomanacions són les principals accions en les quals es fomenten tant les programacions de ràdio com els serveis de reproducció de música en línia. La selecció musical és una pràctica més acurada que s'ajusta als diferents grups d'oients. Les plataformes tecnològiques busquen la personalització amb la creació de llistes de reproducció (*playlists*) a través de la intel·ligència artificial i l'aprenentatge automàtic amb algoritmes intuïtius. També, les ràdios musicals es basen en la prescripció i el filtre humà.

Per a Martí, en el cas de les ràdios musicals, la personalització de la selecció musical es fa "amb gent amb criteri, amb preparació, que fan apostes i descobreixen grups interessants i donen valor afegit a la pròpia emissió de la música. En canvi, les plataformes ho fan d'una manera mecànica, però no personalitzada. Aquí s'identifica el valor que té el periodista, el discjòquei, el presentador... com a coneixedor i persona de confiança".

DADES REVELADORES

Tot i que va tardar uns anys, finalment Spotify va començar a créixer a tot el món fins acabar convertint-se en el monstre empresarial que és avui en dia. Les xifres estratosfèriques revelen l'auge i la importància d'aquesta plataforma musical:

Creixement exponencial

Nascuda l'octubre de 2008, 5 anys després ja comptava amb 30 milions d'usuaris actius i 8 milions de subscriptors Premium que paguen per no rebre publicitat. Des de llavors, el creixement ha estat continuat. El 2021, ja tenia 365 milions d'usuaris actius i 165 milions de subscriptors Premium, respectivament.

Beneficis disparats

El primer trimestre de 2021, Spotify va registrar un balanç positiu de 23 milions d'euros, un milió més que l'any anterior en el mateix període. D'altra banda, els ingressos –que van augmentar un 16% durant el primer semestre d'aquell l'any– van arribar a 2.150 milions d'euros.

Europa, mercat principal

L'informe trimestral de Spotify del passat estiu mostra com Europa és la regió del món on té una major quantitat d'usuaris, concretament un 35% del total. Darrere d'Europa hi ha l'Amèrica del Nord, amb un 25%, i Llatinoamèrica amb un 23%.

En unes declaracions a *20 minutos*, el locutor Arturo Paniagua va defensar la funció del discjòquei en un context de gran oferta musical: “El paper de l'anomenat ‘prescriptor’, aquest encarregat de crear tendències i discriminar unes propostes de les altres, és clau i s'ha convertit en la principal carta del periodisme musical”. Potenciar aquesta figura en contraposició a la intel·ligència artificial és essencial per a la supervivència de la radiofórmula.

Fins i tot una artista com Rosalía, amb un èxit aclaparador a les plataformes, es va queixar en una piulada dels suggeriments de l'algoritme. “L'algoritme és un avorriment. Per què vull que

em suggereixi només el que ja tinc predisposició de veure? Ensenya'm el que normalment no m'acostuma a interessar, així aprendre alguna cosa nova!”, es queixava la cantant de Sant Esteve Sesrovires.

MÚSICA EN DIRECTE

Una altra via que pot permetre relançar la tendència a la baixa de les ràdios musicals és el suport a la música en directe. “Les plataformes recompensen els grups en funció del consum, però no ajuden allà on els músics es guanyen la vida (malgrat el coronavirus) que són les actuacions en directe, les gires, els concerts, etc. Això només ho poden fer les ràdios musicals que aposten

POTENCIAR LA FIGURA DEL PRESCRIPTOR I LA MÚSICA EN DIRECTE, ESSENCIALS PER LLUITAR CONTRA LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL

per això, sobretot les que són al territori. És a dir, la promoció de la música més enllà de l'*streaming*. Si la ràdio musical fa això, hi troba el seu camí”, afirma Martí.

Tanmateix, les plataformes digitals segueixen intentant millorar el servei. Per exemple, el 2020, Spotify va presentar un nou format que combina música amb comentaris, una mena de rèplica

EL 2020 SPOTIFY VA PRESENTAR UN NOU FORMAT QUE COMBINA MÚSICA AMB COMENTARIS, UNA MENA DE RÈPLICA DE LA RADIOFÓRMULA

de la radiofórmula. En un moment donat, la coneguda plataforma va presentar aquest nou format argumentant que a tothom li agrada “tant una gran llista de reproducció com una conversa molt interessant”.

A final del segle xx, *The Buggles* cantaven que el vídeo havia matat l'estrella de la ràdio. I no va ser així. La ràdio s'ha mantingut ben viva i actualment gaudeix d'una molt bona salut. Ara és el torn de la radiofórmula que ha estat posada davant del mirall a causa de l'èxit de plataformes com Spotify o YouTube. Així doncs, l'*streaming* va matar l'estrella de la radiofórmula? Això no ens ho dirà cap algoritme, sinó el pas del temps. Ç

Periodisme i medi ambient

PERIODISME D'ONADES I SEQUERES

Carències en la informació sobre el medi
ambient i el canvi climàtic

Els mitjans de comunicació aposten cada vegada més per informacions que parlin del medi ambient o del canvi climàtic. Ara bé, segons alguns periodistes especialitzats en aquesta matèria, encara no s'informa amb un ritme sostingut, sinó que sempre s'acaba anant a remolc de cimeres mundials o de protestes. La precarietat també afecta les intencions d'explicar els problemes del planeta, però hi ha esperança. Els joves periodistes no han d'assimilar la sostenibilitat, ja fa temps que hi creuen.

I mentre tot això passa a les redaccions, el planeta cada cop té més mal pronòstic.

ALBERTO GÓMEZ

No es tracta d'una nit electoral. És el congrés regional del Partit Popular de Castella la Manxa. Amb tot, la presència de Pablo Casado i d'Isabel Díaz Ayuso fa que la jornada la cobreixin centenars de periodistes des de Puertollano (Ciutat Reial). Durant els mateixos dies, quan Ada Colau parla a Glasgow sobre el futur de les ciutats a la Cimera de les Nacions Unides, aquelles paraules les escolten, *in situ* i literalment, quatre periodistes. “Malauradament, tenim massa política i massa esport. La informació científica no té el mateix interès per als responsables dels mitjans de comunicació”. Qui parla és Maria Josep Picó, periodista ambiental i professora de Ciències de la Comunicació a la Universitat Jaume I, i afegeix que “les cimeres com les de Glasgow són

"S'HAURIA DE FER PERIODISME CIENTÍFIC I MEDIAMBIENTAL NO NOMÉS QUAN SE CELEBREN CIMERES" Maria Josep Picó, UJI

complexes, però aquí quasi ningú hi envia periodistes, és una feina precària, mal pagada perquè no es valora que un peri-

odista s'estigui tota una setmana cobrint un mateix tema científic. I el problema és encara més gran, ja que també s'hauria de fer periodisme científic i mediambiental no només quan se celebren cimeres”.

Aquesta falta d'una aposta clara per cobrir les qüestions que afecten el planeta

"EL CANVI CLIMÀTIC ÉS UN PROBLEMA SERIÓS I PLANETARI I HAURÍEM DE TENIR MÉS PERIODISTES ESPECIALITZATS" Joaquim Elcacho, *La Vanguardia*

també la comparteix Joaquim Elcacho, periodista freelance que elabora temes de medi ambient per a *La Vanguardia* des de fa més de deu anys. Elcacho creu que “hi ha una gran dispersió. Els mitjans han perdut la capacitat de tenir informació pròpia o periodistes especialitzats. Molta informació de la que

es publica és groga, basada en anècdotes i només buscant clics. A la informació de fons li falta inversió i convecció”. La

informació d'aquests temes sembla que ha creat una gran divisió entre els mateixos mitjans, “els clàssics amb certa informació rigorosa i treballada, i els nous mitjans que han nascut recentment, que treballen amb rapidesa i poca profunditat”. La comparació amb l'espai que se li dedica al futbol tampoc no passa desapercebuda per a Elcacho, que assegura que “el canvi climàtic és un problema seriós i planetari, i que hauríem de tenir més periodistes especialitzats. I, en canvi, sí que en tenim molts a la secció d'Esports. I, al final, un mitjà encarrega a qualsevol periodista que informi sobre els problemes del clima”.

PLANTEJAMENT TRANSVERSAL

Antonio Cerrillo és un altre periodista veterà que, des de *La Vanguardia*, fa anys que parla del medi ambient que tan poc hem cuidat com a ciutadans. Premi Nacional de Periodisme Ambiental el 2004, apunta cap a altres mitjans que sí que inverteixen en aquesta informació i

en periodistes especialitzats. *The Guardian*, per exemple, entén que la informació per explicar el medi ambient i l'energia ha de ser la mateixa, la treballen de manera transversal amb periodistes que saben d'economia i dels efectes del clima. I per cobrir la cimera de Glasgow hi tenien vuit o deu periodistes”, es queixa Cerrillo,

“HA DE SER UNA INFORMACIÓ CADA VEGADA MÉS TRANSVERSAL PERQUÈ ÉS UN DELS GRANS TEMES D'AQUEST SEGLE” Manuel Planelles, *El País*

qui aclareix que no només es tracta de tenir una plantilla més o menys gran, sinó de com enfocar i publicar aquestes informacions. Perquè aquí, es lamenta, encara tenim moltes rutines que hauríem de canviar, “estem informant els ciutadans amb estridència. Èxit o fracàs. Ens agrada fer pronòstics i balanços en blanc o negre, no expliquem els grisos, els matisos. A les cimeres no només hi ha acords o desacords. No hauríem de caminar tan

fàcilment a l'apocalipsi, perquè així el que fem és desinformar”.

Al Congrés de Periodisme d'Osca de 2020, es va organitzar una taula rodona que portava per títol “Com informar del canvi climàtic sense aclaparar ni avorrir”. I allà Manuel Planelles, periodista especialitzat d'*El País*, reclamava explícitament que els mitjans no es quedessin només amb “la foto”. “I és clar que fan falta periodistes especialitzats —deia—. Li devem al lector explicar-li bé les coses. Ha de ser una informació cada vegada més transversal perquè és un dels grans temes d'aquest segle. Per això es necessiten més periodistes i una aposta editorial clara per part dels mitjans”.

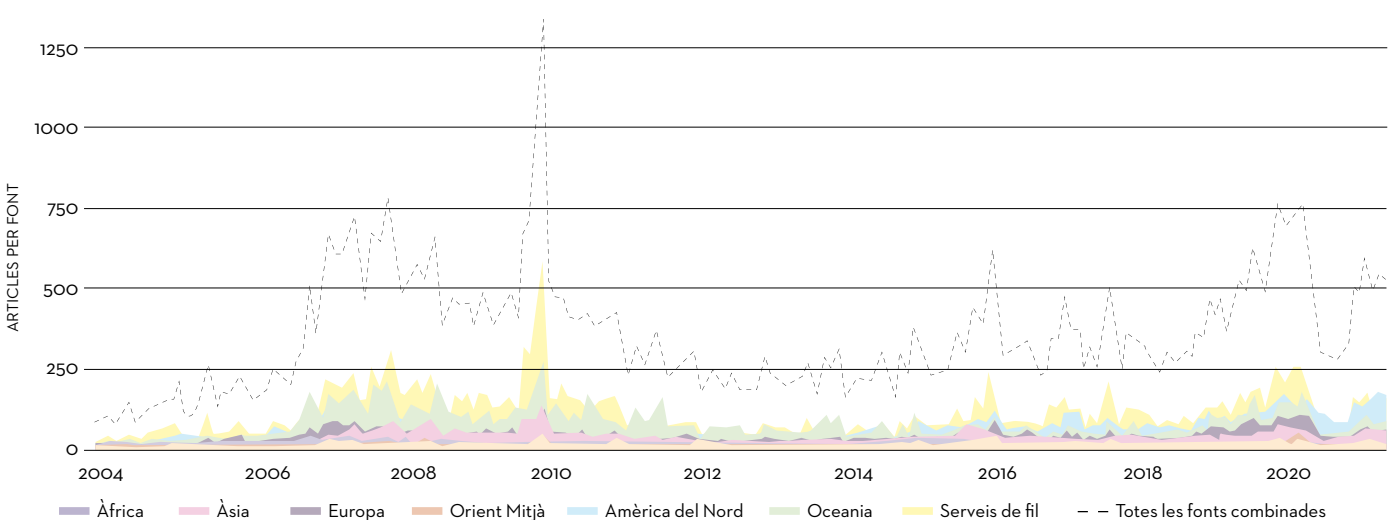
INTERÈS REAL?

I arribem a aclaparar o a avorrir? La ciutadania mostra realment més interès pels te-

mes de medi ambient? Segons un estudi d'El Real Instituto Elcano de 2019 que portava per títol *Support ciutadà als elements d'una Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica*, no només ho afirma, sinó que considera el canvi climàtic com “una preocupació important per als ciutadans, ja que es tracta de l'amenaça més gran a la qual s'enfronta el món”. I, segons un dels indicadors del Lancet Countdown, “la cobertura sobre canvi climàtic i salut va augmentar un 78% a escala global entre 2007 i 2017”.

L'ambientòleg i activista valencià Andreu Escrivà, autor del llibre *I ara jo què faig?: com vèncer la culpa climàtica i passar a l'acció* (Sembra Llibres, 2021) també va participar en el Congrés d'Osca, on va assegurar que “des del 2018 hi ha un interès sostingut per part de la ciutadania. Fins ara hi havia pics d'interès, amb informacions publicades arran de manifestacions, jornades de vaga pel clima o quan Al Gore o Greta Thunberg van agafar un protagonisme en certa manera inesperat.

COBERTURA MEDIÀTICA DEL CANVI CLIMÀTIC (2004-2021)

Cobertura dels mitjans de comunicació sobre el canvi climàtic o l'escalfament global en fonts impreses a set regions diferents del món, des del gener del 2004 fins al febrer del 2021. Font: MeCCO (Media and Climate Change Observatory)

El canvi climàtic provocarà fenòmens més intensos i una major desforestació. Foto: Matt Palmer / Unsplash

Però ara ja es busquen i es publiquen històries pròpies”.

“És veritat que, de vegades, saturem i la gent perd interès –proseguia aquest doctor en biodiversitat–, si bé hauríem

EN LA DARRERA DÈCADA, LA COBERTURA DELS MITJANS SOBRE CANVI CLIMÀTIC I SALUT HA AUGMENTAT UN 78% A ESCALA GLOBAL

d’explicar els grans problemes a través de petites històries. Es poden explorar discursos sense ser activistes. I a la vegada hem de ser humils, acceptar que no hi ha una recepta única per informar i que hi ha gent a qui no interessa el canvi climàtic”.

En aquest sentit, Antonio Cerrillo admet que des de la professió no fa gaire temps que es fa malament la feina, però sí que

s’ha fet a batzegades. “I això genera onades de conscienciació... i després de sequera. Actualment, el ciutadà s’interessa cada vegada més per cuidar el medi ambient i, com que som a Europa, l’interès de vegades es converteix en pressió. Les

lleis de protecció del sòl o de l’aire han millorat perquè som a Europa. L’interès creix per la gravetat de l’assumpte. Hem

d’explicar el que està passant i que els ciutadans traslladin certes exigències als poders públics, ja que tot això no ho podem resoldre només amb les ONG”.

LES LLIÇONS DE LA COVID

Per la seva banda, Maria Josep Picó creu que “ara les informacions arriben de més maneres i a un públic més gran. La ciutadania està preocupada, veu la contami-

nació, comprèn les emissions i assumeix el discurs mediambiental. Ens queda un camí llarg, encara que el panorama ha canviat”. Picó coincideix amb Cerrillo en el fet que certes informacions es publiquen “a batzegades, sí, però ja no són complementàries a l’actualitat. I tenim l’avantatge dels periodistes més joves, que ja tenen integrada la sostenibilitat en termes de desenvolupament urbanístic o mitjans de transport. S’ho creuen”.

Davant d’aquests pics de cobertures, l’entitat Salut sin daño considera que el desafiament radica en “poder aprofundir l’exercici periodístic més enllà de l’esdeveniment puntual, ja que moltes vegades és difícil convèncer els editors per seguir produint notes sobre canvi climàtic i salut amb certa regularitat”. De fet, la manera en què alguns mitjans han explorat diferents maneres de cobrir la pandèmia de la Covid-19 ha deixat moltes lliçons de les quals és possible aprendre’n. En

COM COMUNICAR MILLOR EL CANVI CLIMÀTIC

A final del 2018, la Fundación Ecología y Desarrollo (ECODES), amb el suport de l'European Climate Change Foundation i la col·laboració del Grup d'Investigació Mediació Dialèctica de la Comunicació Social de la Universitat Complutense de Madrid, van reunir professionals de la comunicació i investigadors per elaborar un decàleg sobre com comunicar millor el canvi climàtic. Aquest decàleg, que es va presentar el març de 2019, ha estat signat per nombrosos mitjans i compta amb els punts següents:

01. Promoure la freqüència i la continuïtat d'informació sobre canvi climàtic de qualitat. Per això cal establir seccions fixes en premsa escrita i digital, així com en les escaletes dels programes de ràdio i televisió, destinades a abordar temes relacionats amb la sostenibilitat i el canvi climàtic, emprant els diversos formats i fórmules narratives audiovisuals existents, més enllà de la clàssica peça informativa. De la mateixa manera, resulta molt interessant elaborar continguts transmèdia que permetin arribar a tots els públics i que contribueixin a explicar millor conceptes que, a priori, poden resultar complexos.

02. Incidir no només en els impactes del canvi climàtic, sinó també en les causes i les solucions. Els mitjans de comunicació se centren generalment en les conseqüències, fet que comporta un caràcter catastrofista de la majoria

EL DECÀLEG APOSTA PER POTENCIAR SECCIONS FIXES, VISIBILITZAR INICIATIVES QUE ES FAN DES DE LA BASE O EXPLICAR REALITATS PROPERES

de les notícies sobre canvi climàtic. Seria enriquidor que es tractessin les causes i les solucions en una proporció semblant, complementant l'alarma amb les alternatives existents. De la mateixa manera, les emocions negatives associades al problema poden tenir com a contrapès les resonàncies positives fruit de presentar el canvi climàtic com a motor per al canvi social.

03. Propiciar un enfocament del problema des del punt de vista de la justícia climàtica. Per això cal comunicar les dimensions humanes dels impactes, informant i afavorint el debat des d'una perspectiva ètica sobre els impactes del canvi climàtic sobre la salut, l'economia, l'accés a l'aigua, la seguretat alimentària i els fluxos migratoris.

04. Connectar el fenomen del canvi climàtic amb realitats properes a l'espai i el temps per demostrar que el canvi climàtic no és futur sinó present. Per això cal vincular acci-

ons individuals, locals i quotidianes en relació amb l'impacte en el canvi climàtic i cal fer-ho des d'una visió positiva, mostrant els beneficis de la reducció d'emissions en actes tan quotidians com la cistella de la compra o en l'ús de maneres més sostenibles de transport, per exemple, i personalitzar aquests relats amb històries de vida reals.

05. Difondre les iniciatives empreses o liderades per la ciutadania. Tenint en consideració que el marc prioritari de la informació sobre el canvi climàtic és majoritàriament polític, hi ha una tendència a informar de dalt a baix, dels governants o dirigents als governats. Cal que els mitjans de comunicació visibilitzin i afavoreixin la difusió d'iniciatives empreses o liderades de baix a dalt.

06. Defensar un periodisme crític i independent.

- Defensar un periodisme compromès amb la veracitat, allunyat dels continguts pagats per empreses contaminants que generin *greenwashing*.

- Renunciar a la simetria: La majoria aclaparadora amb què la comunitat científica internacional avala la gravetat, causes i conseqüències del canvi climàtic eximeix els mitjans de comunicació de la cerca d'un fals equilibri.

- Desvelar el negacionisme en el discurs econòmic, polític o publicitari basant-se en la certesa científica existent al voltant de les causes, els impactes i les solucions al problema del canvi climàtic.

- I promoure una publicitat coherent amb les polítiques de responsabilitat social corporativa de les empreses. Promoure també el compliment del el Codi de Bones Pràctiques per a l'ús d'arguments ambientals en les comunicacions.

07. Divulgar la investigació científica al voltant del canvi climàtic. Emprant diferents formats narratius adaptats als diferents mitjans, es proposa comunicar els projectes científics que es duen a terme, els descobriments i els resultats obtinguts, el consens científic, la robustesa dels

Els efectes del canvi climàtic, com les nombroses sequeres, permeten visualitzar una problemàtica ben real. Foto: Manuel Fernández

informes de l'IPCC, les seves metodologies d'avaluació i explicar amb claredat el contingut dels mateixos. De la mateixa manera, cal divulgar la notable investigació científica que s'està generant a universitats i centres de recerca espanyols, això motivarà també els investigadors a continuar la tasca.

08. Popularitzar la terminologia específica necessària per a la comprensió del fenomen. Cal divulgar una sèrie de conceptes clau per afavorir la transició ecològica que permetin a la ciutadania la comprensió de la informació relativa al canvi climàtic: "efecte d'hivernacle", "petjada de carboni", "petjada ecològica", "descarbonització", "emissions GEI" i "emissions per càpita", entre altres.

09. Connectar el canvi climàtic amb els fenòmens meteorològics extrems. Tot i que cal evitar l'alarmisme i l'espectacle climàtic en la informació sobre episodis meteorològics extrems, aquests suposen una oportunitat per explicar la diferència

entre els conceptes de *temps* i *clima*, i per incidir que són fenòmens extrems que seran més freqüents i virulents a causa del canvi climàtic.

10. Redaccions especialitzades. Assegurar informacions rigoroses i de qualitat sobre el canvi climàtic requereix mantenir un periodisme que permeti als professionals cobrir aquests assumptes de manera continuada. Es proposa reforçar les seccions de Periodisme científic i ambiental dins de les redaccions amb periodistes especialitzats en contínua actualització, així com una formació transversal de tots els professionals, ja que el canvi climàtic mostra cada cop més clarament un caràcter transversal. L'escalfament global és un assumpte complex que abasta múltiples disciplines i, de vegades, amb assumptes molt tècnics. La millor manera d'assegurar una feina independent, rigorosa i de qualitat és garantint una remuneració digna als professionals de la informació encarregats de desenvolupar-la.

REDACCIONS SOSTENIBLES?

Els mitjans informen, cada vegada més, d'una sèrie de mesures que podrien pal·liar els efectes del canvi climàtic. S'arriba a recomanar que, en el seu dia a dia, els ciutadans reciclin, vigilin el consum energètic o, senzillament, pensin que l'aigua no és un bé inesgotable. Ara bé, i els mateixos mitjans? Apliquen mesures de sostenibilitat a nivell intern? Es viatja menys en avió o en cotxe per reduir emissions? Han desaparegut les impressores a color? S'apaguen els llums de tota la redacció a la nit?

“Encara no hi ha grans mesures ni grans compromisos”, admet Joaquim Elcacho, qui creu que potser hi ha mitjans que presumeixen de mesures per guanyar lectors. “En el fons són empreses. Trobo més important que posin gent dedicada a fer bona informació en comptes que els directors vagin a Madrid en tren”, assegura. També recorda amb un somriure que, quan ja feia un temps que escrivia per a un mitjà, el director d'aquesta publicació li va dir que havia decidit apagar l'aigua mentre es rentava les dents.

Segon César Sánchez, periodista expert en residus, “la pujada de vendes de menjar per emportar i els ritmes frenètics dels ciutadans porta a un excés de plàstics d'un sol ús. Exis-

teixen empreses que t'ofereixen 'desplastificar' el repartiment i ofereixen safates reutilitzables que pots tornar perquè siguin rentades i es puguin utilitzar de nou. És una manera de superar la fase del reciclatge i progressar en la prevenció de la generació de residus”.

Maria Josep Picó reconeix que la feina és difícil, “ja que els ordinadors consumeixen llum, una rotativa genera gasos,

ELS MITJANS PODEN ESTALVIAR PAPER, TENIR CURA DE L'AIRE CONDICIONAT I DE LA CALEFACCIÓ O REDUIR LES EMISSIONS DELS VIATGES

el paper tinta, etcètera. El que sí que s'ha de fer -afegeix la professora de l'UJI- és exigir responsabilitat

als mitjans públics perquè han de defensar uns valors, s'hi han d'implicar més, s'hi han de comprometre, que serveixin de guia per a la resta de mitjans. No han de ser els únics sinó els primers. Els mitjans privats no tenen la missió de conscienciar que la gent recicli, en canvi, els públics sí”.

Precisament, un mitjà públic com l'ACN ha de complir diàriament amb una sèrie de normes adoptades pel Govern de la Generalitat en funció d'uns estàndards de qualitat ambiental. A les redaccions d'aquesta agència, per exemple, no poden modificar el nivell de l'aire condicionat o de la calefacció. Els hi ve marcat “des de fora”. I només disposen d'una impressora, que els redactors, com a iniciativa pròpia, intenten no utilitzar per treballar sempre de manera digital.

En un moment donat, Antonio Cerrillo va assessorar *La Vanguardia* per fer una auditoria i van acabar utilitzant raonablement els llums de la redacció. Això va millorar la segmentació. Ara es convida els periodistes a estalviar energia i hi ha mitjans amb una persona responsable de tots aquests temes. María Jesús Cañizares, sotsdirectora de Política a *Crónica Global* ho té clar. “En tractar-se d'un mitjà digital, portem un estricte control del poc paper que es fa servir. Imprimim l'imprescindible i també hem reduït l'ús de plàstics a la cuina comunitària, ja no ens conformem amb reciclar”, afirma.

Redacció del diari ARA

Les notícies sobre les energies renovables i sobre la crisi energètica cada cop prenen més importància als mitjans. Foto: Nicholas Doherty / Unsplash

aquest sentit, l'organització Ecología y Desarrollo (ECODES) creu que "deixar passar la crisi sense fer el gir econòmic i social que la sostenibilitat requereix suposaria perdre uns anys clau i faria impossible aconseguir les reduccions d'emissions consensuades".

En definitiva, sembla que hem passat d'una gran absència del canvi climàtic a les portades a un altre escenari on se'n parla, de vegades, però, amb grans titulars, d'una emergència o crisi climàtica sense precedents.

DEURES PENDENTS

L'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) és una de les entitats que fa més anys que treballa en l'intent que hi hagi una millor comunicació en tot allò que està relacionat amb la ciència i el planeta.

Les seves propostes sempre han estat consensuades entre els membres, que

"DES DEL 2018, HI HA UN INTERÈS SOSTINGUT PER PART DE LA CIUTADANIA. ÀRA JA ES BUSQUEN I ES PUBLIQUEN HISTÒRIES PRÒPIES" Andreu Escrivà

són tant periodistes com divulgadors o científics.

Por El Clima, Salud Sin Daño, Alianza Clima y Desarrollo (CDKN), el Centro de Cooperación del Mediterráneo de la Unión Internacional para la Conservación de la Naturaleza (UICN) o EFEverde (Agència EFE) són altres entitats o organitzacions que han redactat nombroses recomanacions per millorar el llenguatge i els formats periodístics, per fer de la informació mediambiental un contingut transversal que arribi fins

a la secció d'Esports (com quan es parla dels canvis de calendari de determinades competicions per culpa de les onades de calor). I per no caure en alarmismes ni en fets extremadament puntuals com una cimera o

un volcà. Com explica Arturo Larena, director d'EFEverde, "s'ha de parlar en tot positiu donant la sensació al lector que pot fer alguna cosa per canviar les coses". I, si arriba el canvi, el planeta i tots els que l'habitarem, periodistes inclosos, hi sortirem guanyant. Ç

Periodisme i medi ambient

UNA GENERACIÓ INCÒMODA

Els pioners del periodisme ecologista van plantar cara al poder per preservar el patrimoni natural

Als anys setanta, un grup de joves periodistes provinents de comarques van crear el Col·lectiu de Periodistes Ecologistes de Catalunya amb la voluntat de defensar i preservar el territori en un context de fort creixement especulatiu fruit del *desarrollismo* franquista. Aquests pioners es van enfrontar a les grans empreses contaminants del moment mitjançant una doble militància: la periodística i l'ecologista. L'ur compromís els va passar factura i l'estigma de "periodista incòmode" els ha acompanyat tota la vida.

FRANCESC PONSÀ

Els temes ambientals van començar a tenir presència en les societats més desenvolupades als anys setanta. Els científics els van introduir mitjançant llibres i informes com, per exemple, *Primavera silenciosa* (1962) de Rachel Carson. De manera paral·lela, es van crear les ONG conservacionistes com Greenpeace, Amigos de la Tierra, BirdLife o WWF. D'aquesta manera, els científics creaven el discurs i les entitats ecologistes es mobilitzaven contra la degradació de l'entorn natural. Alguns mitjans de comunicació es van fer ressò de l'incipient moviment ecologista, fet que va ser clau per a la seva expansió.

A casa nostra, el periodisme ecologista està lligat a la creació, el febrer del 1977, del Col·lectiu de Periodistes Ecologistes de Catalunya de la mà de Santiago Vilanova, Xavier Garcia, Josep Català, Jaume Reixach i Alfons Ribera. Tots ells provenien de comarques i la inquietud de transformar el món a través del periodisme els va obrir les portes a l'eco-

logisme en un context d'allau d'obra pública derivada dels *planes de desarrollo* franquistes i d'un creixement especulatiu desmesurat.

Aquest col·lectiu va introduir seccions de medi ambient en diaris de l'època com el *Diario de Barcelona*, *El Noticiero Universal*, *El Correo Catalán*, *Tele/Exprés* o *Mundo*

EL 1977, ES VA CREAR EL COL·LECTIU DE PERIODISTES ECOLOGISTES DE CATALUNYA, QUE INTRODUIRIA SECCIONS DE MEDI AMBIENT EN ALGUNS MITJANS

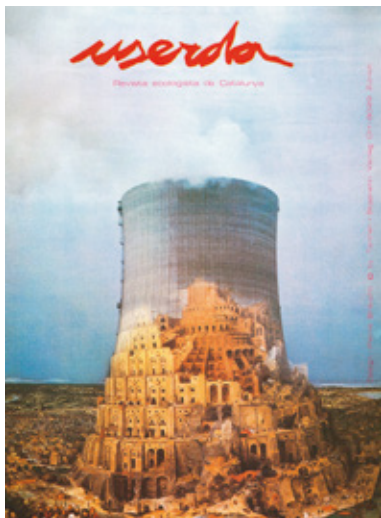
Diario. La finalitat era influir transversalment les altres seccions, especialment la d'Economia, en què estaven abastament representats els grups de pressió que denunciaven. “Vam trobar molta resistència en els consells d'administració dels diaris, que tenien la presència dels *lobbies* energètics”, explica Santiago Vilanova, l'*alma mater* del col·lectiu i aleshores periodista del *Diario de Barcelona*.

No obstant això, van investigar i denunciar temes de gran rellevància com la nuclearització, la contaminació del Ter i el Segre pels productes químics de les papereres, la pol·lució àcida de la tèrmica de Cercs —que va donar lloc a una sentència per delictes ecològics contra Carbones de Berga, filial de Fecsa— o l'extracció de gredes a la zona volcànica de la Garrotxa.

“Vèiem l'evolució interessada de tot aquest món polític, econòmic, professional liberal i industrial que maquillava

moltes operacions en nom del progrés i et feien passar quantitat d'històries que acabarien sent perjudicials per al país. Vam estar molt alerta i vam ser els primers a fer aquesta denúncia”, recorda Xavier Garcia, en aquell moment redactor de l'*Avui*.

Amb la publicació del llibre *El combat ecologista a Catalunya* (1979), Xavier Gar-

Portada d'un especial d'Userda de 1981.

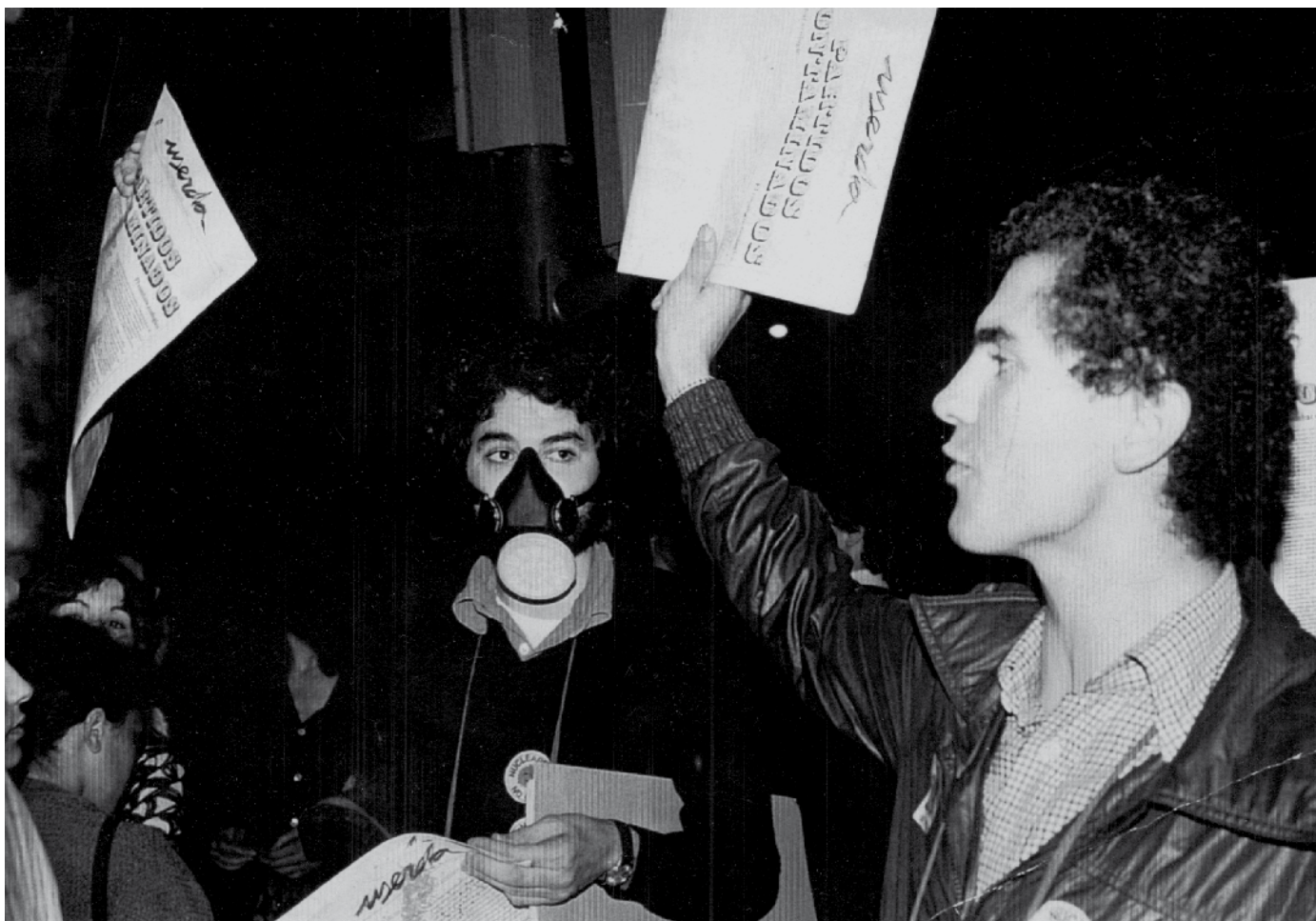
cia, Jaume Reixach i Santiago Vilanova van posar les bases de l'esperit independent, crític i alternatiu del moviment ecologista a Catalunya. L'obra analitza les causes de la degradació del territori, explica el sorgiment del moviment ecologista i denuncia el model de desenvolupament capitalista.

PERIODISTES I ACTIVISTES

Com a pioners, els va tocar vèncer moltes resistències: "La crítica típica d'aquella època era: 'Vosaltres voleu tornar a les caverne's'. El que volien era desacreditar la denúncia", afirma Alfons Ribera, que llavors exercia al *Diario de Barcelona* i més

endavant a *El Correo Catalán*. Vilanova reconeix que tenien problemes de credibilitat "per la manca de compromís dels científics catalans i, per això, havien de buscar referents internacionals per donar solvència a les posicions crítiques sobre els temes nuclears, les mines d'urani, etc."

Aquests referents van ser els experts mediambientals de *Le Nouvel Observateur*, *Libération* i *Le Monde*, el periodista i pensador francès *Michel Bosquet* (pseudònim d'André Gorz) o el moviment ecologista alemany, entre altres. "Davant la desinformació tan gran que hi havia en aquell moment, vam posar el periodisme d'investigació al

Els germans Santi i Jordi Vilanova venent *Userda* a la sortida d'un acte dels socialistes durant la campanya de les primeres eleccions legislatives. Foto. S. Vilanova

D'esquerra a dreta, Miguel Gil, Santiago Vilanova i Xavier Garcia en la presentació d'*Userda* a la seu de l'Associació de la Premsa de Barcelona. Foto: S. Vilanova

servei de la gent que era víctima de les agressions al territori. I explicar el perquè passaven i quins interessos hi havia al darrere ens convertia en activistes”, sosté Jaume Reixach, en aquell temps redactor d'*El Correo Catalán*.

LA REVISTA *USERDA* VA SER, JUNTAMENT AMB *ALFALFA*, LA PRIMERA PUBLICACIÓ DEL PERIODISME ECOLOGISTA A L'ESTAT ESPANYOL

Aquesta tasca de voler explicar l'altra cara del progrés els va conferir, segons Vilanova, una doble funció: “Servir com

a periodistes al moviment popular i fer activisme ecologista”. En aquest sentit, van ser especialment actius en la denúncia permanent de la nuclearització dels Països Catalans (Ascó, Vandellós i Cofrents). Garcia admet que “algunes campanyes i manifestacions significatives les havíem provocat nosaltres en contacte amb els grups que s'anaven creant a tot Catalunya”. En aquesta tasca activista, també van topar amb els grups de pressió contaminants: “La fàbrica enviava piquets per boicote-

jar les nostres xerrades. Ens cridaven: ‘Estàs dient mentides’. Eren trampes que ens preparaven les empreses contaminants”, recorda Ribera.

L'ALTAVEU QUE FALTAVA

El Col·lectiu de Periodistes Ecologistes de Catalunya va fundar la revista *Userda* que, juntament amb *Alfalfa*, va ser la publicació pionera del periodisme ecologista a l'Estat espanyol. L'autoeditava mensualment el Col·lectiu, tenia un tiratge de sis mil exemplars i es podia adquirir a les llibreries més progressistes de les capitals de comarca i en alguns

quioscs de la Rambla de Barcelona. També la venien els mateixos periodistes a les manifestacions ecologistes i a les sortides dels actes polítics. “El primer número va sortir coincidint amb les primeres eleccions generals democràtiques i va denunciar totes les vinculacions dels líders polítics amb el sistema econòmic que va ocasionar la primera tongada de degradació ecològica a Catalunya”, explica Garcia. *Userda* es va publicar entre el 1977 i el 1981. Del 2004 al 2006, va tenir una segona etapa com a suplement a *El Triangle*, publicació creada per Reixach l’any 1989. “Soc fill d’aquest esperit d’autoedició d’*Userda* perquè la meva

màxima com a periodista ha estat que quan m’han censurat en un mitjà, me n’he anat. I això em va passar diverses vegades fins que em vaig decidir a crear-ne el meu propi”, afirma Reixach.

UN PREU MOLT ALT

La militància ecologista a través del periodisme els va passar factura. “No vam ser ben vistos perquè tocàvem el voraviu d’un sistema polític i econòmic que es va adaptar a la democràcia, però que tenia molts defectes del règim anterior”, sosté Garcia. En el seu cas, va tenir problemes a l’*Avui*. “Ja n’hi ha prou de ser l’advocat

dels pobres. Passaràs a la secció d’Internacional”, explica que li van dir al diari. Després de la reubicació el van convidar a marxar. Des del 1992, ha exercit com a *freelance* i ha publicat una vintena de llibres. “He subsistit com he pogut”, reconeix.

Segurament el cas més flagrant ha estat el de Vilanova. “Encara em considero vetat. Hi ha l’estigma. Enfrontar-se als *lobbies* energètics en aquella època no era broma. Alguns ens vam quedar sense feina”, confessa. Dels membres del Col·lectiu, Vilanova ha estat el que ha tingut una militància política més intensa sent, entre

Diferents periodistes i col·laboradors venent la revista *Userda* a la plaça de la Catedral. Foto: Santiago Vilanova

altres, fundador del partit ecologista *Els Verds-Alternativa Verda*. Les seves investigacions periodístiques, com les cròniques judicials que va fer al *Diario de Barcelona*, i posteriorment a *El Correo Catalán*, sobre

"ENFRONTAR-SE ALS LOBBIES ENERGÈTICS EN AQUELLA ÈPOCA NO ERA BROMA. ÀLGUNS ENS VAM QUEDAR SENSE FEINA" Santiago Vilanova

l'explosió de gas natural que hi va haver l'any 1972 al carrer barceloní de Capità Arenas, el van convertir en un periodista incòmode. De fet, va acabar processat per criticar l'indult real a tots els encausats i el sobreseïment dels sumaris oberts. "A l'Amèrica llatina ens haguessin pelat. Aquí ens van fer el pacte de la fam", afirma. Vilanova es va reciclar exercint com a consultor ambiental, escrivint llibres i presidint l'associació *Una Sola Terra*.

Com ja s'ha esmentat, Reixach va fundar el setmanari *El Triangle*, publicació que encara dirigeix i, entre altres iniciatives, va crear la secció espanyola de l'associació *Reporters sense Fronteres*. També és coautor de diversos llibres d'investigació periodística. Per la seva part, Ribera va desenvolupar una carrera en diversos mitjans com

El País i *El Periódico*, "seleccionant els temes amb visió ecologista". Actualment està jubilat. Finalment, Josep Català va morir l'any 2011. Català es va iniciar a *El Noticiero Universal*, més endavant va crear l'agència de notícies científica *Tecnopress* i va fer divulgació científica a mitjans com RACI, COM Ràdio o TV3.

Tots ells van formar una generació de periodistes incòmodes per al poder emergent de la Transició. El seu compromís ecologista va esdevenir la punta de llança del periodisme que practicaven. "Tenim

"NO ÉS QUE FÓSSIM FUTURISTES O VISIONARIS, NOSALTRES DENUNCIÀVEM EL QUE ESTAVA PASSANT" Alfons Ribera

la satisfacció de ser apreciats per les bases del país que han vist com hem mantingut la nostra coherència i persistència al llarg del temps. Les grans manifestacions

mundials actuals pel clima demostren que alguna part de raó, petita o gran, teníem quan vam començar a advertir de les conseqüències que hi podia haver per la subsistència de la vida a la terra", diu Garcia. "No és que fóssim futuristes o visionaris, nosaltres denunciàvem el que estava passant", afegeix Ribera.

Els impulsors d'aquell col·lectiu van comptar amb una xarxa de col·laboradors per tot el territori que els van ajudar a forjar el periodisme de consciència ecologista. Els Vilanova, Garcia, Reixach, Ribera i Català van ser la cara visible, però darrere hi havia més noms. La llista és llarga. Tots ells han contribuït al fet que avui dia la subsistència del planeta sigui un tema primordial

de l'agenda política. Ells van obrir traça, i no han desistit. La majoria segueixen escrivint sobre la crisi ecològica i el canvi climàtic. La lluita continua. Ç

Periodisme i medi ambient

RENTAT VERD

*El greenwashing a les empreses,
més viu que mai*

Ecorentat, rentat verd d'imatge o *greenwashing* són diferents denominacions per a una mateixa forma de màrqueting enganyós i que s'evidencia a través de les polítiques de comunicació d'empreses i corporacions. Des que, als anys vuitanta, es comencés a popularitzar aquesta expressió anglesa, l'ecorentat s'ha anat fent fort i impregna, dia a dia, la imatge de nous productes, marques, empreses, grans esdeveniments... estenent-se com un taca d'oli. Una pràctica flexible i hàbil que, a més, fagocita i adopta els valors i tendències emergents.

ELISABET CARVAJAL

“Els líders mundials han convertit les discussions urgents –amb relació a la urgència climàtica– en un festival global del rentat verd (...), un esdeveniment de relacions públiques, en què els líders ofereixen bons discursos anunciant compromisos i objectius sofisticats, mentre que darrere les cortines (...) es neguen encara a emprendre qualsevol acció climàtica dràstica”. Aquestes paraules de l’activista climàtica Greta Thunberg durant la Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic (COP26) que va tenir lloc a Glasgow al novembre descriuen de manera implacable l’essència del *greenwashing* (expressió anglesa que significa *rentat verd*) i com n’està, de vigent, la pràctica. Un “bla-bla-bla” que resumeix sense fissures l’impacte global del *greenwashing* i com s’ha filtrat en la realitat socioeconòmica mundial com un mal de difícil cura.

El *greenwashing*, ecorentat o rentat verd d’imatge ja compta amb una llarga trajectòria. Una mala praxi corporativa que s’evidencia a través de les polítiques de comunicació –publicitat, comunicació,

RSC– de les empreses. El diccionari anglès d’Oxford ho defineix com “desinformació disseminada per una organització per presentar una imatge pública respectuosa amb el medi ambient”, mentre que Greenpeace amplia la definició dient que és “l’acte d’engany al consumidor perquè els productes i els objectius d’una empresa siguin vistos com ecològicament amiga-

PARAULES COM VERD, SOSTENIBLE O ECONOMIA CIRCULAR SÓN HABITUALS EN NOTES DE PREMSA, DOSSIERS, HASHTAGS I PIULADES CORPORATIVES

bles”, tal com recorda Claudia Lucía Alejos, investigadora de l’IESE, en l’informe *Greenwashing: ser verd o semblar-ho*.

Efectivament, amb l’ús d’aquestes pràctiques, l’empresa, la marca o el producte es manifesta com a “verd” i comunica doncs una imatge neta i sostenible. En canvi, les seves activitats no es corresponen amb allò que diuen. D’altra banda, un tret característic del *greenwashing* i que contribueix a

la pervivència i a la fortalesa és la capacitat de mutar i fagocitar els valors emergents en el seu propi benefici.

DESINFORMACIÓ SELECTIVA

Com és fàcil d’observar, el mecanisme més poderós a través del qual es manifesta el *greenwashing* és la publicitat. “És on s’evidencia amb major intensitat la desinformació selectiva. És a dir, es ressalten o s’amplifiquen els valors verds d’un producte o servei, però es deixen de costat els aspectes negatius de l’empresa”, explica Alejos.

Tanmateix, les relacions públiques i també l’acció de la comunicació corporativa de les companyies sovint no queda lliure d’aquestes pràctiques. Per a Alejo, “la necessitat del reconeixement públic perquè les empreses verdes puguin obtenir beneficis fa que les relacions públiques siguin un factor vital i positiu. El problema

L'EXPRESSIÓ QUE NEIX A LES ILLES FIJI

Tot i que ja es troben alguns antecedents al rentat verd a la dècada dels seixanta, el naixement de la denominació *greenwashing* se situa concretament a l'any 1983. Tot va començar en un hotel, el Beachcomber, d'una illa privada de l'arxipèlag de les Fiji, al Pacífic, quan un estudiant universitari, Jay Westerveld, de pas per aquest paradís per practicar-hi surf, va entrar en un luxós hotel per adquirir una tovallola. Un rètol li va cridar l'atenció. "Salva el planeta. Cada dia es fan servir milers de litres d'aigua per rentar les tovalloles. Tu tries", deia el rètol. Un tipus de reclam de rentat verd que

s'ha estès pels hotels de tot el món. Westerveld, ecologista, va trobar que aquell cartell era una gran hipocresia, ja que el complex hotelier en qüestió s'estava expandint i allò afectava molt més el medi ambient que no pas el que fessin els clients amb les tovalloles. Tres anys després, Westerveld va escriure un article per a una publicació acadèmica local i, recordant el que havia passat en aquella illa, ho va definir com a *greenwash* (rentat verd) el fet que una empresa vulgui projectar una falsa imatge ecologista. El terme va començar a fer-se popular fins al dia d'avui, que ja està estès i acceptat.

sorgeix quan algunes empreses utilitzen les relacions (ja sigui amb la comunitat financera, pública o regulatòria) per tal de no només millorar la reputació

A LES TERCERES JORNADES DE COMUNICACIÓ CORPORATIVA JA ES VA DEMANAR QUE ERA HORA DE PASSAR DE LES PARAULES A L'ACCIÓ

empresarial, sinó també per ocultar irregularitats, desviar l'atenció de problemes ambientals i, fins i tot, aparentar lideratge en la lluita ambiental".

Tot i que l'experta es refereix a les relacions públiques, l'ús de la desinformació selectiva pot donar-se també en pràctiques de la comunicació corporativa. Paraules *verd*, *eficient*, *natural*, *net i/o sostenible* i, més recentment, *economia circular* són habituals en discursos, notes de premsa, dossiers de premsa o en *hashtags* de piulades corporatives. Un ús que, tot i que moltes vegades no respon a una voluntat explícita o conscient d'estar alimentant el *greenwashing*, s'aplica de vegades sense que tingui una

correspondència en una acció concreta i real de la corporació, de la institució o de l'empresa en pro del medi ambient.

Contribuir a aturar la permeabilització del *greenwashing* també té a veure amb un control en l'ús d'aquestes paraules, acotant-les de manera adequada

a accions, que des del propi *core* de la corporació, es materialitzin de manera tangible en aquesta eficiència o sostenibilitat. De fet, una de les conclusions més contundents de la recentment celebrada

L'EXPERT JERRY STIFELMAN ACONSELLA A LES EMPRESES QUE APOSTIN PER LA HUMILITAT, LA TRANSPARÈNCIA I UN LLENGUATGE ACCESSIBLE

III Jornada de Comunicació Corporativa, organitzades al desembre pel Col·legi de Periodistes i Dircom Catalunya, es resumia dient: "cal passar de l'*storytelling* a l'*storydoing*". En definitiva, i parafrasejant

Greta Thunberg, menys "bla-bla-bla" i més acció.

PAUTES A SEGUIR

Per evitar manifestacions que afavoreixin el rentat verd des de les àrees de comunicació de les organitzacions i empreses, Jerry Stifelman, expert en comunicació de marques verdes, proposava l'any 2009 una sèrie de pautes que encara són molt vigents i que se citen en múltiples estudis, des de tesis universitàries a recerques sobre responsabilitat corporativa i *green branding*.

En el moment d'elaborar aquests consells, Stifelman era el director i fundador de The Change, agència de comunicació i estratègia nord-americana dedicada exclusivament a negocis i marques responsables.

Tot i que ha passat més d'una dècada des que Stifelman fes aquest petit receptari per a una comunicació més alliberada de rentat de verd, la vigència dels consells és, en general, ben útil. Per a aquest creatiu, la comunicació "verda" de l'empresa ha d'estar a càrrec de l'àrea de relacions públiques o bé de la comunicació corporativa especialitzada en aquests temes. El primer consell de Stifelman és que incideixi en la necessitat "d'evitar interferències d'altres interessats que poden generar més confusió com podem ser advocats, CEO, etcètera".

El segon consell és aplicar humilitat. Es refereix a l'exageració en temes ambientals, que fan servir tècniques manipuladores sobretot publicitàries que generen més suspicàcia entre el públic. El tercer consell és la transpa-

rència com a generadora de credibilitat. Assenyalar que hi ha reptes pendents i anunciar que es busca com afrontar les limitacions i les debilitats de l'empresa mostra que els esforços són seriosos. Això

Moltes empreses aposten, a nivell de comunicació, per fer passar missatges clarament ecologistes.

es tradueix en un benefici cap a l'empresa, cap a la institució o la corporació, ja que s'està posicionant millor que altres corporacions no transparents.

D'altra banda, la quarta pauta de Stifelman és l'explicació de context: declarar que a moltes empreses els costa acoblar-se a una era ambientalista pot ajudar a neutralitzar els efectes negatius davant de l'opinió pública. Aquest enfocament ajuda que la societat conegui i compregui l'actuació de l'empresa. Stifelman suggereix evitar l'ús de termes com *sostenible* o *medi ambient*, ja que, segons ell, "són paraules que sonen molt 'corporatives' i això en minva la genuïnitat".

Finalment, l'expert aposta, en la cinquena pauta, per un llenguatge accessible i real en els informes de Responsabilitat Social Corporativa, ja que moltes vegades aquests documents pequen de legalistes i es distancien del concepte tangible que és el *medi ambient*.

DEL VERD AL LILA

Un recent informe de l'Associació de Consumidors Crítics, Responsables i Solidaris (ADICAE) exposa com el rentat verd ha anat adquirint tonalitat més liles, ara mateix, i com s'està utilitzant l'ús del reclam femení. Una tendència emergent que incorpora al *greenwashing* els nous valors de la societat que tenen a veure amb la igualtat i una major conscienciació mediambiental. "La dona ha passat de ser un objecte de seducció a ser un subjecte

LES NOVES TENDÈNCIES DE RENTAT VERD JA ESTAN APOSTANT PER UNIR-HO A UN ALTRE TEMA QUE ÉS TENDÈNCIA, COM ÉS L'EMPODERAMENT DE LA DONA

protagonista de la relació contra el canvi climàtic. Ara podem trobar la dona interpretant els rols tradicionals a la casa i també a fora amb girs de guió inesperats i, sobretot, molt sostenibles. Per exemple conduint un cotxe elèctric", asseguren.

Com recull aquesta entitat en un estudi (*La legislació sobre el Greenwashing y los ODS como escenario de futuro*), les noves tendències de rentat verd uneixen el verd i el lila, és a dir, l'ecologia i empoderament de la dona. "L'empresa publicita la suposada consciència ecològica i d'igualtat entre homes i dones dins d'un mateix paquet", conclou.

Per entendre tota l'envergadura de la contradicció i l'engany d'aquest rentat verd-lila cal afegir, tal com denuncia l'ADICAE en l'informe, que actualment només un 30% de les dones integren els equips de científics

en el món per a la ciència climàtica i que en la majoria de països les dones no tenen una representació justa en els òrgans de govern responsables de la presa de decisions per encarar el problema del canvi climàtic. **Ç**

A PUNT PER FER EL SALT

Estudiants de Periodisme reflexionen sobre el futur de la professió

TEXT MAR BERMÚDEZ I JIMÉNEZ

A final del 2021, *Revista de Catalunya* va publicar un extens monogràfic dedicat a la professió periodística. Coordinat per Francesc Canosa, recull una vintena de veus. En aquestes pàgines, publiquem extractes de l'article de Mar Bermúdez i Jiménez en què dona veu a quatre estudiants de Periodisme de diferents universitats catalanes. Són la Irene Reverte, en Joel Lozano, l'Anna Ventura i en Diego Grima, que aporten el seu punt de vista sobre alguns temes d'interès que envolten el periodisme, l'ofici a què esperen poder-se dedicar.

Diferents estudiants de Periodisme de la Universitat Ramon Llull durant unes pràctiques. Foto: Sergi Reboredo / Arxiu

Els estudiants de Periodisme són els qui tenen la clau del futur de la professió, ells escriuran el pronòstic del periodisme i faran front a una nova etapa forjada en els canvis del present. La Irene Reverte, en Joel Lozano, l'Anna Ventura i en Diego Grima són una mostra de la nova generació de periodistes que es preparen per endinsar-se en el món professional.

L'Anna Ventura és estudiant de quart curs de Periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona, i, com ella, tots els estudiants de Periodisme han sentit una vegada i una altra i encara una altra vegada aquesta frase. "Des del minut u, quan entres a les aules, ja hi ha una gran part del professorat que té la necessitat de recordar-te que hi ha molt pocs estudiants que acaben treballant dins el món de la comunicació. I això és una llàstima, perquè acaba desgastant moltíssim l'estudiant", explica l'Anna.

Tot i això, els qui ho tenen clar, emprenen camí, tot i les opinions alienes. És el cas de

"ACTUALMENT, LA PART FORMATIVA I INFORMATIVA S'ESTAN EXTINGINT I S'APOSTA, CADA VEGADA MÉS, PER L'ENTRETENIMENT" Diego Grima

la Irene Reverte, estudiant de tercer curs de Periodisme a la Universitat Pompeu Fabra. Ella decideix estudiar aquest grau motivada per una passió per l'escriptura, per explicar històries i per voler endinsar-se en el món de la comunicació. En Joel Lozano, per la seva banda, és estudiant de quart curs de Periodisme de la Universitat de Vic i des que té ús de raó sap que el seu futur és en el periodisme esportiu. Es recorda veient els partits de futbol amb el seu pare, escoltant la retransmissió per la ràdio, i aquí és on decideix que ha de ser la seva professió.

En Diego Grima comparteix, en part, aquesta motivació. El seu pare l'introdueix en el món dels esports i de la televisió i la ràdio. Recorda el dia en què, en lloc

d'anar a veure les curses de motos, ell el que vol veure és com treballen els comentaristes. Se'ls mira i s'emmiralla en ells. Des d'aleshores, té clar que vol dedicar-se al periodisme esportiu, per això està cursant el grau en Periodisme a la Universitat Ramon Llull, ara fa segon. Finalment, l'Anna Ventura trenca esquemes. Ella estudia Periodisme per aprendre cultura general, vol saber una mica de tot, i, a mesura que han anat passant els cursos, no pot estar més satisfeta de la decisió presa.

UNA PROFESSIÓ EN CRISI

El periodisme viu, des de fa anys, en estat de crisi. Crisi econòmica i d'adaptació, però, principalment, de confiança. Segons en Joel, "és un tòpic això que els periodistes mentim i que no diem la veritat, que ocultem coses. Al final, hi ha un problema, perquè ens informem sempre en el mitjà que és més afí als nostres pensaments i, quan llegim alguna cosa que no ens agrada, hi veiem la mentida perquè trenca amb el missatge que estem acostumats a rebre o que volem rebre".

El món del periodisme intenta combatre aquesta crisi, però no és pas una tasca fàcil

i els estudiants reconeixen els buits i les mancances en el sector. "El periodisme té tres funcions: informar, formar i entre-

"QUE LES NOTÍCIES SIGUIN MÉS CURTES, MÉS DIRECTES, MÉS RÀPIDES I QUE ENTRIN PELS ULLS NO IMPLICA QUE SIGUIN PITJORS" Irene Reverte

tenir. Actualment, la part formativa i informativa s'estan extingint i s'aposta, cada vegada més, per l'entreteniment", afirma en Diego. "Clar, perquè, sent sincers, el que genera diners és l'entreteniment i no tant la informació i això és com som els humans", continua l'Anna. Cada vegada és més habitual veure difuminada la línia entre entreteniment i informació, progra-

mes com *Està passant* i *El Gran Wyoming* serien clars exemples d'aquest fet. Tracten actualitat i fan menció del context informatiu, però al mateix temps tenen una clara intenció lúdica.

La introducció del periodisme a les xarxes socials és un dels fets més estudiats per professionals. El periodisme ha redefinit el seu paper a la societat. Com s'ha d'adaptar el sector a aquestes noves plataformes és tot un repte digne d'anàlisi. *Fake news*, clic fàcil o pescaclics, sensacionalisme, entre altres, són alguns dels desavantatges més coneguts. Però, per altra banda, la immensitat de possibilitats que ofereix la digitalització és un laboratori d'experimentació per als nous formats en periodisme. L'Anna Ventura, que s'està especialitzant en Ciberperiodisme i Noves Plataformes, reconeix la tasca que molts mitjans anglosaxons han fet pel que fa a la innovació i la incorporació de noves idees en la creació, per exemple, de reportatges amb moviment, en format de joc per tal que el lector experimenti en primera mà la notícia, etc.

LA DIGITALITZACIÓ DEVALUA?

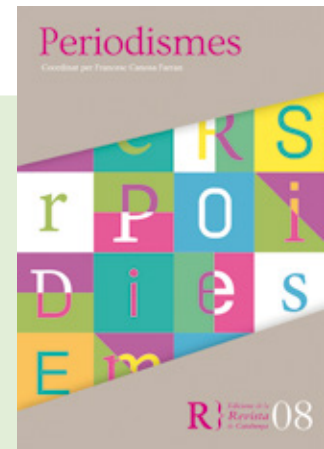
Quan es tracta de la inclusió de les xarxes socials i les plataformes digitals en el món del periodisme, són moltes les veus crítiques tant en pro com en contra de l'impacte que tenen en el sector. Els actuals estudiants de Periodisme són part d'una generació digital, crescuda entre tauletes i mòbils tàctils, que han viscut immersos en la revolució tecnològica. Probablement per

aquest motiu, la seva manera d'interpretar el canvi contrasta amb la que s'estableix entre els qui tenen anys de recorregut.

"El periodisme, abans que sortissin aquestes tecnologies, era idíl·lic, meravellós, hi havia dos diaris o tres que pagava algú a qui li interessava que sortissin certes notícies i tothom rebia la mateixa

UNA VINTENA DE REFLEXIONS

En els darrers temps, *Revista de Catalunya* ha publicat una sèrie de llibres monogràfics que reflexionen sobre diferents aspectes de l'actualitat. *Periodismes* és el vuitè d'aquests monogràfics. Coordinat per Francesc Canosa, periodista i director de la revista digital *La Mira*, al llarg de les 248 pàgines s'hi poden llegir els articles de Xevi Camprubí, Carles Geli, Vicent Partal, Josep Maria Casasús, Julià Guillamon, Anna Ballbona, Vicenç Villatoro, Enric Marin, Francesc Burguet, Marc Argemí, Joan Maria Morros, Francesc Marc-Álvaro, Karma Peiró, Josep-Lluís Micó, Laura Fanals, Anna Teixidor, Anna Sàez, Antoni Maria Piqué, Albert Sàez, Magda Gregori i Mar Bermúdez.

informació. Ara, tenim l'oportunitat d'accedir a molta més informació i en aquest sentit és molt positiu el canvi", assegura la Irene. Tot i això, ella considera que "som en un moment de *stand by*, actualment hi ha mitjans que estan lluitant per fer-ho bé i introduir nous formats i altres que fan *clickbait*. Però arribarà un moment d'equilibri en què la balança s'igualarà i jo confio que guanyarà el bon periodisme. La lluita entre tenir audiència fàcil i fer-ho bé".

A les facultats, treballar èticament i evitar el sensacionalisme és una de les lliçons més repetides. Si bé en Joel reflexiona sobre qui té realment el poder de canvi, potser no tot recau en els periodistes: "La digitalització és negativa per als empresaris que estaven acostumats a fer diners fàcils a gran escala amb la premsa escrita, es venien molts diaris, després amb la ràdio i la televisió i ja tenien el negoci fet. Ara, readaptar-se és feina i és un procés d'aprenentatge". Però, l'essència tradicional del periodisme morirà?

Segons l'Anna, no: "La tradició seguirà sent-hi, perquè un mitjà de comunicació que fa molts anys que fa el mateix format de reportatge continuarà mantenint una certa estructura. Però de la mateixa manera que nosaltres, com a societat, hem adaptat la manera de comunicar-nos, tenim un mòbil, tenim correu, tenim

videotrucades, doncs s'ha de fer el mateix en el món del periodisme. Un mitjà ha d'apostar per la innovació i el primer que ho faci serà el que guanyarà".

ELS JOVES LLEGIM

És un dels estereotips que més acompanya la societat digital actual: els joves no llegim. L'Anna assegura que "els estudiants de *Periodisme*, sí", però no tothom estudia *Periodisme*, és clar. En Joel matisa i diu: "Crec que llegim molt en diagonal;

almenys jo, quan entro en una notícia, lleigeixo bastant en diagonal i em fixo molt en tema negretes i tot per veure què m'interessa i què no". Aquest fet es deu a la sobreexposició informativa. En un context, en què podem accedir a una quantitat infinita de notícies i continguts, és molt difícil aconseguir centrar l'atenció. Com a resultat, es desenvolupa una lectura molt més selectiva, en diagonal, que cerca les claus del text per entendre'n la idea general i, si el tema és d'interès, ens hi aturem per aprofundir.

Entrada de la facultat de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra. Foto: Sergi Reboredo / Arxiu

ROYAL BLISS[®]

FREEDOM TO *Mix*

Cada mescla inspira.

*Fes la mescla que vulguis amb Royal Bliss
i descobreix la teva obra mestra.*

Una aula de la facultat de Periodisme de la Universitat Ramon Llull. Foto: Sergi Reboledo / Arxiu

La Irene considera que és molt difícil reeducar la societat per tal que llegeixi i que, per tant “és el periodisme, el que s’hi

d’alguna cosa amb claredat i certesa, anem als mitjans convencionals”. En Joel ho resumeix així de clar. Considera que el periodisme, avui en dia, destil·la les informacions que ens bombardegen des de les xarxes socials com ara Twitter. Opina que, per exemple,

"QUAN ENS VOLEM INFORMAR D'ALGUNA COSA AMB CLARETAT I CERTESA, ANEM ALS MITJANS CONVENCIONALS" Joel Lozano

ha d’adaptar”, però, segons el seu parer, no és pas res dolent: “fer que les notícies siguin més curtes, més directes, més ràpides i que entrin pels ulls no implica que siguin pitjors, no vol dir que sigui un pitjor periodisme. Cal trobar el punt mitjà entre una mala qualitat i un format més ràpid, instantani i digital”. L’Anna coincideix amb l’anàlisi i afegeix que “cada vegada s’apostarà més per fer un periodisme de proximitat”, que permet una millor identificació de l’audiència amb la informació i un major detall en la informació.

EL ROL DEL PERIODISME

Per què és necessari, però, que el periodisme passi per tants maldecaps per arribar a l’audiència? Doncs perquè té un paper en la societat: “Quan ens volem informar

quan té lloc algun fet d’última hora, les xarxes poden oferir bocins dels fets, però, al final, tothom recorre a la televisió, la ràdio o la premsa escrita per treure l’aigua clara dels fets i entendre què ha succeït.

El periodisme, doncs, és una eina fonamental per construir una societat lliure i amb pensament crític que conegui l’entorn en el qual viu. Una eina per entendre i explicar la realitat. De fet, l’Anna considera que “tothom hauria d’estudiar Periodisme i després una altra cosa per tal de poder tenir una base i entendre moltes coses, t’ajuda a saber informar-te i t’ensenya a comunicar i, al final, el futur és la comunicació, siguis de l’àmbit que siguis”.

La pregunta culminant és clara: seran els estudiants de Periodisme capaços de fer

front a les incerteses del futur de la professió? L’Anna, en Joel, la Irene i en Diego se senten segurs d’ells mateixos. Com tothom, ells tenen somnis professionals que aspiren a arribar molt lluny. La Irene dirigint el seu propi programa, l’Anna presentant un programa d’entreteniment a la televisió, en Joel a la ràdio en un programa dedicat a l’anàlisi esportiva i comentant partits de futbol, i en Diego es veu sent responsable de comunicació d’algun equip i treballant braç a braç amb qui li ha obert camí en aquest món: el seu pare.

Tots quatre estan satisfets amb l’ensenyament que han rebut a la facultat i que els ha de portar enllà, però saben que la realitat els espera decidida a posar-los a prova. “Ens estan educant perquè no caiguem en els mateixos errors que els mitjans d’avui”, explica la Irene. Es refereix als mitjans que no han sabut gestionar la inclusió de les noves tecnologies i han caigut en la devaluació de la professió. “Confio que, quan ens toqui a nosaltres, trobarem maneres de fer-ho millor”, afirma la Irene. Tots hi estan d’acord. Les assignatures del grau els han donat una base teòrica sobre la qual construir i confien que els preparen per ser millors periodistes.

Les futures generacions de periodistes tenen el plat de l’evolució ben ple, veuen les trames econòmiques, els errors a les xarxes, els titulars escandalosos, entre molts altres espais de millora, i tenen la capacitat d’anitzar-los críticament. “La gent jove veu el futur molt negre estudiï el que estudiï”, resumeix l’Anna. Amb tot, alhora, les seves ments fresques, innovadores i creades en l’era tecnològica són les que hauran de configurar el periodisme del futur i fer-lo sortir de la crisi que avui es podria dir que el defineix. Ells se’n creuen capaços. Tenen el periodisme a les seves mans. Ç

Més informació a:

www.revistadecatalunya.cat

PREMIS MONTSERRAT ROIG 2021

PERIODISME I COMUNICACIÓ
SOCIAL DE BARCELONA

barcelona.cat/premis-montserrat-roig

Ajuntament de
Barcelona

EL SETMANARI PER EXCEL·LÈNCIA

La revista *Destino* va passar del falangisme al catalanisme

TEXT JOSEP MARIA FIGUERES
FOTOS: ARCA (BIBLIOTECA NACIONAL DE CATALUNYA)

***Destino* va ser una de les publicacions de referència de tot l'Estat. Tot i un inici falangista, amb el pas dels anys acabaria derivant cap a una línia liberal i cosmopolita que fins i tot provocaria expedients i multes de les autoritats franquistes. Amb la venda a Jordi Pujol, va començar el declivi d'una revista que havia estat tot un referent però que, a poc a poc, perdria lectors, publicitat i influència. El tancament definitiu, a mitjan anys vuitanta, clou un període de quatre dècades durant les quals el setmanari va viure una sèrie de etapes molt marcades i diferenciades.**

Editada pels guanyadors de la guerra, a Barcelona i per catalans, la revista *Destino* va acabar sent seguida per la burgesia i la intel·lectualitat que llavors no tenia cap altre aliment intel·lectual de qualitat cultural. Així, aquesta capçalera va convertir-se en una finestra oberta al món, tot i les limitacions ideològiques que imposava la censura franquista. Les col·laboracions, sovint de nivell –sobretot als anys cinquanta i seixanta– van ser nombroses i l'impacte social va ser molt fort atenent la bona presentació formal, l'extensió, la sensibilitat i la professionalitat de l'editor Josep Vergés, creador també del premi Nadal, en castellà, i de l'editorial homònima on publica, fonamentalment, Josep Pla en català.

Ara bé, al llarg dels quaranta anys de vida, *Destino* va ser un setmanari que passaria del totalitarisme al liberalisme de la mà

del qui en serà sempre director a l'ombra i del qui va convertir-la en una de les millors revistes del segle a tot l'estat i,

EN PLENA GUERRA CIVIL, LA REVISTA HAVIA ESTAT FUNDADA PELS FALANGISTES JOSEP MARIA FONTANA I XAVIER DE SALAS

sense cap mena de dubte, en la millor aportació cultural gràcies al valor dels col·laboradors i a la qualitat dels articles.

EL PECAT ORIGINAL

La publicació, com molt bé la defineixen Carles Gelí i Josep Maria Huertas a la monografia *Les tres vides de Destino* (“Vaixells de Paper”, 1990), té diferents etapes. La primera, a San Sebastià, durant la guerra, és l'etapa franquista

i està compresa entre el març del 1937 i el gener del 1939. La segona, amb la mateixa ideologia, ja té lloc a Barcelona durant tres dècades.

I, finalment, hi ha la tercera etapa episòdica i poc coneguda. El 1990, Josep Faulí en un article a *Serra d'or* explicava que

la primera etapa havia estat “el pecat”, la segona “la important” i la tercera “l'anècdota”, per la brevetat.

Els primers cent números, en plena Guerra Civil, s'editen a la capital de Guipúscoa fins que amb l'ocupació de Barcelona s'hi trasllada allà tant la revista com el personal. *Destino* havia estat fundada pels falangistes Josep Maria Fontana i Xavier de Salas. No en va, la capçalera és un mot de la coneguda frase grandilo-

DOS HOMES CLAUS

A l'apartat de *Darrers* escrits de l'obra completa –en el vol. 44– que li va editar l'editorial Destino, el periodista i escriptor Josep Pla, es refereix al setmanari on tant va treballar. “Jo he escrit a *Destino* prop de quaranta anys. Exactament la meitat de la meua vida. No solament vaig donar un article setmanal, (...) vaig donar-hi altres coses, com les cartes al director, que era una cosa nova i que jo havia observat, a l'estranger, l'èxit popular que tenia.. (...) Vergés em va fer viatjar per tot el món i em va fer escriure llargs reportatges –la gent vol això deia– i jo hi anava. (...) Josep Vergés demostrarà que sabia fer una revista”.

Vergés passa de la duresa dels anys quaranta a l'expansió els seixanta fent una aposta per la implicació amb allò que desitja el públic. Així ho recorda en el llibre de Josep Maria Huertas i Carles Geli: “Ens la jugàvem

a cada número”. “Pràcticament no ens reuníem –afegeix– i cadascú sabia el que havia de fer i ho feia lliurement i si algú marxava de l'esperit de la casa, fora”. Vergés era un editor que vivia i patia la publicació. Pla remarca constantment la seva tenacitat com a tret distintiu i el seu fill, Josep C. Vergés, autor d'*Un país tan desgraciat. Memòria compartida amb l'editor de Destino*, hi mostra la història des d'un punt de vista interior. Si bé Vergés mai es planteja seriosament el canvi al català, va situar una humil publicació inicial a la primera línia de les grans revistes. Carles Sentís va escriure que, llegint *Destino* des de Londres, li semblava ser a Barcelona, i que editada en anglès tindria èxit. Aquest es segurament el millor elogi. Plomes com la de Josep Pla i la tasca de Vergés havien aconseguit fer una revista europea de nivell.

Josep Vergés amb Josep Pla, en una imatge d'arxiu

qüent: “España es una unidad de destino en lo universal”.

La revista –que als sis mesos de sortir al carrer passa a estar dirigida pel novel·lista Ignasi Agustí– es vol adreçar als soldats catalans del bàndol franquista i esdevé, alhora, un òrgan de propaganda més que no pas premsa de trinxera. En aquest sentit, Agustí, antic periodista i escriptor en català, compta amb l'ajuda de camarades catalans –com Andreu Perelló o Pere Pi– i de l'organització falangista a Catalunya.

ENMIG DE LA GRISOR

La revista comptarà amb aportacions de nivell com la del dibuixant Valentí Castanys, el filòleg Martí de Riquer o els escriptors Eugeni d'Ors i Pedro Laín Entralgo, així com figures de la Lliga, de *La Veu de Catalunya* i del catalanisme –conservador i catòlic– com Santiago Nadal, Josep Carreras Candí o el mateix Carles Sentís, que s'hi vinculen de ple. També hi ha el periodista i crític literari Joan Ramon Masoliver i l'editor Josep Vergés. Aquest últim, inicialment, hi està com un simple col·laborador, però acabarà sent-ne el propietari i l'editor. Cal insistir que molts d'ells no s'hi vinculen per afinitat a l'espanyolisme, sinó pel context del moment en haver de fugir per salvar la vida davant el que s'ha anomenat *incontrolats* i *gàngsters* de la República amb llurs cotxes fantasma.

A la capçalera, amb un disseny cada cop més professionalitzat i amè, la temàtica ideològica, predominant, va donant pas a la cultural. El *Destino* dels anys quaranta, però, és com la societat i la premsa: tot trist i llunyà al bategar espiritual d'una societat liberal que sembla que ha desaparegut. Enmig d'aquesta tristor, hi ha alguna esclatxa com *Calendario sin fechas*, de Josep Pla, les crítiques de cine-

Fem

UNA CATALUNYA CONNECTADA

És l'hora de fer una Catalunya amb unes infraestructures digitals que permetin connectar els nostres municipis i serveis públics. I el primer pas és fer arribar a tot arreu una **xarxa de fibra òptica pública**, que garanteixi el progrés econòmic i social.

Fem-ho bé. Fem-ho tot. Fem-ho possible.

Fem-ho / **BÉ
TOT
POSSIBLE**

 **Generalitat
de Catalunya**

El teu suport, avui, alimenta el futur de molts infants

L'educació és una necessitat bàsica per a tots els infants

Al Casal dels Infants ajudem molts nens i joves a superar cada obstacle per difícil que sembli. Els fem costat, a ells i a les seves famílies, els ajudem a l'escola, construïm espais de confiança i seguretat, fan amics, troben referents... perquè tinguin el màxim d'oportunitats i s'esforcin tot el que puguin per tirar endavant.

**El teu compromís
és clau** perquè ho
aconsegueixin!

 Casal dels Infants
acció social als barris

Junta de Comerç, 16 | 08001 Barcelona | Tel. 93 317 00 13 - Fax 93 301 16 06 | info@casaldelsinfants.org | www.casaldelsinfants.org

Transferència o ingrés a:

"La Caixa" 2100-3001-62-2500027076 | Catalunya Caixa 2013-0087-16-0200448775

ma d'Àngel Zuñiga i contes de qualitat, com els de Txèkhov.

PUBLICACIÓ RELLEVANT

Els diferents estudis sobre la revista mostren la rellevància que va anar aconseguint. La nova etapa de *Destino*, a Barcelona, encetada el 1939 i fins al 1945 mantindrà molts lligams amb els posicionaments inicials sota la direcció d'Agustí. Es tracta d'una evolució, suau, que va adaptant-se a la realitat internacional. Mussolini desapareix de les portades. El feixisme, l'anticatalanisme descarnat, deixa pas a una formulació més aliadòfila arran del setge de Stalingrad, que marca un tomb. És simptomàtica una portada dedicada a Churchill –Hitler és arraconat– i, tanmateix perquè no hi hagi dubtes, en el mateix número Agustí reitera la unitat d'Espanya amb articles monolòtics i doctrinaris a la portada.

Superada l'etapa Agustí –el subtítol “Política de Unidad” desapareix–, el 1958,

DE LA MÀ DE L'EDITOR JOSEP VERGÉS, L'HOMME FORT DEL SETMANARI, *DESTINO* PASSARIA DEL TOTALITARISME AL LIBERALISME

comença l'etapa com a director de Néstor Luján, que serà fonamental. Quan l'Estat passa de no bel·ligerant a neutral té lloc una certa liberalització. Santiago Nadal publica el cèlebre article “Verona y Argel” en què, referint-se a França, parla d'acabar els afusellaments (habituals en aquesta etapa del franquisme). Un escrit que provoca l'empresonament de Nadal durant tres setmanes i que un grup falangista assalta la redacció. *Destino* ja no és de confiança. Sigui com sigui, va tenint lloc el canvi en la revista i Vergés,

aliadòfil i culte, hi estava al darrere. El setmanari ja no era la publicació feixista de l'inici.

Vergés, que havia comprat la participació d'Agustí, quedava com l'home fort de la revista amb la meitat del capital.

L'altra meitat estava en mans del compte de Godó. És llavors quan a *Destino* troben noms emblemàtics com *Sempronio*, Josep

Maria Espinàs, Sebastià Gasch, Joaquim Folch i Torres, Tristán La Rosa, Manuel del Arco, Carles Soldevila, Joan Fuster,

A MÉS DE PLA, HI ESCRIVIEN JOSEP MARIA ESPINÀS, *SEMPRONIO*, MANUEL DEL ARCO, JOAN FUSTER, CAMILO JOSÉ CELA I CARLES SENTÍS

Camilo José Cela, al costat de corresponents com Àngel Zuñiga, a Nova York; Carles Sentís, a París; Josep Manyé (*Jorge*

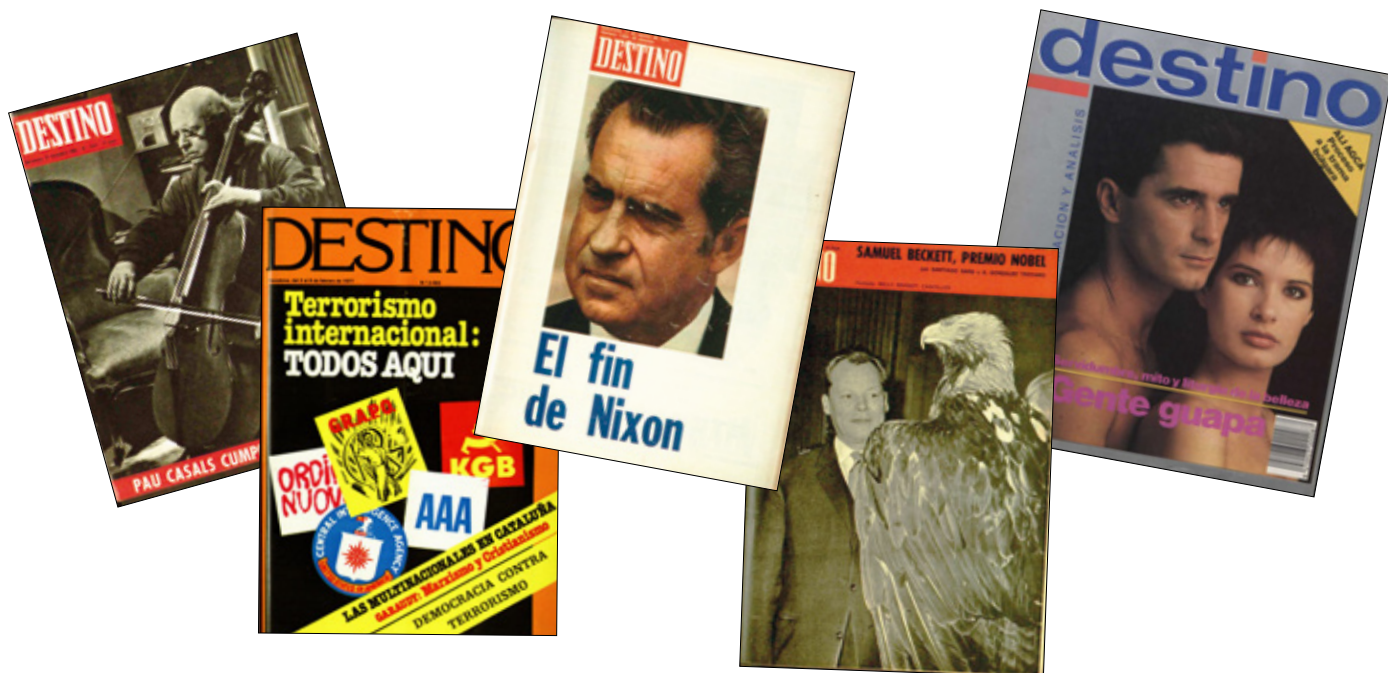
Marín), a Londres... I Josep Pla com a referent.

L'ETAPA LUJÁN

Al darrere de *Destino* hi ha Vergés, que en realitat és un director a l'ombra i que imposa una certa liberalització entre 1952 i 1958. El 1958, amb la venda d'accions d'Agustí i Vergés al comte de Godó, i amb Néstor Luján com a nou director, s'enceta l'etapa d'or de la revista.

El mestratge de Luján, gran amic de Vergés, marca la publicació que, amb un to liberal, es consolida multiplicant-ne per deu el tiratge. A més, als anys seixanta, Luján propicia la incorporació progressiva de plomes joves i brillants com Josep

Maria Huertas Claveria o Manuel Jiménez de Parga. Així, des de Montserrat Roig a *Azorín*, és pot dir que la literatura

catalana i espanyola acabaria tenint amb aquesta revista una extraordinària tribuna de qualitat. També hi escriuen exiliats que tornen, com és el cas de Josep M.

EN L'ETAPA DAURADA, VA CONVERTIR-SE EN UNA PUBLICACIÓ DE REFERÈNCIA AMB 25.000 SUBSCRIPTORS I 70.000 EXEMPLARS VENUTS

Corredor, que lloa a un altre exiliat, el violoncel·lista Pau Casals, a qui la revista dedica tres portades.

Les classes benestants il·lustrades s'apropien la revista i permeten que creixi de manera sostinguda fins a convertir-se en una revista de referència. Als anys setanta, esdevé el setmanari per excel·lència. Segons Vergés, tenien 25.000 subscriptors, venien 70.000 exemplars i la publicitat era abundosa.

Si bé la gran estrella és Josep Pla, l'extensa paginació fa que donin joc a un gran

ventall de temàtiques. Els números, en color, així com els monogràfics, tenen una molt gran acceptació.

Destino cada cop és més progressista. Esdevé una tribuna d'aire anglès que podem resumir com a revista liberal i moderna, de bona

factura en la presentació, de to cosmopolita, catalanista i crítica amb el franquisme, com ho palesen els expedients i les sancions. Com quan, el 1968, arran d'una carta ("El catalán se acaba"), que es podia interpretar com un atac a la llen-

"IGUAL QUE S'HA DIT QUE EL BARÇA ÉS MÉS QUE UN CLUB, *DESTINO* VA SER MÉS QUE UN SETMANARI"

Dolors Lamarca, Biblioteca de Catalunya

gua catalana, el Ministeri d'Informació aprofita per agafar-se a aquest escrit per

suspendre la publicació durant dos mesos, argumentant que era un atac a una llengua parlada en una part d'Espanya. El juliol d'aquell any, el Tribunal de Orden Público va jutjar Luján per la carta, apartant-lo de la direcció, que passaria a ser ocupada, simbòlicament, pel crític musical Xavier Montsalvatge, mentre Luján apareixia com a director adjunt, tot i exercir en realitat com a màxim responsable.

CONFLICTE AMB LA REDACCIÓ

L'etapa daurada de *Destino* finalitza el 1974, quan Vergés ven la capçalera a Jordi Pujol per cinquanta milions de pessetes.

Pujol –llavors propietari d'*El Correo Catalán*– provoca un conflicte amb la redacció, ja que interfereix en la tasca informativa del

setmanari i provoca la dimissió de Luján el 20 de maig de 1975.

ELOGIS I ATACS

Quan, el 2010, la Biblioteca de Catalunya va introduir *Destino* a la Memòria Digital de Catalunya (MDC), Dolors Lamarca, directora d'aquesta institució, va deixar clar el valor que tenia. “Durant una pila d’anys, *Destino* va ser el setmanari per excel·lència. Igual que s’ha dit que el Barça és més que un club, *Destino* va ser més que un setmanari. Va connectar amb amplis sectors de la població, i va esdevenir indispensable per conèixer l’evolució de la cultura i dels costums de Catalunya. Va deixar una gran petja no tan sols en el món de la premsa, sinó com a part d’una societat que volia ser diferent sota el franquisme”. “*Destino* –proseguia– és una de les joies de les publicacions catalanes en llengua castellana. Per descomptat que la més valuosa”.

Aquests elogis contrasten amb els atacs que va rebre *Destino* a la segona meitat dels anys quaranta, tant des

de l’exili com des de l’interior de Catalunya. Francesc Vilanova, professor d’Història contemporània de la UAB, va aplegar-ne més d’un centenar a *Al voltant de Destino. Una batalla cultural de postguerra (1944-1950)*, que el 2020 va editar Publicacions de l’Abadia de Montserrat. Entre altres coses, s’acusa la gent de *Destino* de botiflers, traïdors, col·laboracionistes, venuts i franquistes. Així, el 1944, Eugeni Xammar, a la revista *Foc Nou* –editada a Tolosa de Llenguadoc– deia: “Ho proclamo avergonyit i ho denuncio amb fàstic al cor perquè fet i fet es tracta d’un escamot de catalans de la meua professió: el setmanari *Destino* que, des de fa cinc anys, es publica a Barcelona ofereix un cas de baixesa i enviliment que enlloc del món no ha tingut ni té parió”. “Les flors més pudents d’aquesta primavera han florit a Catalunya”, conclouia Xammar.

Cinc dies després acomiaden Carlos Pérez de Rozas, redactor en cap. Unes

(Baltasar Porcel, José Carlos Clemente, Josep Pernaú, Jordi Domènech i Luis

L'INTERVENCIONISME DE JORDI PUJOL PROVOCARIA LA DIMISSIÓ DELS MÀXIMS RESPONSABLES I D'UNA QUARANTENA DE COL·LABORADORS

dimissions que acaben provocant la dimissió conjunta de més de quaranta col·laboradors. *Destino*, que passa a les mans de Baltasar Porcel, ja no es recuperarà d’aquest cop.

Els darrers temps, agitats, se sintetitzen amb un acudit de Jaume Perich, en què es pot veure la redacció amb una porta de sortida immensa i una molt petita d’entrada. La revista, que amb Vergés sempre havia guanyat diners, en l’etapa Pujol comença a perdre lectors, publicitat i subscriptors. Pujol intervencionista i poc destre en l’ofici d’editor –tal com expliquen Geli i Huertas al seu llibre– provoca la progressiva decadència de la capçalera. Els directors següents

(Baltasar Porcel, José Carlos Clemente, Josep Pernaú, Jordi Domènech i Luis Molla) es trobaran amb canvis socials notables. En aquests anys, el setmanari canvia de línia, de col·laboradors, de disseny, de capçalera i format. El *Destino* del final era una ombrada del que havia estat als anys seixanta.

Tot i que amb Jordi Domènech de director hi havia notables col·laboracions –Pere Gimferrer, Víctor Alba, Jorge Marín, Josep Faulí, Joaquim Ventalló o Jaume Miravittles, entre altres– el setmanari ja

no reeixirà. El 1979, hi ha una pausa forçada per la situació i no reapareix fins al 28 de març de 1985 amb una ruptura total de disseny, contingut i col·laboradors. Finalment, el 16 de maig de 1985 té lloc el comiat definitiu. Al darrer número, dirigit per Luis Molla, s’alternen articles de política espanyola, amb reportatges sobre les dones exiliades i la *gent guapa*. Una combinació estranya que, sota aquest títol, no agrada als lectors. Després de quatre dècades d’història, el setmanari acaba desapareixent. Ç

Més informació a:

Primera aproximació a Destino, de Josep Faulí. Revista *Serra d’Or*, número 364 (abril, 1990)

Les tres vides de Destino, de Carles Geli i Josep M. Huertas Claveria (Col·legi de Periodistes – Diputació de Barcelona, 1990)

www.bnc.cat/digital/destino/index.html › Repositori digital de la Biblioteca de Catalunya

"WELCOME PRESS!"

Els talibans juguen a complaure la premsa internacional
mentre silencien els mitjans locals

TEXT LAURA BALAGUÉ

Aquesta imatge d'arxiu simbolitza la situació que es viu actualment a l'Afganistan. Foto: Fraidoun Poya / UNAMA

L'estiu passat, l'arribada al poder dels talibans a l'Afganistan deixava imatges de caos a l'aeroport de Kabul, amb diversos morts entre les persones que, desesperades, intentaven fugir del país. En aquest castigat país de l'Àsia Central s'iniciava una etapa marcada per una autèntica regressió en els drets humans. Però què passa amb la premsa? I amb les dones que exerceixen de periodistes? Diferents professionals que han estat en terres afganeses relaten l'actual hipocresia dels talibans amb la premsa estrangera, mentre que ofeguen, persegueixen o fins i tot torturen i assassinen els periodistes locals.

Entrada la matinada del 31 d'agost, s'enlairava l'últim avió de les tropes nord-americanes de la ciutat de Kabul. La presència estrangera, inclosa la premsa, quedava reduïda a la mínima expressió. Aquest estat de l'Àsia Central, que havia atrapat l'atenció mediàtica mundial durant quinze dies, se submergia en un període de silenci tens davant el nou règim talibà. Amb el pas dels dies, periodistes d'arreu, entre els quals un grup de catalans, intentaven accedir al nou emirat islàmic. Alguns mitjans de comunicació tenien a l'agenda tornar al país per l'aniversari dels vint anys de l'11-S, ara bé, el canvi de govern a l'Afganistan ho havia precipitat tot.

"No sabia com el fet de ser dona podia impedir, primer, que em deixessin entrar i, després, els meus moviments dins de Kabul". La periodista d'investigació i excap d'Internacional de l'*Ara*, Mònica Bernabé, va marxar cap a l'Afganistan a mitjan setembre esperant trobar, com a mínim, un escenari de treball complicat. "Tinc un col·lega noruec que hi va arribar a l'agost, pocs dies després dels talibans. El van

"DES DE DALT, TENEN LA CONSIGNA QUE, A LA PREMSA INTERNACIONAL, DE MOMENT, SE'LS HA DE FACILITAR LA FEINA" Mònica Bernabé, *ARA*

detenir, el van colpejar i li van requisar la càmera. Ell em deia 'prepara't perquè aquí no estan per ximpleries'", recorda Bernabé. Autora del llibre *Afganistan*,

crònica d'una ficció (Debate, 2012), aquesta periodista retornava al país on va viure

"ARA HI HA HAGUT PERIODISTES ESPANYOLS QUE HAN ESTAT QUATRE DIES A L'AFGANISTAN. AIXÒ NO ÉS SERIÓS" Gervasio Sánchez, fotoperiodista

gairebé vuit anys, per explicar com el poble afganès afrontava el canvi sobtat de comandament, però també un *corralito* o la temuda crisi econòmica. Després de diversos intents fallits d'accedir-hi, el 14 de setembre arribava a Kabul per carretera des de la frontera pakistanesa.

Només quatre dies més tard, travessaven aquesta mateixa carretera Anna Surinyach i Agus Morales, editora gràfica i director, respectivament, de la revista *5W*. "Vaig dubtar una mica d'anar-hi perquè coneixia molt poc el Pakistan i gens l'Afganistan i, precisament, perquè defenssem

no fer un *periodisme paracaigudes*", explica Surinyach. Tanmateix, el fet que a l'Afganistan s'estiguin produint moviments de població i que la fotògrafa en tingui una llarga experiència hauria acabat de convèncer-la que podia crear un relat gràfic que anés més enllà dels talibans posant amb kalàixnikovs davant les càmeres.

La revista buscava centrar la mirada en els desplaçats interns i els refugiats, alguns dels quals acabarien —com ja havia passat en la història de l'Afganistan— al veí Pakistan, país on el director de *5W* havia exercit com a corresponsal i des d'on havia informat, deu anys enrere, de la mort del líder d'Al-Qaeda, Osama Bin Laden. "Per mi, tornar a l'Afganistan significava tancar el cercle. Durant molts anys, vaig parlar dels talibans i ara són al poder i pots parlar amb ells", resumeix Morales.

Tot i la prohibició expressa per als estrangers d'informar de manifestacions no

autoritzades pel Ministeri de l'Interior, els dies que va ser a l'Afganistan, la periodista Mònica Bernabé va acudir a una concentració convocada per un petit grup de dones. "Hi havia molts periodistes estrangers, cap periodista afganès, i un

EL PERIODISTA AMADOR GUALLAR ES VA MOBILITZAR PER PODER TREURE DEL PAÍS ONZE PERIODISTES AFGANESOS

munt de talibans. Quan les dones van desplegar la pancarta, la premsa estrangera vam intentar fer fotografies i la reacció dels talibans va ser intentar agafar-nos les càmeres", recorda.

Després d'uns moments de tensió, amb una dispersió momentània de la premsa i el seu encerclament per part de les forces talibanes, l'episodi va finalitzar només amb una petita reprimenda. "Ens van tractar com a nens petits. Ens van dir que estàvem avisats que no podíem anar a manifestacions il·legals i que si no hi vàiem periodistes afganesos volia dir que eren il·legals",

afegeix. Alguna cosa havia canviat des que el col·lega noruec de Bernabé —a qui havien detingut i colpejat— havia arribat el mes d'agost. "Des de dalt, tenen la consigna que, a la premsa internacional,

de moment, se'ls ha de facilitar la feina", assegura Bernabé.

QUAN NO SE'N PARLAVA

Mònica Bernabé va viure a l'Afganistan entre el 2007 i el 2014. Explica que durant anys va ser l'única periodista espanyola establerta en aquest país conegut com el cementiri dels imperis. S'hi va establir animada pel periodista i fotògraf Gervasio Sánchez amb qui, anys més tard, documentaria la realitat de les dones afganeses i la violència intrafamiliar que pateixen, molt arrelada en la tradició del país. Tots dos són dels pocs periodistes espanyols que tenen records del primer règim talibà, en què la premsa estran-

Una periodista en un programa de ràdio a Kabul, mesos abans de l'arribada dels talibans al poder. Foto: Albert González Farran / UNAMA News

gera, explica el fotògraf aragonès, tenia prohibit fer fotografies i era obligada a anar amb un traductor oficial. “En aquell temps, només hi havia un mitjà estranger a Kabul permanentment, France Press”, recorda Sánchez.

Per a aquest veterà de conflictes internacionals, la cobertura espanyola de l'Afganistan dels darrers vint-i-cinc anys ha estat “desastrosa”, principalment, per la manca de corresponсалies al país. “Ara, hi ha hagut periodistes espanyols que han estat quatre dies a l'Afganistan. Alguns, no hi havien estat mai o feia deu anys que no trepitjaven el país. Això no és seriós”, conclou.

En aquest sentit, Bernabé —que va abandonar el país l'any 2014, el mateix any que ho van fer el gruix de les tropes

ser nul·la. Excepte el periodista i fotògraf Amador Guallar, que treballava per a *El Mundo* com a freelance, ningú més informava sobre l'Afganistan mentre el país anava cada vegada pitjor”.

PROFESSIONALS ABANDONATS

La història d'Amador Guallar a l'Afganistan sembla extreta d'una novel·la negra en què també hi ha lloc per als espies. L'autor d'*En la Tierra de Caín* (Ediciones Península, 2019) va abandonar el país el 2018, després que s'incendiés misteriosament casa seva. “Jo m'aixeco cada dia pensant que vull agafar un avió cap a Kabul... Cada matí des que va caure”, explica. En el moment que els talibans arriben a la capital afganesa, Guallar es va mobilitzar per intentar treure del país onze periodistes afganesos. “Per favor, —va escriure a

Twitter— ja no sé a qui més trucar. Onze periodistes afganesos estan a punt de morir si no surten ja. No tenen relació amb Espanya o amb cap

país estranger. Algú em pot ajudar? Per favor (difusió). Per favor, ja no sé a qui més trucar. Tinc totes les seves dates, etc”.

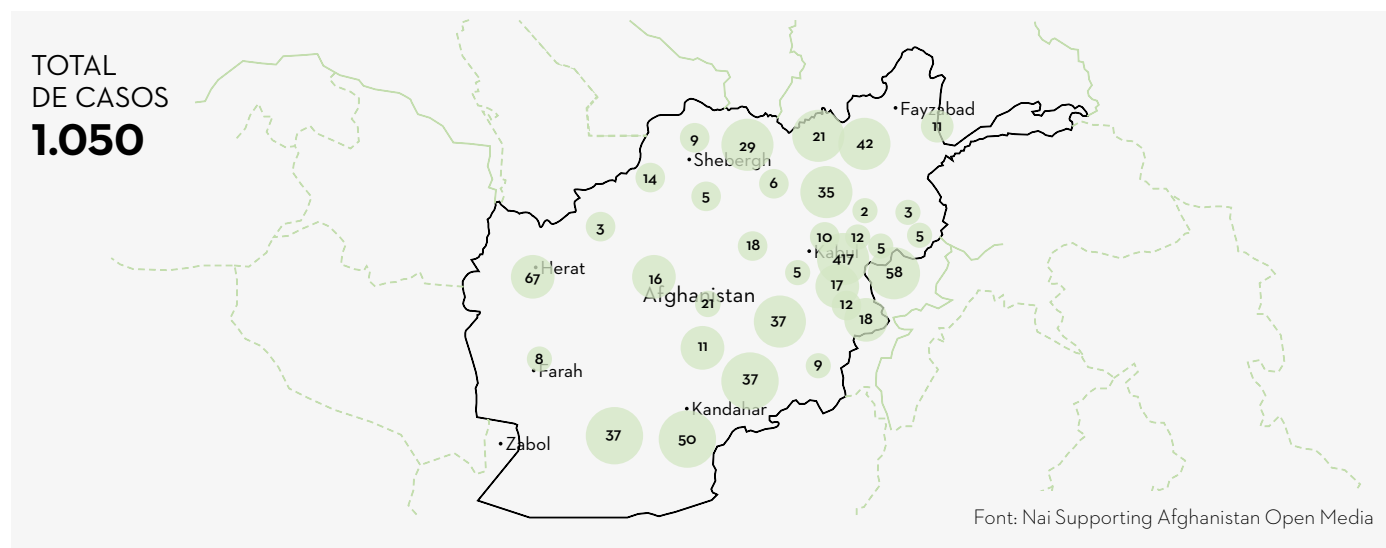
"A NOSALTRES ENS REIA I ENS TRACTAVA COM A DÉUS, PERÒ ES GIRAVA I SEGUIA PEGANT A LA GENT" Anna Surinyach, 5W

de l'Exèrcit espanyol— aclareix que “en el moment en què es van retirar la majoria de les tropes espanyoles, la cobertura va

DETENCIONS I TORTURES

El 7 i 8 de setembre, els talibans van detenir i després alliberar, com a mínim, catorze periodistes afganesos que havien informat de les protestes antitalibanes a Kabul, segons recull el comitè per a la protecció de periodistes (CPJ) amb seu a Nova York. Entre les detencions de la premsa afganesa, sovint sotmesa a tortures, es va produir la del fotògraf Morteza Samadi. Aquest jove de vint-i-un anys va ser detingut i privat de llibertat durant diverses setmanes després d'haver cobert les protestes de dones a Herat i d'haver-s'hi manifestat a favor. Des de l'arribada dels talibans al poder, s'han promulgat fins a divuit normes o recomanacions per als mitjans de comunicació afganesos que inclouen, per exemple, no difondre res contrari a l'Islam, que les dones periodistes portin el vel islàmic a la televisió o que els mitjans no emetin telenovel·les o drames en què apareguin dones.

VIOLÈNCIA CONTRA PERIODISTES A L'AFGANISTAN (2001-2021)

“Eren d’una agència de premsa de Kabul, que es diu NANA, que jo havia creat, on formàvem periodistes”, recorda Guallar, qui assegura que, dels onze, “alguns han desaparegut i jo diria que dos són morts”. Tot i aconseguir –després de moltes trucades– cartes de l’ambaixada espanyola per a tots ells i les seves famílies, afirma que la majoria no han pogut sortir del país.

Des del canvi de règim a l’Afganistan, Guallar s’ha mostrat crític amb la cobertura de la premsa estrangera dels esdeveniments al país. Assegura que s’han fet grans reportatges, encara que també “periodisme-turista”, mentre es blanquejava un règim que adora la premsa estrangera per interès al mateix temps que “mata la premsa local”.

Durant la setmana que va estar-se a l’Afganistan, la fotoperiodista Anna Surinyach va fer totes les fotografies que va voler, excepte la d’una escena que va viure i que li hagués agradat immortalitzar. Va transcórrer a l’inici del viatge quan, sent amb un grup de periodistes espanyols, un talibà els va sortir a rebre.

“Aparentment semblava de la broma. ‘Oh, journalists!’ . Ens deia ‘Welcome!’ (Benvinguts!). I anava rient. Però mentre a nosaltres ens reia i ens tractava com a déus, es girava i començava a pegar a la gent. I tornava a parlar amb nosaltres rient, però es girava i seguia pegant a la gent... I és que és això, és exactament el que està passant”, recorda. A cap dels entrevistats se li escapa la desesperació del règim talibà per aconseguir el reconeixement internacional.

L’ASFÍXIA A LA PREMSA LOCAL

El desembre, un estudi de Reporters Sense Fronteres i de l’Associació de Periodistes Independents d’Afganistan (AIJA) ofería un panorama desolador, ja que des de l’arribada al poder dels talibans, un total de 231 mitjans de comunicació –un 40% dels existents al país– han tancat i més de 6.400 periodistes –un 80%

ESPERANÇA FUGAÇ

Després de l’arribada dels talibans al poder, un dels vídeos que va donar la volta al món va ser el de Beheshta Arghand, periodista de la popular cadena afganesa Tolo News. Al vídeo, gravat el 17 d’agost, se la podia veure entrevistant un portaveu talibà, Mawlawi Abdulhaq Hemad, només dos dies després de la rendició de Kabul. Era la primera dona que asseia un islamista radical en un plató. El dia de l’entrevista, la jove periodista de vint-i-tres anys –que havia treballat en agències de notícies i emissores de ràdio– feia tan sols un mes i mig que era a Tolo News. “Vaig fer-ho per totes les dones afganeses. Em vaig dir a mi mateixa que alguna de nosaltres havia de començar. Si ens quedàvem a casa i no anàvem a les nostres oficines o als nostres llocs de treball, dirien que les dones no volem treballar. Així que em vaig dir a mi mateixa: ‘Comença a treballar’”, va relatar a la CNN.

Aquella entrevista va provocar que el seu rostre es convertís, per uns instants, en un bri d’esperança per al futur de les dones a l’Afganistan. Malauradament, tot va canviar molt ràpid. Dues setmanes més tard, la jove abandonava el país afirmant témer per la seva vida. Va admetre que, en poc més d’una setmana, la seva vida s’havia convertit en un autèntic malson. Beheshta Arghand és una de les moltes dones periodistes que han deixat d’exercir en aquest estat de l’Àsia Central.

del total– han perdut la seva feina. Les professionals de la comunicació afganeses

UN 40% DELS MITJANS HAN TANCAT I UN 80% DELS PROFESSIONALS HAN PERDUT LA FEINA. QUATRE DE CADA CINC DONES PERIODISTES JA NO TREBALLEN

són les més perjudicades: quatre de cada cinc ja no treballen.

La violència cap a la premsa afganesa, però, no és tan nova com podria semblar. Les organitzacions de premsa al país feia mesos que alertaven que els perills diaris s’havien incrementat des de l’inici de les negociacions de pau al país. Avui dia, l’Afganistan ocupa el lloc 122 –de 180 països– en la Classificació Mundial de la Llibertat de Premsa de Reporters Sense Fronteres (RSF) i se situa en segona posició del rànquing de països amb més

professionals de mitjans assassinats de la Federació Internacional de Periodistes

(FIJ), només per darrere de Mèxic. L’any 2016, va tenir lloc un dels atemptats amb cotxe bomba més sonats contra la premsa afganesa. Van perdre

la vida set treballadors d’una productora de la cadena nacional Tolo tv. L’autoria va ser assumida pel que aleshores era encara un grup insurgent talibà.

Des que són al poder els talibans, milers de periodistes afganesos han sol·licitat auxili a les associacions de premsa internacionals. “Ara mateix tothom vol sortir de l’Afganistan. La gran majoria de dones periodistes s’han vist obligades a deixar el lloc de treball i han tornat a ser relegades a l’espai privat. I també hi ha molts periodistes amagats. Alguns han

Molts mitjans afganesos s'han vist abocats a tancar per culpa dels talibans. A la imatge, d'arxiu, una televisió d'aquest país. Foto: Sayed L. Barez / UNAMA News

patit amenaces i molts han canviat de domicili”, explica la periodista Pilar Bernal,

“SABIA QUE SI EM QUEDAVA, ELS TALIBANS EM VINDRIEN A BUSCAR I EM MATARIEN”

Maryam Shahi

vicepresidenta de la secció espanyola de Reporters sense Fronteres.

Davant l'allau de peticions d'ajuda, diu que han hagut de fer una “dolorosa” selecció de casos i han decidit prioritzar les dones periodistes i els periodistes locals més allunyats de Kabul. Entre els divuit periodistes i les seves famílies que la secció espanyola de RSF ha assistit –algunes vegades els ha aconseguit un salconduit, d'altres han verificat el seu cas amb el Departament d'Afers Exteriors perquè poguessin avançar en la cursa per sortir

del país– es troba la periodista amb el pseudònim *Maryam Shahi*. Després d'un periple que descriu com extremadament humiliant i dur va poder sortir del país. Fa uns mesos que viu a Lisboa.

“Sabia que si em quedava, vindrien a buscar-me i em matarien. He escrit molt sobre els talibans i he parlat contra ells en diferents mitjans”, assegura. Aquesta periodista afganesa que defineix els talibans com a calculadors, ens relata les dificultats de ser dona periodista a l'Afganistan: “He viscut sempre en perill. Especialment, des dels mesos anteriors a l'arribada dels talibans, quan algunes dones periodistes van ser assassinades”. Aleshores Shahi evitava sortir al carrer. Actualment, viu en un hostel de Lisboa i practica Falun Dafa, disciplina espiritual

xinesa que inclou la meditació, amb què diu aconseguir una pau indescriptible que l'ajuda a afrontar l'horror viscut. La de la *Maryam Shahi* és una història més d'una professió amenaçada en un país amb una història convulsa i tràgica. Ç

Més informació a:

data.nai.org.af › Violence Against Journalist in Afghanistan és un web de Nai Supporting Afghanistan Open Media en què es recopilen centenars d'informes sobre incidents amb la premsa en aquest país.

CENTRE DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT

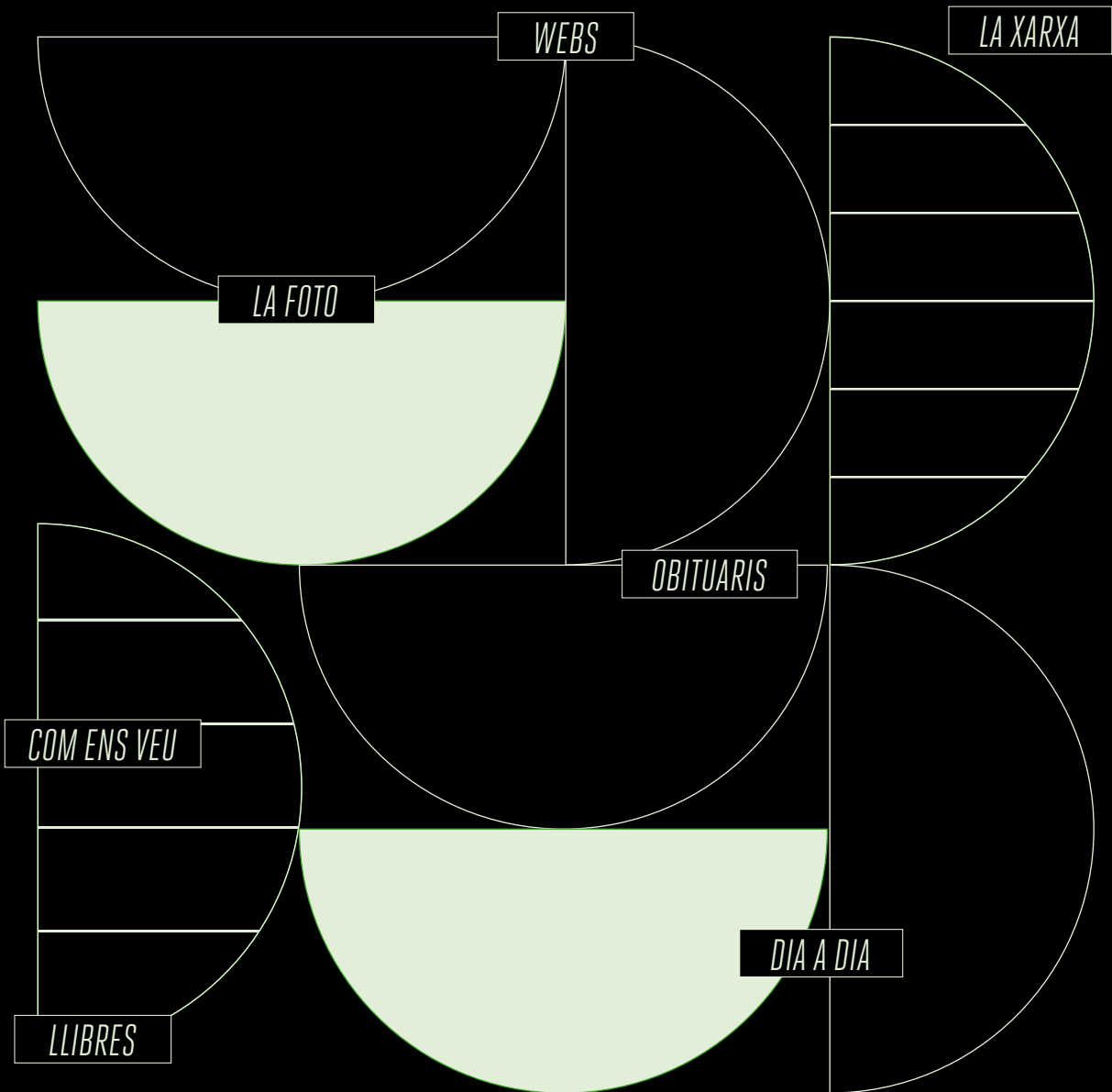
Realitzem cursos en diferents formats que tracten les habilitats professionals i l'emprenedoria, el periodisme digital, la comunicació corporativa i les tècniques de periodisme i comunicació

- » Com aconseguir subscriptors per al teu mitjà digital
- » Webinar: Tik tok, com crear continguts i marca
- » Crea i edita vídeos amb el teu mòbil
- » Tècniques d'Esriptura Creativa
- » Elaboració d'un pla de comunicació
- » Mesurant l'èxit en xarxes socials. Social Media ROI
- » Verificació a internet i xarxes socials
- » Descobreix l'innovador periodisme constructiu i de solucions
- » Instagram, reforça el disseny del teu perfil i coneix les noves funcionalitats
- » Com preparar una nota de premsa i tenir presència als mitjans
- » Introducció al SEO
- » Workshop de networking i emprenedoria per a periodistes
- » Metavers i comunicació, reptes i oportunitats
- » Branded Content
- » Com parlar de forma eficaç en públic i amb mitjans de comunicació
- » Recursos per utilitzar la Intel·ligència artificial en el periodisme
- » Com monetitzar el teu propi contingut
- » Gestió empresarial per a emprenedors
- » Dissenyem una newsletter i una comunicació puntual
- » Flourish: comunica de manera creativa amb infografies en línia
- » Com realitzar amb èxit un reportatge escrit
- » Taller en línia de podcast
- » Organització d'esdeveniments
- » Estratègia digital a Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn- Nivell avançat
- » Taller de perfeccionament de locució de productes audiovisuals
- » Claus per elaborar un pla de negoci d'un mitjà digital
- » Introducció al protocol per a comunicadors
- » Com resollem una crisi de manera eficaç
- » Tècniques de negociació i lideratge
- » Edita vídeos professionals amb el mòbil
- » Youtube i vídeo màrqueting
- » Com fer un projecte web
- » Taller de Storytelling - Nivell avançat
- » Comunicació interna en l'entorn professional
- » Periodisme de dades
- » Estadística per a periodistes
- » Optimització del SEO - Nivell avançat
- » Recursos per produir contingut gràfic
- » Taller de Fotoperiodisme
- » Comunicació i Sostenibilitat

SECCIONS

RECOMANACIONS I NOTÍCIES AL VOLTANT DEL PERIODISME

PREDICCIONS 2022

www.niemanlab.org/collection/predictions-2022

Una prospecció del NiemanLab sobre les principals tendències del 2022 en l'univers periodístic nord-americà. Una cinquantena d'experts valoren a bastament tota mena de temes. Un dels titulars que conviden a la reflexió: "La desacceleració del creixement dels subscriptors digitals renovarà l'imperatiu de centrar-nos en les necessitats dels lectors i en la qualitat dels nostres productes, simplement perquè no ens deixa cap altra opció".

FACTORS QUE SEGUIRAN EL 2022

<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/news/21-findings-reuters-institutes-research-2021-still-relevant-2022>

El Reuters Institute destaca vint-i-un trets i tendències informatives rellevants el 2021 que seguiran sent importants el 2022. L'estudi, amb moltes dades segmentades per països, parla de la confiança dels lectors en els mitjans, de com s'han consumit les notícies durant la pandèmia i dels comportaments de les audiències per edats, entre altres temes.

PODCASTS D'INVESTIGACIÓ

<https://gijn.org/2021/10/26/espanol-podcast-investigacion/>

La Global Investigative Journalism Network ha seleccionat els catorze millors podcasts mundials d'investigació del 2021. *How it Happened*—sobre les maniobres de Trump quan ja havia perdut les eleccions—; *One Coin, Le Réseau*—els secrets d'una estafa en criptomonedes a Bèlgica—i *El Agua Hablará*—un treball sobre crims, desaparicions i recerca de persones en rius i altres zones aquàtiques de Mèxic— són alguns dels escollits.

XARXA DE DONES PERIODISTES

<https://winlatam.com/>

La xarxa de dones periodistes WINN proposa unes mentories virtuals gratuïtes per fomentar, amb la guia d'expertes, el creixement professional de les periodistes. Està especialment orientada a l'àmbit iberoamericà i vol ajudar en temes com la planificació de la carrera, el periodisme freelance i les estratègies en xarxes socials.

PIONERES ALS MITJANS

www.nocryinginnewsrooms.com

There Is No Crying in the Newsrooms—que es pot traduir per "No hi ha plors a les redaccions"—és un llibre en anglès que recull les vivències de moltes dones que durant les darreres dècades han superat obstacles de tota mena per a poder protagonitzar importants carreres professionals als mitjans nord-americans, majoritàriament dominats per homes. Aquestes pioneres, diuen les autores, no esperaven que actualment molts dels obstacles segueixin existint.

PERIODISTA AFGANESA

www.theguardian.com/global-development/2021/dec/15/the-taliban-say-theyll-kill-me-if-they-find-me-a-female-reporter-still-on-the-run-speaks-out

Una periodista afganesa, amenaçada de mort pels talibans, explica anònimament com viu en clandestinitat al seu país, canviant constantment de casa i ciutat, vivint amagada a llars d'amics i ocultant sempre la identitat per no donar pistes i evitar represàlies.

ELS MITJANS DIGITALS NADIU A ESPANYA

<https://theconversation.com/medios-nativos-digitales-asi-estan-transformando-el-periodismo-173528>

Segons el llibre *Medios Nativos digitales en España* (Periodística, 2021), coordinat per Ramón Salaverria i María del Pilar Martínez-Costa, a Espanya hi ha uns 2.800 mitjans digitals, dels quals, aproximadament, la meitat són nadius digitals. Aquí teniu un petit tast de l'estudi.

PER INICIAR-SE EN LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL

www.lse.ac.uk/media-and-communications/polis/JournalismAI/Starter-Pack

Els periodistes i mitjans interessats en aplicar la intel·ligència artificial a les tasques quotidianes poden consultar la publicació *AI Journalism Starter Pack*, de la London School of Economics, que recull bona part dels millors recursos sobre el tema.

TIK TOK I INSTAGRAM PER A AUDIÈNCIES JOVES

www.journalism.co.uk/news/how-to-use-tiktok-and-instagram-to-reach-younger-news-audience/s2/a878507/

Quasi un curset per utilitzar Instagram i Tik-Tok per arribar al públic més jove. Segons diu, és perfectament possible combinar vídeos curts i periodisme sòlid. La clau: entendre què és tendència a les plataformes i tenir creativitat.

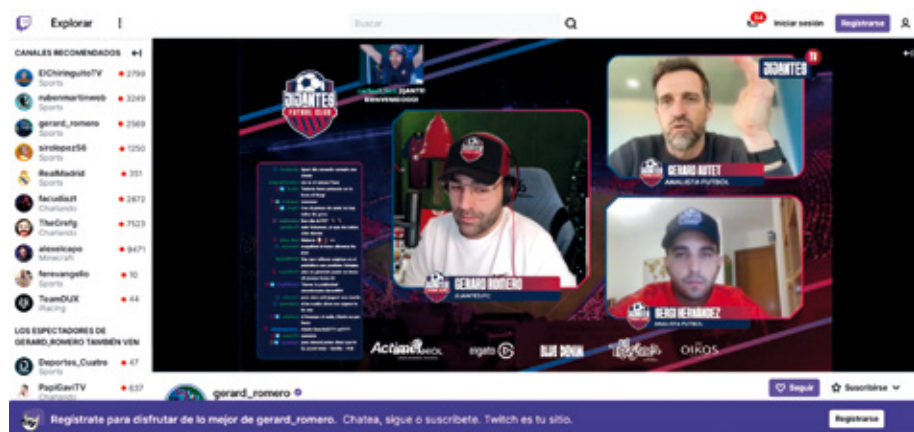
RECORDATORI ASSANGE

<https://assangedefense.org/>

El cas Julian Assange és la vergonya dels mitjans que fan servir WikiLeaks quan revela secrets que interessen, però després miren cap a un altre costat quan el govern nord-americà en persegueix el fundador per fer un escarment i aturar la llibertat de premsa. Aquesta web, impulsada per nombroses organitzacions, segueix el dia a dia del cas, permet demanar l'alliberament d'Assange i fer donacions per a una defensa legal.

TERRITORI TWITCH

Periodistes i mitjans exploren la plataforma interactiva d'Amazon a la recerca de noves audiències

La interacció dels streamers amb els usuaris és un dels factors que explica l'èxit de Twitch.

Twitch, que va néixer com un lloc dedicat a la retransmissió de partides de videojocs, s'ha convertit en els darrers anys en una enorme plataforma digital d'abast global amb milions d'usuaris, milers de creadors de continguts i una orientació en què cada vegada hi tenen cabuda els temes més diversos. Actualment, molts periodistes i mitjans exploren aquest territori comunicatiu que té unes característiques molt marcades: estètica i llenguatge informals, plantejaments propers a l'entreteniment i una gran interactivitat. Amb un afegit clau: és un territori utilitzat quasi exclusivament per joves. Un 73% dels usuaris tenen entre 16 i 34 anys.

Aquests factors fan que Twitch no sigui fàcil d'assimilar per part de qui s'hi vol instal·lar, especialment si es tracta de mitjans tradicionals. Potser per això n'hi ha infinitat que hi són presents, però amb canals inoperants o abandonats. El desembarcament de propostes periodístiques a la plataforma és a les beceroles i és impossible preveure cap a on anirà i si es consolidarà o no, però dibuixa un escenari emergent amb prou detalls interessants per a donar-hi una ullada.

RTVE, la televisió gallega i la CCMA, aquesta última amb iniciatives com l'Eurocopa a Twitch, amb Ricard Torquemada i des de Catalunya Ràdio, són alguns del mitjans que a Espanya tenen propostes actives a la plataforma. *El Chiringuito de Jugones* té un canal amb més 500.000 seguidors. També hi trobem periodistes, majoritàriament de l'àmbit esportiu, que

han començat l'aventura Twitch. És el cas de Nico Abad —conegut per les retransmissions televisives de curses de motos—, Siro López —veterà de les tertúlies futbolístiques—, Javier Ares —especialista en ciclisme— i Gerard Romero, fins fa poc a RAC1, que ara impulsa un canal sobre futbol i Barça que té més de 40.000 seguidors.

ÉS UN TERRITORI UTILITZAT QUASI EXCLUSIVAMENT PER JOVES. UN 73% D'USUARIS TENEN ENTRE 16 I 34 ANYS

I no tot són esports. *Maldita.es*, un mitjà alternatiu que aporta coneixement als ciutadans perquè contrastin els fets, aplega uns 13.000 seguidors. A Europa, cadenes televisives com la cultural Arte i la francesa TF1 hi tenen canals i la BFMTV va entrevistar a l'exprimer ministre francès François Hollande. Als Estats Units, el del *Washington Post* aplega més de 41.000 seguidors, si bé fa temps que no emet.

LA COMUNITAT, CLAU

El creixement de la plataforma és fruit de diferents fets. Molts creadors se'n van anar de Youtube, perquè no els agradava com funcionava i el que pagava. Després, va arribar la pandèmia amb el confinament i la irrupció de les connexions televisives via Skype, les trobades virtuals per Zoom, etcètera. Molta gent jove, que no mira la televisió convencional i que té

poca sintonia amb els mitjans tradicionals, va disposar de més temps lliure i va buscar continguts en altres llocs. Un dels llocs va ser Twitch.

Vist des del punt de vista comunicatiu, Twitch és bàsicament una pantalla que combina imatges —d'un petit estudi, dels col·laboradors i dels fets que tracta— amb un xat interactiu de text. La persona que condueix el programa comenta de manera informal els temes i les imatges, enllaça amb convidats, truca per telèfon en directe, recita anuncis comercials i a vegades canta, balla i fa acudits. I molt important: a través del xat té un diàleg constant amb els seguidors que, a la vegada, també s'escriuen entre ells.

En els darrers dos anys, la plataforma ha crescut al voltant d'un 40% i actualment té uns 600 milions d'usuaris i més de 7 milions de streamers. El creixement econòmic ha estat important. Segons *The Wall Street Journal*, el juliol del 2019 els streamers rebien, en total, uns 10 milions de dòlars al mes. Ara bé, el repartiment és molt desigual: un 90% dels pagaments van a parar a l'1% dels creadors.

Els streamers tenen un contracte amb Amazon i cobren per diverses vies: subscriptors, donatius, patrocinis i publicitat. S'estima que els comptes surten a partir de tenir un miler d'abonats que paguin mensualment (atenció: seguidors i abonats no són el mateix), ara bé, no és una xifra totalment contrastada, ni que serveixi per a tots els casos. Això sí, els creadors amb grans audiències guanyen molts diners.

Ibai Llanos, amb uns nou milions de seguidors i que s'ha fet famós, entre altres coses, per les transmissions de partits de futbol i per parlar en exclusiva amb Messi durant la presentació a l'estadi del PSG, on va retransmetre la miniconversa amb el futbolista. Molts periodistes i mitjans han criticat l'estil i el rol de Llanos. Ell, sempre que li pregunten, diu que no té gens d'interès en el periodisme.

Comunicar, informar i fer periodisme són coses diferents. I és fàcil que els elements es barregin en un territori com Twitch, obert a la informalitat i al show. Aquest és el perill i el repte que han d'afrontar els que vulguin tenir un plantejament periodístic en una plataforma que confirma, un cop més, com la informació cada vegada està més i més atomitzada.

Així doncs, pot ser una sortida per a periodistes que sàpiguen crear una marca pròpia i també podria servir als mitjans, si troben la manera, per arribar a un públic jove que s'informa a les xarxes socials, que mira poc la televisió convencional i que vol participar, ser protagonista i formar part d'una comunitat.

EL COMPROMISO DE LA FOTOGRAFIA

Anna Surinyach i Juan Carlos Tomasi | Col·lecció “Voces 5W”, 2021 | 142 pàgines

El format d'aquesta col·lecció ja és força conegut: una dilatada conversa intergeneracional sobre l'art d'informar. En aquest cas, el diàleg entre els fotògrafs Anna Surinyach (1985) i Juan Carlos Tomasi (1959), ambdós de l'“escola” de Metges sense Fronteres (MsF), on es van conèixer i on van créixer professionalment, ens endinsen amb llurs reflexions en l'ofici del fotoperiodista, sobre l'esplendor, però també sobre la decadència actual, fruit del “nou model empresarial”, sobre la tirania de les agències, sobre la manipulació, sobre el compromís ètic... La conversa viatja a través dels projectes compartits al llarg del món amb MsF, dels conflictes bèl·lics, de les migracions, de la desesperació dels desheretats, de la fam i dels campaments de refugiats. De la República Democràtica del Congo a Colòmbia, de Síria a Burundi, d'Etiòpia als Balcons, de l'Afganistan a Lesbos. I al capdavant de tot plegat, una premissa que conté l'essència del fotoperiodisme: “Quina és la gran diferència entre una foto i una imatge? La tesi. Si no hi ha tesi no hi ha fotografia”, conclou Tomasi.

PERIODISMO 2030

Recetas para la era de la comunicación digital

Fernando Jáuregui i Sergio Martín | Editorial Almuzara, 2021 | 282 pàgines

El món de la comunicació està canviant de manera vertiginosa. I aquesta obvietat és la que pretén esbrinar de manera coral un volum que ens parla del periodisme de la dècada vinent, l'era de la comunicació digital. La linotípia, l'estany i el plom, la fresadora o l'offset són prehistòria. Els reptes, avui, es troben en la virtualitat. Més de dos-cents periodistes –José Antonio Zarzalejos, Iñaki Gabilondo, Joan Maria Morros, Fernando Ónega o Albert Sáez entre molts altres– han participat mitjançant entrevistes i textos en aquesta mena d'“estat de la qüestió” de la comunicació. I cadascú hi aporta una fórmula magistral, la seva recepta, unes explicacions des de la seva experiència personal –i, de vegades, molt dilatada– per abordar un futur de la professió que s'intueix complex i vertiginós. El llibre inclou un estudi que recull l'opinió de 4.300 ciutadans sobre el periodisme que consumeixen amb resultats inquietants.

CONTENIDO PARA CONVENCER

Carlos J. Campo | Estrategia del Contenido, 2021 | 538 pàgines

Aquest volum és el primer publicat en castellà sobre la disciplina de l'Estratègia de continguts, una especialitat dels estudis de Periodisme amb titulació oficial a la Unió Europea. El manual, que té com a subtítol “Curs general d'Estratègia de continguts”, està adreçat als directores de comunicació i als responsables de continguts corporatius i ofereix un coneixement profund de les teories de la comunicació que avalen l'eficàcia dels continguts i de llurs efectes. El llibre està dividit en vint-i-quatre lliçons, amb les sinopsis pertinents, que aborden el marc teòric en el qual es desenvolupa l'Estratègia de continguts i la comparació amb altres maneres de comunicar; les particularitats de les funcions i operacions possibles amb contingut; les eines i tècniques adequades per a ser aplicades en funció del mètode estratègic; la darrera part del llibre estudia la sostenibilitat econòmica i la rendibilitat del contingut. L'autor és llicenciat en Ciències de la Informació i té una gran experiència en premsa, en ràdio i en altres mitjans de comunicació. És fundador d'Estratègia del contingut, que es dedica a assessorar sobre periodisme de marques i continguts en qualsevol canal, analògic o digital.

LA COMUNICACIÓN DESDE ABAJO

Análisis de tendencias en información y documentación

Alejandro Barranquero i Chiara Sáez

Gedisa editorial, 2021

251 pàgines

Com explica l'autora, “la comunicació alternativa és un concepte polisèmic, amb gran quantitat d'atributs i adjectius”. Així doncs, més enllà dels diversos suports i de les diverses accepcions – comunitària, lliure, ciutadana, popular, radical, del tercer sector... –, els autors la defineixen, en síntesi, com tota aquella que pretén la transformació de l'ordre social hegemònic amb uns trets distintius determinats: horitzontalitat, participació, contrainformació, llibertat d'expressió sense límits...

El volum aporta una valuosa eina en la recerca i la docència sobre comunicació alternativa, atesa l'actualització del contingut, l'exhaustiva anàlisi i la conceptualització dels aspectes essencials d'aquesta ciència i del recorregut històric i els respectius debats i pràctiques al llarg dels darrers cinquanta anys.

EL ALGORITMO Y YO

La República, el periodisme, el teatre

Idoia Salazar i Richard Benjamins

Anaya Multimedia, 2021

368 pàgines

La intel·ligència artificial ja forma part de la nostra realitat; avui encara de manera incipient, tangencial –recomanació de pel·lícules, preferències i gustos comercials, similituds amb altres persones...– però tindrà una indestructible expansió en la nostra vida i impregnarà moltes de

les nostres rutines, hàbits i comportaments. La caràtula ostenta un subtítol força significatiu: “Guia de convivència entre éssers humans i artificials”. Perquè no es tracta d'altra cosa que d'això: com establir relacions saludables i beneficioses entre tots dos mons –el natural i el artificial– que ja han iniciat la fusió. Aquesta guia ofereix recomanacions i suggeriments sobre com hem d'actuar davant de determinades circumstàncies i quines accions hem d'evitar. Cal conèixer i educar el nostre algoritme, doncs.

PERIODISTAS EN EL PUNTO DE MIRA

Medio siglo de secuestros y asesinatos

Bernardo Díaz Nosty

Editorial Renacimiento, 2021

392 pàgines

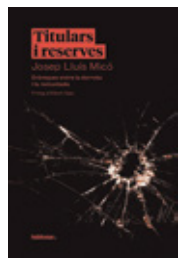
Entre 1970 i 2020, s'han perpetrat prop de 1.200 assassinats de periodistes a l'Amèrica Llatina. A Honduras, en els darrers vint anys, 69 informadors han mort a trets. Fins al 2015, Colòmbia encapçalava el rànquing amb més 150 periodistes eliminats per l'ofici d'informar. Actualment, les xifres mexicanes són esfereïdores. I allà on maten periodistes, maten el periodisme: proliferen les "zones de silenci", aquelles on el tancament del diari es supervisa pel narco de torn. Des del terrorisme d'Estat de les dictadures militars a l'actual *narcoestat*, d'impunitats assegurades. El recorregut de Díaz Nosty és exhaustiu i la investigació ens ajuda a comprendre la dramàtica gravetat del que està passant a l'Amèrica Llatina amb els periodistes i el periodisme, el perquè de la impunitat i la feblesa dels estats.

TITULARS I RESERVES

Josep Lluís Micó

Saldonar Edicions, 2021

304 pàgines

Seguint l'estela del llibre anterior *Química orgànica*, Micó ens ofereix una nova i brillant entrega d'això que no té nom: *periodisme literari?*, *literatura d'observació?*, *nou periodisme?*... Al capdavant, Micó no pretén altra cosa que narrar històries de "gent corrent" amb un estil viu i punyent, minuciós i profund, i demostra, així, que de tota vida quotidiana, complexa i única, se'n desprenen lliçons que a tots ens importen. "No pregunteu per qui repiquen les campanes. Repiquen per tu", va escriure el poeta John Donne. L'assetjament físic i digital d'una família, la universitària que es converteix en *esport* per pagar-se el màster i una fusió de dos gèneres antagònics com la poesia i l'entrevista són les tres històries que trobarem en aquest llibre.

EL PETÓ DEL CAPITÀ KIRK

La volta al món de la televisió en 80 històries

Mònica Planas

Univers Edicions, 2021

200 pàgines

Mònica Planas ens relata, sense pretensions i amb un estil àgil i amè, una vuitantena d'anècdotes televisives aparegudes a les pantalles anglosaxones. Segons l'autora, periodista col·legiada i crítica de televisió, són històries que "demostrin que la televisió no és innocent i que es filtra en les nostres vides més del que ens podem imaginar". Al llarg de les pàgines, desfilen personatges i ficcions televisives que ja formen part de l'imaginari popular i que van representar moments estel·lars a les pantalles americanes: el candidat Bill Clinton tocant el saxo en un *talk show*; la concursant d'un programa que guanya una cinta de córrer, però que havia perdut les cames en un accident; l'astorament dels executius de l'ABC davant l'èxit de la sèrie afroamericana *Kunta Kinte* o el cabells cremats de Michael Jackson són alguns d'aquests moments.

EL SETMANARI L'OPINIÓ I EL NAIXEMENT D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA.

Jaume Guillamet

Fundació Josep Irla, 2021

184 pàgines

El setmanari *L'Opinió* neix l'any 1928, en plena dictadura de Primo de Rivera, per ser la veu de la "jove democràcia catalana". Paral·lelament, va exercir de protagonista destacat en la gestació d'Esquerra Republicana de Catalunya. En tres anys comptats, el setmanari va ajudar a guanyar les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 i a proclamar la República Espanyola i la República Catalana. Guillamet, periodista col·legiat, catedràtic de la UPF i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, és el principal expert en història de la premsa del país. La seva necessària i exhaustiva investigació permet discernir el vincles i connexions entre periodistes, entitats, advocats, publicacions i sindicats que van fer possible la irrupció d'una formació política d'esquerra sense fissures que portava de la mà la desitjada República.

HISTÒRIA DE LA PUBLICITAT DE CATALUNYA (2 VOL.)

Diversos autors

Sàpiens Publicacions, 2021

640 pàgines

Els dos volums que conformen aquesta història de la publicitat han estat redactats per publicistes i acadèmics amb la voluntat d'analitzar els gairebé cent cinquanta anys de l'art de fer anuncis a Catalunya i, sobretot, de plasmar la importància, la qualitat i el desenvolupament d'aquesta activitat al nostre país, fins i tot comparada amb les produccions europees o mundials. El primer volum arrenca a la Barcelona del segle XIX, en plena efervescència dels nous moviments artístics, especialment el Modernisme, que va aportar autèntiques joies al cartellisme publicitari. Un altre moment clau s'inicia a mitjan segle XX, amb l'eclosió d'una revolució creativa en el camp de la publicitat que culmina l'any 1992, quan la publicitat va ser l'encarregada de donar a conèixer la ciutat al món.

Tots els llibres d'aquesta secció es poden trobar al Centre de Documentació Montserrat Roig i estan disponibles en préstec per als col·legiats.

LA BARCELONA D'ABANS

A la imatge es pot veure el Portal de l'Àngel el 1902. L'autor, el fotògraf Adolf Mas Ginestà, és un referent imprescindible a l'hora d'entendre la transformació social de Barcelona a l'entrada del segle xx. La instantània forma part de l'exposició "Adolf Mas. Els ulls de Barcelona" –comissariada per Carmen Perrotta i organitzada en col·laboració amb l'Arxiu Mas de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic–, es pot visitar a l'espai 2 del KBr, entre el 18 de febrer i el 15 de maig. © Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas

— • LA FOTO • —

Adolf Mas

PACO AGUDO

Paco Agudo, periodista de Ràdio Granollers, va morir el 5 d'octubre a seixanta-un anys. Provenint de Ràdio Montmeló, a inici dels noranta, es va incorporar a l'emissora amb la creació de Ràdio 7 Vallès. Allà, en una trajectòria de més de dues dècades, faria informació municipal com a editor i redactor, a més de dirigir tertúlies polítiques i socials. També seria formador de desenes de joves periodistes. En la darrera etapa, havia estat editor del magazín *Granollers avui*. En el moment de morir a casa seva, a Montmeló, feia un any i mig que estava de baixa per problemes coronaris.

Paco Agudo en una imatge d'arxiu. Foto: Ràdio Granollers

PEP ROS

El periodista Pep Ros va morir el 16 d'octubre a setanta-dos anys. De ben jove, havia col·laborat en mitjans locals de Mataró, la seva ciutat. Als anys vuitanta, quan es va posar en marxa TV3, hi va entrar a treballar com a operador de càmera. Poc després, exerciria com a redactor i formaria part de l'equip del programa *30 minuts*. Abans de dedicar-se al periodisme televisiu, havia estat fotògraf. El 1986, amb el periodista Manuel Cuyàs i el també fotògraf Ramon Manent, va publicar el llibre *Mataró, una ciutat*. Durant la Transició, va participar en política i feia anys que col·laborava amb moviments mediambientals.

FERRAN BLASI

El periodista, sacerdot, teòleg, escriptor i traductor Ferran Blasi i Birbe va morir l'1 de novembre a noranta-dos anys mentre feia la pregària a la residència on vivia, a Barcelona. Nascut el 1929 a la ciutat comtal, era llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona, en Periodisme per la Universitat de Navarra i doctor en Teologia per la Universitat Lateranense de Roma. Ordenat prevere el 1959, va ser sacerdot de la Prelatura de l'Opus Dei. Especialitzat en informació religiosa, va viure el Concili Vaticà II des de Grenoble. Va escriure al *Diari de Barcelona*, a la revista *Mundo*, a *Mundo Diario*, *La Vanguardia*, *El Punt*, a la revista *Palabra*, al *Diari de Tarragona*, *La Mañana* i el *Diari de Girona*. Especialista en textos bíblics, va publicar obres de teologia i d'història i va traduir al català llibres de Jose Maria Escrivà de Balaguer i de Joan Pau II.

ANDRÉS GARCÍA

Andrés García va morir el 30 de novembre a seixanta-dos anys. Popular locutor esportiu del Garraf, va dedicar la vida a la ràdio. A divuit anys ja va entrar a Ràdio Vilanova. Al llarg de la trajectòria professional, havia passat per Ràdio Ribes, per la televisió de Ribes i per Ràdio Sitges. Als anys noranta va ser en plantilla a Onda Cero. Posteriorment, va vincular-se a Canal Blau, on exerciria com a publicista i com a locutor. Va deixar l'emissora quan se li va detectar un tumor cancerigen.

JOSEP MARIA FRANCINO

El periodista i músic Josep Maria Francino Arenillas va morir l'1 de desembre a setanta-quatre anys a causa del coronavirus. Nascut a Terrassa el 1947, el *Xino* —com se'l coneixia— fou referent de la ràdio catalana d'àmbit musical. El 1965, va debutar a Ràdio Terrassa amb la crònica del concert dels Beatles a Barcelona. Allà iniciaria la dilatada trajectòria radiofònica. Va formar part de l'equip fundacional de Catalunya Ràdio, on va ser director adjunt i més tard director general, i va treballar en altres emissores com Ràdio 4, que també va dirigir, COM Ràdio, on va ser cap de programes, Ràdio Olot i Ràdio Club 25, que ell mateix va fundar. En la faceta de músic, formava part del grup Els Folls, de Radiokuartet i de Magical Mystery Grup, banda amb la qual feien versions dels seus estimats Beatles.

Francino era un referent del periodisme musical. Foto: CPC

LLUÍS MECA

El periodista manresà Lluís Meca va morir el 3 de desembre a seixanta-quatre anys. Des de jove i fins a l'any 1994, va treballar a Ràdio Manresa, on va fer programes musicals, informatius i a la darrera etapa va narrar els partits del Bàsquet Manresa amb Joan Antoni Lozano, *Xano*, mort l'octubre del 2019. Meca també havia estat discjockey, promotor de concerts i estava vinculat al festival de Cinema Negre de Manresa. Els darrers anys, va desaparèixer de la vida pública degut a greus problemes de salut.

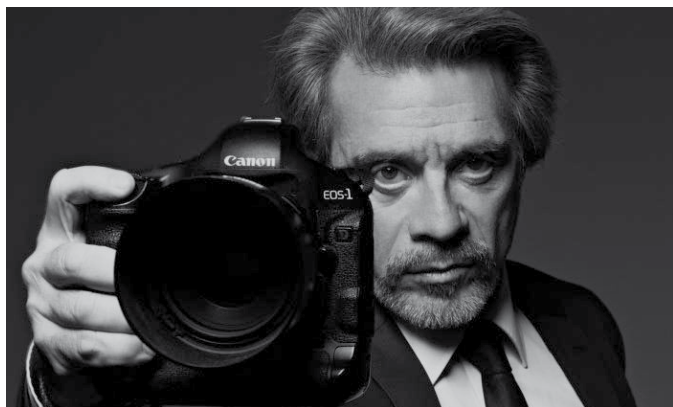
MANUEL DOMENE

Manuel Domene Cintas va morir el 7 de desembre de manera inesperada per causa d'un xoc cardiogènic. Tenia seixanta-un anys. Nascut el 1960 a Barcelona, era llicenciat en Ciències de la Informació per la UAB. Tenia una àmplia experiència com a periodista i consultor de comunicació per a empreses del sector de la protecció laboral. En aquest àmbit, va treballar per a diferents publicacions professionals i per a gabinets de premsa. Els darrers vint-i-dos anys havia estat redactor en cap de *Gaceta de la Protección Laboral* i, des de 2011, també exercia la consultoria per a la firma Mape Seguridad. El 18 d'octubre, va publicar el darrer article al *Report.cat*, el digital del Col·legi de Periodistes, en què col·laborava sovint.

MIQUEL BENÍTEZ

Miquel Benítez Morilla va morir el 22 de desembre a causa de la Covid a seixanta-tres anys. Nascut a Barcelona el 1958, va treballar en la premsa gràfica des de jove. Especialitzat en fotografia de moda, des de 1994 va recórrer les passarel·les més prestigioses del món. També va fer reportatges com la de la Màfia a Sicília o els kurds a l'Iraq, sense oblidar les incursions a la publicitat. Vinculat molts anys al Grupo Zeta, —*Tiempo, Panorama, Interviú*—, també va col·laborar amb l'edició espanyola de *Paris Match*. En els últims deu anys, va col·laborar amb Getty. La darrera feina que va fer, abans de caure malalt, va ser l'encesa de l'estel de la torre de la Sagrada Família. Cal destacar la seva vessant solidària, ja que col·laborava amb associacions i entitats.

Miquel Benítez va morir a causa de la Covid.

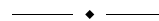

JOSEP SÁNCHEZ

El 28 de desembre el periodista Josep Sánchez va morir a seixanta-nou anys a conseqüència de diversos problemes cardíacs que patia des de feia temps. Nascut a Barcelona el 1952, estava especialitzat en futbol i va iniciar-se al diari *Dicen* i a Ràdio Barcelona, on va treballar amb Joaquim Maria Puyal. Sánchez era un dels històrics de TV3, on va entrar el 1983, i es va convertir en una de les primeres cares conegudes de la redacció d'Esports. Va ser la cara visible en multitud de programes com *A tot esport*, *Gol a gol* o *Hat-trick total*. Va treballar a TV3 fins l'any 2013.

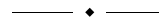

Josep Sánchez en una imatge d'arxiu

JORDI MALUQUER

El periodista, escriptor i crític musical Jordi Maluquer va morir el 15 de gener a vuitanta-sis anys. Maluquer (Barcelona, 1935) va ser un dels fundadors de l'*Avui*, diari que va dirigir entre 1977 al 1982. Després de dirigir l'*Avui*, va ser nomenat director general de Música, Teatre i Cinema del Departament de Cultura de la Generalitat i, set anys després, es convertiria en president de la comissió artística del Gran Teatre del Liceu, que va dirigir entre 1992 i 1993. Un any més tard, va ser nomenat president de Ràdio Associació de Catalunya, càrrec que va exercir fins al 1998. Conegut per la seva faceta com a crític musical, va escriure a *Serra d'Or*, *Revista Musical Catalana*, *El Ciervo* i *El Correo Catalán* i va tenir un espai de música clàssica al programa de RAC1 *La primera pedra*. El 1962 havia guanyat el premi Víctor Català de narracions amb el seu llibre *Pol·len*.

SETEMBRE

1 de setembre

ESCARIO, DEFENSORA DE L'AUDIÈNCIA. La periodista Maria Escario és nomenada nova defensora de l'audiència de RTVE. La veterana periodista substitueix Àngel Nodal i s'encarregarà de gestionar les queixes, reclamacions i suggeriments dels usuaris dels mitjans de comunicació públics de la corporació estatal. Escario es va incorporar a RTVE l'any 1985 i, des d'aleshores, s'ha fet un nom en l'àmbit del periodisme esportiu.

Foto: RTVE

La veterana periodista estrena càrrec

10 de setembre

PREMI A LA TRAMUNTANA JUSTA. El documental *La Tramuntana justa. El batec de la Costa Brava*, rep el premi al millor documental, categoria Biografies, al Terres Festival, el festival espanyol del circuit internacional CIFFT (International Committee of Tourism Film Festivals), que se celebra del 3 a l'11 de setembre a Tortosa. La peça documental aborda el futur de la Costa Brava amb la figura de Jordi Comas, empresari hotelier, com a fil conductor. Comas va morir asfixiat el 18 de novembre de 2012 després que uns encaputxats entressin a casa seva a robar.

La vídua de Comas i l'equip del documental.

L'ACN VOL INTEGRAR-SE A LA CCMA. El comitè d'empresa de l'Agència Catalana de Notícies (ACN) reclama integrar-se a dins de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Els treballadors

avisen que les condicions laborals a l'agència estan "absolutament per sota" de la CCMA i dels periodistes de la Generalitat, fet que provoca una elevada rotació de treballadors, que marxen quan troben una feina millor. Això, avisen, dificulta la consolidació d'una plantilla estable.

13 de setembre

OMELLA CRITICA ELS MITJANS. L'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella, critica la cobertura mediàtica que fan alguns mitjans de comunicació sobre la renúncia de Xavier Novell com a bisbe de Solsona. En una entrevista a Ràdio Estel, Omella considera que alguns mitjans "es basen en el morbo" i que són "molt poc respectuosos" amb la intimitat de les persones. En aquest sentit, el cardenal lamenta el "xou mediàtic" creat al voltant de la dimissió de Novell.

16 de setembre

L'OPINIÓ I ERC. El periodista Jaume Guillet presenta un nou llibre: *El setmanari L'Opinió i la fundació d'Esquerra Republicana de Catalunya (1928-1931)* i ho fa a la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya a Barcelona. L'acte compta amb la presència del president d'ERC, Oriol Junqueras, i de la secretària general, Marta Vilalta. A la presentació també hi participen també Joan Manuel Tresserras, president de la Fundació Josep Irla, i Carme Ferrer-Pavía, professora de la UAB.

PERIODISME SEGUR A LA UE. La Comissió Europea presenta, per primera vegada, una recomanació als estats membres per garantir la seguretat i les bones condicions de feina per als periodistes i els professionals vinculats als mitjans de comunicació. El document recorda els efectes que té la pandèmia sobre les condicions laborals i els ingressos dels professionals de la informació, sobretot dels independents, i reclama que es tingui cura de la seguretat dels periodistes durant les manifestacions i a les xarxes socials.

19 de setembre

QUARANTA ANYS DE L'ACPC. L'Associació Catalana de Premsa Comarcal (ACPC) celebra el 40è aniversari al Gran Teatre del Liceu de Barcelona. El president de l'ACPC, Francesc Fàbregas, destaca que hi ha 150 capçaleres de proximitat que tenen 765.000 lectors. A la cerimònia s'entrega el Premi d'Honor al periodista

Ramon Besa, en reconeixement de la trajectòria i de l'inici en la premsa comarcal. La gala és conduïda per Quim Masferrer.

Foto: ACPC

Un moment de l'acte al Liceu.

20 de setembre

CONVOQUEN EL PREMI JOSEP M. PLANES. La Demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes, amb el suport de l'Ajuntament de Manresa, convoca la novena edició del premi Josep M. Planes, que reivindica el periodisme d'investigació i manté viu el llegat d'aquest periodista manresà assassinat durant els primers compassos de la Guerra Civil. El guardó distingirà el millor treball d'investigació, de denúncia o de sàtira publicat o emès en català entre desembre del 2020 i novembre del 2021.

21 de setembre

TAULA RODONA SOBRE L'AFGANISTAN. El Col·legi de Periodistes de Catalunya, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona, organitza una taula rodona amb els periodistes Mònica Bernabé, Joan Cañete, Jon Lee Anderson i Xavier Mas de Xaxàs per debatre sobre la situació de l'Afganistan, després de l'angustiosa retirada dels exèrcits occidentals i del retorn al poder dels talibans a l'estiu. La trobada organitza el Memorial Xavier Batalla, una iniciativa de la família del periodista per retre-li homenatge.

23 de setembre

VAGA A BETEVÉ. El comitè d'empresa de Betevé convoca quatre dies de vaga parcial coincidint amb les Festes de la Mercè. Les aturades són els dies 23, 24, 25 i 29 de setembre. Els treballadors protesten contra el pla de xoc que proposa la direcció de la televisió municipal per fer front a la "crítica" situació econòmica. Aquest pla suposa l'acomiadament directe de nou treballadors.

24 de setembre

OBSERVATORI SOBRE INFORMACIÓ I DEMOCRÀCIA. El Fòrum sobre Informació i Democràcia anuncia la creació d'un Observatori Internacional sobre Informació i Democràcia. El grup estarà copresidit per l'acadèmica nord-americana Shoshana Zuboff i per l'exsecretari general de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), Àngel Gurría.

25 de setembre

PRIMERS PREMIS MIRAVISIONS. *La Mira* organitza la primera edició del Premi Miravisions de Periodisme, que guardona en categoria Professional la fotoperiodista Mireia Comas pel treball *Atrapats*, publicat a *La*

Directa, que tracta la vida de dotze joves migrants que conviuen en una nau abandonada. El segon premi el rep Sergi Alcázar, per *Les morts de la Covid* (*El Nacional*) i el tercer en Marc Sanyer, per *Maria* (*El 9Nou*).

Mireia Comas recollint el primer premi.

Foto: La Mira

27 de setembre

CLAM PER RENOVAR LA CCMA. Diverses entitats, entre aquestes el Col·legi de Periodistes de Catalunya i el Comitè d'Empresa de TV3, reclamen al Parlament que renovi la direcció de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Demanen, a més, que el procés superi les quotes de partit i aposti per uns mitjans independents, veraçs i de qualitat. El document es presenta a la seu del Col·legi.

PRENSA IBÉRICA, A L'HOSPITALET. El grup Prensa Ibérica inaugura de manera oficial la nova seu a l'Hospitalet de Llobregat, que ocupa des d'abans de l'estiu. Allà hi ha les redaccions d'*El Periódico*, *l'Sport* i les revistes de Grupo Zeta, a més dels serveis cor-

The advertisement features a background of a wall covered in colorful fish and coral. In the center, there is a large window with blinds, through which a school of colorful fish is visible. The text is arranged as follows:

MIRAVÉ CO

ODONTOLOGIA 360°

Entre d'altres especialitats:

- Ortodòncia invisible
- Odontologia Infantil
- Odontologia Integrativa

Disposem d'un servei de gestió de l'ansietat dental

Serveis sense cost per col·legiats i familiars (mateix domicili):

- Visites Odontològiques
- Higiene dental anual
- Visites odontològiques urgència
- Rx intra-orals
- Tarifes preferencials per la resta de tractaments

C/Muntaner 239 Telf. 93 200 93 39

Ens hem unit, hem ampliat i seguirem creixent plegats

www.mirave.es

Logo: dental quality, ISO 9001:2015 CERTIFICADA, E08031283

poratius. L'acte compta amb més de cent cinquanta convidats, entre autoritats i representants de la societat civil.

28 de setembre

EL FUTUR DE LA PREMSA AL SEGLE XXI. Intermèdia Comunicació, amb el suport del Col·legi de Periodistes de Catalunya i Dircom Catalunya, a més de la col·laboració de la Fundació La Caixa, organitzen la sessió inaugural del cicle "Diàlegs sobre el futur de la premsa al segle XXI". Periodistes com Milagros Pérez Oliva, Esther Vera, Albert Sáez o Jordi Juan reflexionen sobre els models de negoci per a la premsa.

COMPROMÍS DEL GOVERN AMB L'ACN. El president de la Generalitat, Pere Aragonès, promet "estabilitzar i consolidar" l'Agència Catalana de Notícies (ACN). Ho diu durant el discurs del debat de política general al Ple del Parlament. Aragonès reconeix la necessitat de renovar la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), per a la qual ha demanat "consens" als partits del Parlament.

29 de setembre

PROTESTA A CAMBRILS. Els periodistes denuncien que l'Ajuntament de Cambrils no els deixa accedir a la sala de plens per assistir a la votació de la moció de censura que provoca el relleu del govern municipal. El consistori al·lega la situació sanitària per impedir l'accés dels professionals, que critiquen que han de treballar en una sala sense condicionar i plena de gent. La Demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes emet un comunicat per demanar que garanteixi l'accés dels periodistes a la informació.

30 de setembre

MOCIÓ PER RENOVAR LA CCMA. El Ple del Parlament aprova diverses propostes de resolució que insten a la renovació dels òrgans de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). Una la presenta el PSC, que reclama la renovació urgent dels òrgans de govern de la CCMA i del CAC, mentre que una altra d'En Comú Podem exigeix renovar el consell de govern de la CCMA abans d'acabar l'any. ERC, Junts i la CUP, en una tercera, fan una crida als partits per "desbloquejar" els nomenaments.

PERIODISME AL CAMP DE HUELVA. La periodista Maria Altimira és guardonada amb el Premi Lorenzo Natali 2021 per un reportatge publicat a l'ARA sobre la situació de les jornaleres marroquines al camp de Huelva. *Abusos als camps de maduixes* va veure la llum el març del 2020 i és fruit d'un treball conjunt d'Altimira, Quique Badia i David Meseguer i fotografies de Pablo Tosco. La peça denuncia la desprotecció de les dones, que hi pateixen abusos laborals i sexuals mentre recullen maduixes.

Foto: Pablo Tosco

Una imatge del reportatge guardonat.

RECIPROCIAT DE LES AUTONÒMIQUES. El Congrés aprova —amb 182 vots a favor, 153 en contra i 15 abstencions— una Proposició no de llei que insta al govern estatal a fer efectiva la reciprocitat de totes les televisions autonòmiques d'Espanya, això és, la possibilitat que aquestes es puguin veure a tots els territoris del país. La iniciativa la impulsa Compromís, i és aprovada amb esmenes del PSOE i Unidas Podemos.

OCTUBRE

3 d'octubre

GODÓ FITXA IVÁN REDONDO. El Grup Godó fitxa el conegut analista Iván Redondo. L'excip de gabinet del president Pedro Sánchez assumeix un lloc al consell assessor de la presidència del grup a Madrid i també aconsegueix una secció setmanal a les planes de política de *La Vanguardia*, anomenada *The Situation Room*. La notícia la fa pública el mateix Redondo durant l'entrevista concedida a Jordi Évole al seu programa.

4 d'octubre

A L'ELIT DE LA INVESTIGACIÓ. La periodista Pilar Requena és elegida presidenta de la Xarxa de Periodisme d'Investigació de la Unió Europea de Radiodifusió

(EBU Investigative Journalism Network), ens que va néixer el 2017 per promoure el periodisme d'investigació als països europeus. Fins al moment del nomenament, Requena havia estat responsable d'investigació de RTVE i també havia exercit com a corresponsal de TVE a Berlín entre els anys 1999 i 2004.

Foto: RTVE

Requena estrena càrrec.

5 d'octubre

CANVIS A LA DEMARCACIÓ DE TARRAGONA. La junta de govern del Col·legi de Periodistes de Catalunya acorda el relleu de Coia Ballesté al capdavant de la Demarcació de Tarragona. La substitueix Esteve Giralt, que n'assumeix la presidència i que fins la data n'era vicepresident. Giralt col·labora a RAC1 i *La Vanguardia*, tot i que també té experiència redactant guions per a televisió i com a editor de reportatges informatius.

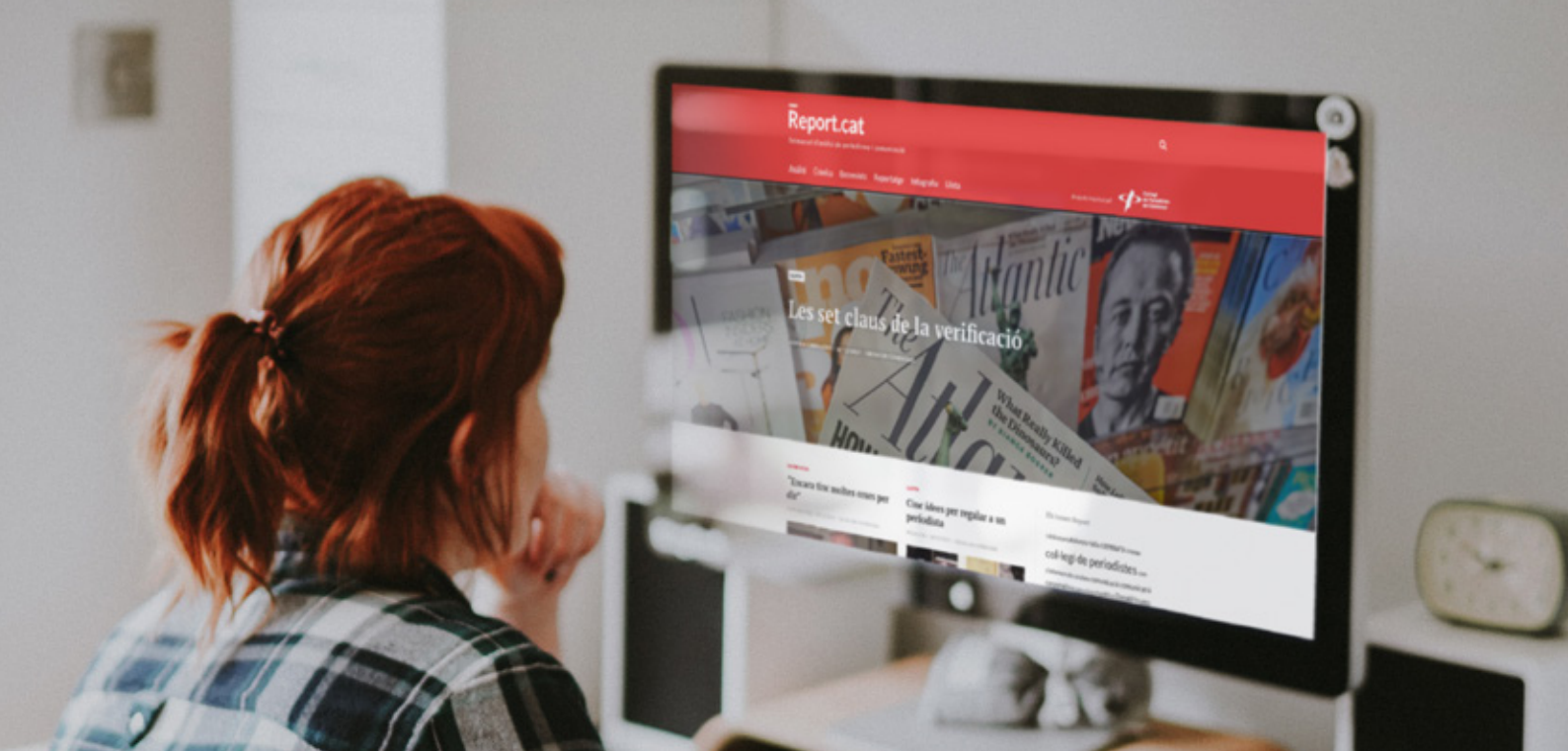

Foto: La Vanguardia

Esteve Giralt substitueix Coia Ballesté.

6 d'octubre

NOU OBSERVATORI LGTBI+. El Grup de Periodistes Ramon Barnils posa en marxa l'Observatori LGTBI+ al portal *Mèdia.cat*. L'objectiu d'aquest nou espai és analitzar el tractament que fan els mitjans de comunicació dels temes que afecten aquest col·lectiu i promoure'n una mirada que no sigui estereotipada. L'observatori està coordinat per Víctor Yustres i publica reportatges d'anàlisi, a més d'entrevistes en profunditat.

Report.cat

El setmanari del Col·legi
de Periodistes de Catalunya

Vols participar-hi?

Si ets precol·legiat o acabes de llicenciar-te, aquesta és la teva plataforma per a fer pràctiques i donar-te a conèixer. Vine i ajuda'ns a convertir-lo en un mitjà de referència del periodisme i la comunicació.

Gràcies a les beques Ferrer Eguizábal,
tots els articles publicats són remunerats.

I els millors del trimestre s'acaben publicant
en aquesta mateixa revista, Capçalera!

Organitza:

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Col·labora:

fundació
Ferrer Eguizábal

7 d'octubre

HOMENATGE A BERIAIN I FRAILE. Reportes sense Fronteres (RSF)-Espanya, amb el suport de RSF internacional i els Prix Bayeux –els guardons dels corresponents de guerra–, ret homenatge a David Beriain i Roberto Fraile, assassinats a l'abril a Burkina Faso mentre feien un reportatge sobre la caça furtiva. Els seus noms són gravats en una placa del Memorial per a periodistes assassinats a Bayeux (França).

Davib Beriain en una imatge d'arxiu.

11 d'octubre

DIMISSIONS A TVE PEL SÀHARA. Els caps d'Internacional de TVE i Ràdio Nacional d'Espanya, Sylvia Fernández i Juan Tato, i també el periodista Guillaume Bontoux, de RNE, presenten la dimissió pel veto als professionals de la corporació a participar en un viatge al Sàhara Occidental que organitzava el Front Polisari. Els consells d'Informatius de les cadenes han condemnat que no es permeti que anessin a una ruta on hi van una cinquantena de professionals d'altres mitjans.

12 d'octubre

NEIX EL PERIÓDICO DE ESPAÑA. Prensas Ibérica llança *El Periódico de España*, un nou diari en paper que vol trencar amb el centralisme de la premsa i donar veu a les diferents realitats de l'estat. El director, Fernando Garea, destaca que volen ser una plataforma per mostrar una Espanya "plural, diversa i descentralitzada".

Fernando Garea dirigeix el nou rotatiu:

Foto: El Periódico de España

13 d'octubre

CREEN EL PREMI LLUÍS ESPINAL. L'Ajuntament de Sant Fruitós de Bages crea el Premi Lluís Espinal de periodisme social i denúncia. El guardó distingeix les millors peces periodístiques que defensen valors socials o posin el focus sobre situacions de vulneració dels drets fonamentals. El premi porta el nom de Lluís Espinal, sacerdot jesuïta i periodista assassinat a Bolívia el 1980 per paramilitars que preparaven un cop d'estat al país andí.

ARRUFAT DENUNCIA L'ARA. L'exdiputat de la CUP Quim Arrufat denuncia el diari *Ara* i el seu periodista Albert Llimós per les notícies publicades que el vinculaven a presumptes agressions sexuals i abusos que haurien provocat la seva sortida de la formació anticapitalista. La voluntat d'Arrufat és demostrar que les acusacions són falses i defensar el seu dret a l'honor. Les informacions apuntaven que hi ha una denúncia interna contra l'exdiputat per una presumpta agressió sexual el 2014 i una altra per abús del 2019.

14 d'octubre

NEGATIVA A REVELAR FONTS. Un jutjat de Madrid demana a *Eldiario.es* que reveli la font que ha fet servir per publicar una informació sobre la relació de béns del Pazo de Meirás. Ho fa a instàncies de la família del dictador Francisco Franco, que es va molestar quan es va fer pública la llista de 697 béns inclosos en un inventari fet per Patrimonio Nacional a petició d'una altra jutgessa que instruïa el cas d'aquesta propietat confiscada per les autoritats franquistes després de la Guerra Civil. El director d'*Eldiario.es*, Ignacio Escolar, es nega a revelar la font.

15 d'octubre

CEREJO I SUREDA, MOSQUES GROSSES. Per primer cop en trenta-tres anys dels guardons Mosques de la Informació que atorga la demarcació de Girona del Col·legi, dos finalistes queden empatats. Així, l'organització atorga ex aequo el premi Mosca Grossa –que premia persones o entitats que faciliten la tasca dels periodistes– a Carles Sereijo i Marc Sureda. Sereijo gestiona el servei de premsa de la DO Empordà i Sureda és el responsable de Premsa dels ajuntaments de Llagostera i de Riudellots de la Selva. D'altra banda, Quim Fernández, cap de Premsa del subdelegat del Govern de Girona, recull la Mosca Borda, que s'entrega a qui obstaculitza la feina de la premsa. També es van premiar Jordi Xargayó, exdirector del *Diari*

de Girona, amb la Mosca del Col·legi per una llarga trajectòria, i als Marrecs de Salt amb la Mosca de Sant Narcís, que es lliura a una persona o entitat que difon la realitat de les comarques gironines més enllà de les seves fronteres. Durant la vetllada es va fer un homenatge al periodista Pere Madrenys, mort dos mesos enrere a vuitanta-nou anys. La festa es va cloure amb una copa de cava al pati de la Casa de Cultura.

Foto de família dels guardonats.

Foto: Martí Artalejo / CPC Girona

EPÍGRAF PROPÍ A L'IAE. Segons consta al projecte de Pressupostos Generals de l'Estat, els periodistes tindran epígraf propi a l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE). Es tracta d'una llarga reivindicació del sector, i la inclusió suposarà una ajuda per als professionals, tant a l'hora d'afrontar les obligacions tributàries derivades d'una col·laboració com, també, a l'hora que hagin de demanar línies d'ajuda o subvencions.

PREMI PER INVESTIGAR PEGASUS. La primera edició del Premi Daphne Caruana Galizia de periodisme guardona la investigació *The Pegasus Project*, de l'organització Forbidden Stories. Aquest treball va despatjar que prop de 200 professionals de la informació havien estat espiaats per governs de tot el món a través del sistema Pegasus. A la investigació premiada van participar prop de 80 periodistes de 17 mitjans de comunicació de deu països.

18 d'octubre

MÍNGUEZ, NOVA PRESIDENTA DE RSE. La veterana periodista Aurora Mínguez substitueix Alfonso Armada a la presidència de Reporters sense Fronteres (RSF) Espanya. Armada culmina quatre anys al capdavant de l'entitat i passa a ser-ne president honorífic. Mínguez ha estat corresponsal de RTVE a París i a Berlín durant vint anys i és una de les expertes en temes europeus a Espanya.

19 d'octubre

ELS AFORISMES D'ORTUÑO. El Col·legi de Periodistes inaugura una exposició a la seu de Barcelona sobre els aforismes en la professió del periodista col·legiat Joan-Ignasi Ortuño. La mostra –que porta per títol “L’aforisme. Un gènere periodístic?”– es pot veure fins al 22 de novembre. La mostra està formada per un recull de les seves frases a través de portades dels diaris sensacionalistes dels anys seixanta i per una vintena de frases, a més d’il·lustracions del dibuixant Kim, amb l’objectiu de reivindicar les paraules en una societat que idolatra la imatge.

PREMIS MONTSERRAT ROIG. L'Ajuntament de Barcelona lliura els guardons de la quarta edició dels Premis Montserrat Roig al periodisme i la comunicació social. El premi especial del jurat va a parar a *Social.cat*, per ser considerat un referent periodístic en les qüestions socials. Jesús Martínez i Marc Javierre-Kohan reben el premi de Periodisme social pel projecte *TIME*; Jacint Ferrer, el desahucio

del siglo. El Centre d'Acollida Assís guanya el premi a la Comunicació social.

Foto: Social.cat

L'equip de *Social.cat* amb el guardó.

22 d'octubre

PILAR AYMERICH, PREMI NACIONAL. La fotoperiodista Pilar Aymerich rep el Premi Nacional de Fotografia 2021, que atorga el Ministeri de Cultura i Esports, per “la trajectòria professional en l'àmbit de la fotografia a peu de carrer”, iniciada a la Barcelona dels

anys setanta. El jurat, a més, ha considerat el seu treball “una obra que germina des d'una noció ètica en què la fragilitat és el punt de partida d'una narració fotogràfica”. Aymerich va col·laborar amb mitjans com *Triunfo*, *Cambio 16*, *Destino* o *El País*.

Foto: Ajuntament de Barcelona

Aymerich en una imatge d'arxiu.

23 d'octubre

LES DONES ALS MITJANS. L'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació celebra vint anys amb una jornada de reflexió i debat amb professi-

Pedri i un milió de pacients avalen els nostres tractaments.

Visita'ns a qualsevol de les nostres **27 clíniques dentals a Catalunya!**

Quan estàs bé, somrius

Demana cita
900 131 002

Visita'ns
www.ioa.es

PEDRI GONZÁLEZ
JUGADOR FC BARCELONA

onals i expertes dels mitjans i els estudis de gènere. La jornada se celebra a l'espai de La Ciba, a Santa Coloma de Gramenet, sota el títol “Vint anys, vint causes” i reflexiona sobre la presència i el paper de les dones als mitjans.

25 d'octubre

RECONeixEMENT A PALOMA DEL RÍO. La veterana periodista de RTVE Paloma del Río rep el Premi Dona i Esport en la primera edició. Els guardons els organitzen el diari *Sport* i la revista *Woman*, que consideren Del Río una professional “que va obrir camí a les dones al periodisme esportiu d'alt nivell”. El guardó s'entrega en un acte a l'Antiga Fàbrica Damm de Barcelona.

26 d'octubre

ALÍAS DEIXA RÚSSIA. El periodista Manel Alías deixa de ser corresponsal de TV3 i Catalunya Ràdio a Moscou. Ho anuncia al programa *El Suplement* de Catalunya Ràdio. Alías va ser el primer corresponsal a Rússia de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) el 2015, on va aterrar sense saber-ne l'idioma. El periodista, que afirma haver acabat “enamorat de Rússia” i enamorant-se a Rússia, s'incorpora a la secció d'Internacional de TV3.

Manel Alías quan era corresponsal.

29 d'octubre

RIUS, SENSE ACREDITACIÓ. La Generalitat retira l'acreditació de premsa al periodista Xavier Rius, director d'e-notícies, per “denigrar les dones”, en relació amb una pregunta que va fer a la portaveu del Govern, Patricia Plaja, sobre el polèmic gag de la princesa Elionor a *Bricoheroes*. El Col·legi de Periodistes de Catalunya i el Consell de la Informació Ciutadana recorden que els periodistes no han de fer servir expressions “vexatòries”, tot i que consideren que treure l'acreditació a un periodista és una “mesura greu”.

NOVEMBRE

2 de novembre

ALBERT GARCÍA, ABSOLT. El fotoperiodista Albert García és absolt del delicte de resistència a l'autoritat que li atribuïa la Fiscalia. García va ser acusat d'agredir un agent de la Policia Nacional el 18 d'octubre del 2019, mentre cobria una manifestació contra la sentència del “Procés” per a *El País*. El titular del Jutjat Penal número 8 considera que hi ha “seriosos dubtes” que García provoqués una lesió a la mà del policia, tal com va al·legar l'agent.

García el dia que va comparèixer.

PAS AL COSTAT D'ANA ROSA QUINTANA. La periodista Ana Rosa Quintana anuncia que deixa temporalment el matinal de Telecinco, *El programa de Ana Rosa*, perquè li han detectat un càncer de mama. La vacant serà coberta per Patricia Pardo, Ana Terradillos i Joaquin Prat. Quintana diu en directe que està tranquil·la i que seguirà treballant al darrere de les càmeres. “Per una vegada en la vida em dedicaré a mi i a la meua família”, afirma.

3 de novembre

PREMIS NACIONALS DE COMUNICACIÓ. El jurat de la vintena edició dels Premis Nacionals de Comunicació de la Generalitat atorga els guardons d'enguany al periodista Carles Porta pel programa *Crimis*, al programa *Polònia* de TV3 i a la revista d'història *Sàpiens*. També concedeixen dues mencions d'honor. La primera a la periodista Júlia Otero, en reconeixement tant a la trajectòria a la ràdio com a la televisió, i la segona a la facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, que ha completat cinquanta anys.

4 de novembre

GOOGLE NEWS TORNA A ESPANYA. La plataforma Google anuncia que a partir del 2022 reobrirà l'agregador de notícies Google News a Espanya, que va tancar fa set anys. L'anunci arriba després que el Govern central donés llum verda a una nova norma-

tiva que elimina el conegut com a cànon AEDE, que estableix que els agregadors han de pagar un impost per cada enllaç que dirigeixi a pàgines de l'Associació d'Editors de Diaris Espanyols (AEDE). Espanya era l'únic país on la plataforma Google News no estava en funcionament.

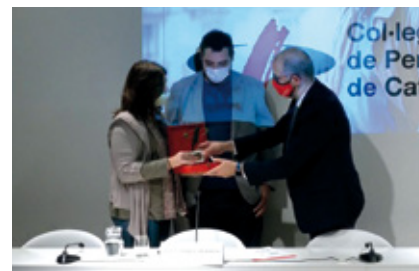
ALDEKOA I GRODIRA, PREMIATS. Els periodistes Xavier Aldekoa i Fermín Grodira reben el guardó dels Premis Internacionals de Periodisme Mòbil (MoJo), que organitza l'Agència EFE i la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). L'organització concedeix el guardó ex aequo a Aldekoa, pels reportatges *Los migrantes de la Covid-19*, i a Grodira per la cobertura de la manifestació a Madrid per l'assassinat homòfob del jove Samuel Luiz.

Xavier Aldekoa, un dels guardonats

8 de novembre

ANTONIO FRANCO, EN EL RECORD. El Col·legi de Periodistes de Catalunya atorga el premi Ofici de Periodista, a títol pòstum, a Antonio Franco, un dels majors referents del periodisme en democràcia i que va morir el 25 de setembre. L'acte de lliurament se celebra a la seu central del Col·legi i compta amb la presència de professionals que el van conèixer com ara Emilio Pérez de Rozas, que en glossa la figura, Josep Carles Rius, Joan Tapia, Josep Cuní, Neus Tomàs i Xavier Vidal-Folch. Carlota i Andreu Franco, fills del guardonat, recullen el guardó.

Moment d'entrega del guardó a títol pòstum.

11 de novembre

TORNA EL WORLD PRESS PHOTO. La mostra de les millors imatges del fotoperiodisme arriba a Barcelona. El World Press Photo obre les portes al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) fins al 12 de desembre. Per a l'edició del 2021 s'han presentat 74.470 imatges de 4.315 fotògrafs procedents de 130 països. Enguany s'ha premiat el treball de 45 fotoperiodistes, un 24% dels quals són dones.

16 de novembre

LLIUEN EL PREMIS ONDAS. Barcelona és l'escenari del lliurament dels Premis Ondas 2021, una cita que reuneix professionals de la música, del periodisme i de les arts interpretatives. El periodista Carles Francino condueix la gala. Un dels moments més emotius és l'entrega del premi a Jordi Évole pel documental *Eso que tú me das*, sobre els últims dies de la vida del cantant Pau Donés.

NOU MODEL DE REDACCIÓ. Un informe del Reuters Institute indica que les redaccions transiten cap a un nou model que defineixen com a "híbrid". L'estudi, basat en enquestes a 132 professionals del sector de 42 països i entrevistes en profunditat, assenyala que només un 9% de les empreses periodístiques estan treballant per tornar al model anterior a la pandèmia, que ha provocat un canvi de paradigma en la manera de treballar dels periodistes.

17 de novembre

PERIODISME AMB VISIÓ DE GÈNERE. L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC) lliura el Premi Margarita Rivièr a Concita de Gregorio, editorialista al diari *La República*. El guardó s'emmarca en els Premis de Comunicació no Sexista, que s'entreguen a La CIBA, a Santa Coloma de Gramenet i guardonen la comunicació sense biaixos sexistes.

18 de novembre

PREMIS A LA LLIBERTAT DE PREMSA. Reporters sense Fronteres (RSF) entrega els premis a la Llibertat de Premsa a la periodista xinesa Zhang Zhan (Premi al Coratge), al Projecte Pegasus (Premi a l'Impacte) i a la periodista palestina Majdoleen Hassona (Premi a la Independència). Els guardons volen reconèixer la contribució de professionals i mitjans en la defensa i la promoció de la llibertat de premsa al món.

Foto: Facebook

Majdoleen Hassona, una de les premiades.

Viu l'experiència VIRTUAL

A l'ETAP de l'Ampolla

Visita gratuïta!

Recomanada a partir de 4t de primària

Si vols concertar una cita, accedeix a

"Visita'ns" al web: www.ccaait.cat

Consorci
d'Aigües
de Tarragona

QUEIXA DE JOAN OLLÉ. El dramaturg Joan Ollé anuncia que presentarà una queixa formal davant del Col·legi de Periodistes de Catalunya contra un periodista d'*El Nacional* i contra els autors d'un article publicat al diari *Ara* sobre les denúncies d'assetjament i abusos de poder a l'Institut del Teatre contra ell. En una roda de premsa, lamenta que l'*Ara* "no volia fer periodisme" i reclama que el Col·legi dirimeixi si les publicacions "constitueixen un acarnissament injustificat, sense passar pel contrast".

22 de novembre

DIA MUNDIAL DE LA TV A LLEIDA. La demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes celebra a Lleida per cinquè any consecutiu el Dia Mundial de la Televisió, declarat per l'Organització de les Nacions Unides el 1996. La gala té lloc a l'Auditori Enric Granados i compta amb la col·laboració de diversos professionals de mitjans de comunicació públics i privats de la província de Lleida.

25 de novembre

AMENACEN XAVIER RIUS. El periodista Xavier Rius presenta una denúncia davant dels Mossos d'Esquadra per tota una sèrie d'amenaces rebudes via Twitter després de la participació en el programa *Equipo de Investigación* dedicat a l'extrema dreta. Un usuari de Twitter li va enviar missatges amenaçant-lo de mort. Rius, especialitzat en l'extrema dreta, assegura que no és la primera vegada que rep aquest tipus d'amenaces i avisa que seguirà acomplint la feina periodística.

Xavier Rius en una imatge d'arxiu

26 de novembre

PREMIS MAÑÉ I FLAQUER. Els Premis de Periodisme Mañé i Flaquer entreguen els guardons d'enguany a Rafa Pérez, autor d'un article sobre el paper clau de Mont-roig del Camp en l'obra de Joan Miró, a David Aymerich, que ha dirigit un documental sobre l'aventurer de Montblanc Adrià Gutiérrez,

Ricard Lahoz, per una peça sobre els terrats publicat a *Fet a Tarragona*, i a Xavi Jurio, per una imatge de l'incendi de Santa Coloma de Queralt publicada a *La Vanguardia*.

30 de novembre

TERRIBAS I MOLINERO, CREU DE SANT JORDI. La periodista Mònica Terribas i el comunicador Justo Molinero són distingits amb la Creu de Sant Jordi, el màxim guardó que atorga la Generalitat de Catalunya. Terribas és reconeguda per haver esdevingut "un referent" de la comunicació de masses, mentre que a Molinero se li premia l'"aportació al panorama audiovisual" i per la faceta d'empresari "emprenedor".

DESEMBRE

2 de desembre

REDACCIÓ EUROPEA CONJUNTA. Un total de setze agències de comunicació europees, entre les quals hi ha EFE i Europa Press, conformen una redacció europea que ha creat la UE per millorar la cobertura de les seves informacions. La nova redacció obre seu física a Brussel·les i es posarà en funcionament a partir del 2022. La dotació econòmica de la Comissió Europea per a la nova redacció conjunta és d'1,76 milions d'euros.

3 de desembre

VINT ANYS A LES TERRES DE L'EBRE. La demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes celebra el seu vintè aniversari. La commemoració té lloc en un acte celebrat a l'Auditori Felip Pedrell de Tortosa, durant el qual es projecten vídeos sobre la història de la demarcació al territori i la seva consolidació. En paral·lel, el vestíbul de l'Auditori acull una exposició de fotografies i textos de les notícies més destacades de les últimes dues dècades.

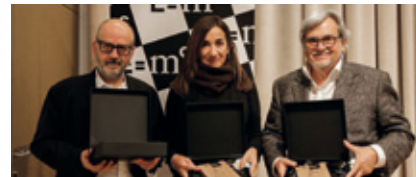

Un moment de l'acte celebrat a Tortosa.

DIA DE LA PREMSA COMARCAL. L'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC) celebra el vuitè Dia de la Premsa Comarcal en un acte celebrat al Movistar Centre de Barcelona. L'ACPC presenta un llibre d'història sobre els quaranta anys de l'entitat i organitza dues conferències a càrrec de la cuinera Ada Parellada i de l'economista Santiago Niño-Becerra.

7 de desembre

MESTRES DE LA COMUNICACIÓ. Els premis Mestres de la Comunicació guardonen la tasca del periodista Ramon Besa, del publicista Ildefonso García-Serena i de l'experta en relacions públiques Ana Palencia. El lliurament dels premis té lloc a l'Auditori de la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna de Barcelona. Aquests guardons són un reconeixement del món acadèmic i professional a les persones relacionades amb l'àmbit de la comunicació.

Els tres guardonats d'aquesta edició

SALT ENRERE A LA XINA. Reporters sense Fronteres (RSF) fa públic un document que analitza i descriu la campanya de repressió del règim xinès contra el dret a la informació i la llibertat de premsa. És un document que, sota el títol *El gran salt enrere del periodisme*, denuncia les violacions dels compromisos internacionals del Govern de la Xina amb la llibertat d'opinió i de premsa, però alhora reporta la repressió que pateixen els professionals de la informació en aquell país.

9 de desembre

RACI, LÍDER. L'Estudi General de Mitjans (EGM) assenyala que l'emissora RAC 1 lidera la ràdio catalana amb 933.000 oients diaris de mitjana. D'aquesta manera, la ràdio del Grup Godó tanca 2021 amb unes grans xifres, ja que no han baixat dels 900.000 oients. Per la seva part, Catalunya Ràdio se situa en segona posició amb 569.000 oients, mentre que la SER es consolida en el tercer lloc amb un total de 361.000 oients.

FAMÍLIA
TORRES

Desde 1870

MÉS ENLLÀ DE LA SOSTENIBILITAT

CINC GENERACIONS COM A PRODUCTORS DE VI ENS AJUDEN A TENIR PERSPECTIVA. CREIEM QUE ÉS NECESSÀRIA UNA NOVA MANERA D'ENTENDRE EL VI PER FER FRONT AL CANVI CLIMÀTIC. AMB AQUESTA VISIÓ HEM ACONSEGUIT ABAIXAR LA NOSTRA PETJADA DE CARBONI EN UN 30% ALhora QUE RECUPEREM VARIETATS DE RAÏM ANTIGUES I APOSTEM PER LA VITICULTURA ORGÀNICA. MÉS ENLLÀ DE LA SOSTENIBILITAT, EL NOSTRE LLEGAT ÉS TENIR CURA DE LA TERRA PER A LES FUTURES GENERACIONS.

Miquel A. Torres

 WINE in MODERATION
TRIÀ | COMPARTÈIX | CUIDA
EL VI NOMÉS ES GAUDEIX AMB MODERACIÓ

INTERNATIONAL
WINERIES FOR
CLIMATE ACTION

ELS DIARIS RECULEN. El tercer informe de l'any 2021 de l'Estudi General de Mitjans (EGM) certifica el retrocés de la premsa escrita en el global d'Espanya. L'estudi assenjala que les capçaleres en paper compten amb 5.599.000 al dia de mitjana, el retrocés és d'un 25% respecte dels 7.472.000 que tenien el desembre del 2020.

10 de desembre

RESSA I MURATOV, NOBELS DE LA PAU. Els periodistes Dmitri Muratov i Maria Ressa reben el Nobel de la Pau per llur tasca en defensa de la llibertat d'expressió als seus països. Ressa és la responsable del web *Rappler* i excoorresponsal de la CNN al sud-est asiàtic, i és coneguda per la denúncia del règim autoritari de Rodrigo Duterte a Filipines. Muratov, per la seva banda, escriu sobre els excessos de Vladimir Putin a Rússia al diari *Nóvaya Gazeta*.

Resa i Muratov en imatges d'arxiu

13 de desembre

LA ROBOTITZACIÓ DEL PERIODISME. Professionals del periodisme parlen al CaixaForum Macaya sobre el futur del periodisme i la robotització. Organitzat pel Col·legi de Periodistes, Dircom Catalunya i Inter-mèdia Comunicació, el cicle porta el títol "Diàlegs sobre el futur de la premsa al segle XXI". Entre els participants hi ha Ismael Nafria, director de *National Geographic* a Espanya, Josep Maria Ganyet, enginyer informàtic, i Karma Peiró, periodista especialitzada en tecnologies de la informació.

REIS MAGS PERIODISTES. Aran Rísquez guanya el concurs de dibuixos "Nadales periodístiques", que organitza la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes. L'Aran, que té deu anys, i ha presentat un dibuix dels tres Reis Mags amb els estris que caracteritzen la professió. El premi és un lot de llibres valorat en cinquanta euros.

14 desembre

EXPOSICIÓ D'HORACIO SEGUÍ. El Col·legi de Periodistes de Catalunya inaugura una exposició del veterà fotoperiodista Horacio Seguí. Apassionat de la fotografia des de ben jove, va aprendre l'ofici de manera autodidàctica. Les seves fotografies mostren la vida i l'ambient cultural de la Barcelona de mitjan segle XX. L'exposició es pot visitar fins a la primavera.

Foto: Francesc Farré

Seguí amb el degà, Joan Maria Morros.

JOLY, NOU PRESIDENT DE L'AMI. L'Associació de Mitjans de Comunicació (AMI) escull José Joly com a nou president. Substitueix Fernando de Yarza, president d'Henneo, al càrrec des de l'estiu, quan va cobrir la vacant que va deixar Antonio Fernández. Joly és editor i president del Grupo Joly, a on va entrar a treballar el 1987.

Joly substitueix Fernando de Yarza

15 desembre

INVESTIGANT LES RENOVABLES. El Premi Ramon Barnils de periodisme d'investigació guardona dos treballs periodístics sobre les energies renovables. Es tracta d'un reportatge del programa *Sense Ficció* de TV3, de Carles Prats i Ricard Belis titulat "Kilowatts d'aigua, el negoci del segle", i de la peça de Miquel Andreu publicada al *Som Garrigues* i el setmanari la *Directa* que porta per títol "Una 'revolució' en mans del gran capital".

L'ARA, MILLOR DIARI REGIONAL. El diari *Ara* rep de bell nou la distinció de millor diari regional europeu en el marc dels European Newspaper Awards. El rotatiu català ja va aconseguir aquest guardó el 2015, i el jurat torna a valorar enguany el disseny i el concepte, que converteix aquesta capçalera en un referent per als diaris regionals europeus. L'*Ara* rep vuit distincions més en el marc d'aquests premis.

MENYS PERIODISTES ATURATS. Segons l'Informe Anual de la professió periodística, el nombre de periodistes espanyols aturats s'ha reduït d'un 15%. L'estudi, que edita cada any l'Associació de la Premsa de Madrid (APM), fa servir dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal. Es tracta d'una xifra esperançadora després d'un 2020 de pandèmia que va comportar un augment de l'atur entre els periodistes d'un 23,3%.

16 de desembre

MÉS PERIODISTES EMPRESONATS. Reporters sense Fronteres (RSF) publica el balanç anual, en el qual dona xifres sobre la repressió cap als periodistes d'arreu del món. Malgrat que la xifra de professionals de la informació assassinats el 2021 és la més baixa de les últimes dues dècades (46), el nombre de periodistes empresonats creix fins a assolir el rècord de 488, un 20% més que l'any anterior.

EL TSJC DÓNA LA RAÓ A RIUS. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) anul·la la decisió del Govern de retirar l'acreditació al director d'e-notícies, Xavier Rius, per una pregunta que va fer sobre el polèmic gag de TV3 sobre la reina i la princesa Elionor. La portaveu del Govern, Patrícia Plaja, la va qualificar de "falta de respecte", i l'endemà Rius va veure com li retiraven l'acreditació. El Govern va retirar l'acreditació acusant Rius de "manca de respecte constant", de "menysprear la figura de la portaveu" i de "denigrar les dones en general".

17 de desembre

JUDY DEMPSEY A BARCELONA. El Col·legi de Periodistes de Catalunya i l'Associació de Periodistes Europeus de Catalunya organitzen una xerrada-esmorzar amb la periodista Judy Dempsey, recentment premiada amb l'Ernest Udina per una trajectòria europeïsta. Dempsey, que és a Barcelona per recollir el guardó, ha informat sobre les guerres balcàniques, l'ampliació de la UE, l'arribada de l'euro

i sobre l'evolució política d'Alemanya, on resideix actualment.

Foto: UE

Judy Dempsey, guardonada.

21 de desembre

EN DEFENSA DEL SECRET PROFESSIONAL. El Fòrum d'Organitzacions de Periodistes (FOP) i la Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya (FAPE) enceten una ronda de contactes amb els grups parlamentaris al Congrés per demanar-los que compleixin

el mandat constitucional per regular en una llei el secret professional dels periodistes. Els impulsors de la iniciativa defensen que el secret professional planteja un benefici per als ciutadans i que no és una reivindicació corporativa.

22 de desembre

ACORD PER RENOVAR LA CCMA. El PSC, Esquerra i Junts pacten la renovació de la direcció de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). L'acord proposa Rosa Romà, degana del Col·legi de Publicitaris i Relacions Públiques, com a presidenta de la CCMA i a Xevi Xirgo, director d'*El Punt Avui*, per dirigir el CAC.

23 de desembre

MOR JOAN DIDION. L'escriptora, periodista, assagista i guionista nord-americà Joan Didion, una de les

autores més destacades i apreciades de la literatura nord-americana contemporània, mor als vintanta-set anys a la seva casa a Nova York a causa del Parkinson. Era un exponent del Nou periodisme, el moviment que va revolucionar la no-ficció introduint-hi tècniques literàries i narratives i que va comptar amb veus com les de Tom Wolfe, Truman Capote i Norman Mailer. L'obra més coneguda de Didion a casa nostra és *L'any del pensament màgic*, amb la qual va guanyar el National Book Award.

31 de desembre

TV3, DOTZE ANYS LÍDER. TV3 tanca el 2021 com la televisió preferida dels catalans per dotzè any consecutiu, tot i que perd set dècimes respecte a l'any anterior. Així, l'emissora catalana acaba l'any amb un 13,9% de quota de pantalla mentre que Telecinco queda en segon lloc (12,4%) i Antena 3 en tercer (11,1%).

Millora la teva competitivitat amb la UOC

Més de 700 programes a la teva disposició

Gràcies a l'acord entre la UOC i el Col·legi de Periodistes, ara pots **matricular-te amb els millors descomptes.**

Utilitza el codi promocional en el moment de fer la matrícula

PERIODISTES10UOC

Informa't a matriculacorporativa@uoc.edu

Amb la UOC

Pots formar-te on tu vulguis i quan tu decideixes. Metodologia 100% online.

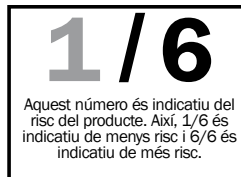
Aprèn dels millors experts, comparteix coneixement amb altres professionals

Desenvolupa la teva professionalitat amb la formació més innovadora.

Magda Codina

Indicador de risc aplicable a la gamma de comptes Expansió PRO.

Banco de Sabadell, S.A. es troba adherit al Fons Espanyol de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit. La quantitat màxima garantida actualment pel fons esmentat és de 100.000 euros per dipositant.

Aquesta PROposta és per a tu, de PROfessional a PROfessional.

T'abonem el 10% de la quota de col·legiat fins a 50 euros

Si ets membre del **Col·legi de Periodistes de Catalunya** t'abonem el 10 % de la teva quota de col·legiat o associat, amb un màxim de 50 euros per compte.

La bonificació es fa un únic any per a quotes domiciliades durant els 12 primers mesos (es considera com a primer mes el de l'obertura del compte). El pagament es fa en el compte el mes següent als 12 primers mesos.

Aquesta oferta és vàlida fins al 31/12/2022 per a clients nous amb la quota domiciliada en un compte de la gamma Expansió PRO.

Contacta amb nosaltres i identifica't com a membre del teu col·lectiu i un gestor especialitzat t'explicarà detalladament els avantatges que tenim per a PROfessionals com tu.

T'estem esperant.

Troba la tranquil·litat a Asisa

ASISA SALUD

L'assegurança de salut més completa amb:

- Ampli quadre mèdic
- Gran xarxa hospitalària
- Avançats mitjans de diagnòstic i tractament
- Garantia de mascotes inclosa

ASISA DENTAL

L'assegurança dental més completa amb:

- 50 Clíriques Asisa Dental
- Més de 1.800 especialistes
- Avançades tecnologies de diagnòstic i tractament

I per a més tranquil·litat, posem a la teva disposició la **nostra plataforma de Medicina Asisa LIVE**, amb la qual podràs ser atès per un especialista a través del canal que prefereixis:

Xat Mèdic

Un servei d'orientació mèdica disponible les 24 hores i amb resposta al cap de menys de 4 minuts

Videoconsultes

Programa la teva cita en una gran varietat d'especialitats mèdiques

Suport Psicoemocional

Contacta amb un psicòleg a través de xat mèdic, trucada o videoconsulta

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

900 10 10 21
asisa.es

ASISA+